

LOVEC 11

Glasilo Lovske zveze Slovenije • November – Listopad 1995

KLUB DIANA

NAROČITE VELIKI STENSKI KOLEDAR DIANA '96

Leto je naokrog in ponovno se obračamo na vas kot na prijatelja narave in stalnega naročnika stenskega koledarja Diana. V koledarju Diana '96 bo na predlistu in 12 straneh 13 velikih barvnih posnetkov naše divjadi, poleg tega pa bodo na vsakem listu še trije manjši izbrani posnetki iz narave.

To ne bo zgolj preprost koledar. Sestavljen bo tako, da bodo na vsakem listu trije meseci, poudarek pa bo na osrednjem. Bistvo koledarja je usmerjeno na slikovni in z njim povezan vsebinski del, ki na izjemen način predstavlja delček žive narave in naših prizadevanj za njeno ohranitev.

Cena koledarja je 800 SIT (protivrednost 10 DEM; fco tiskarna), in to ob izidu, ki je predviden sredi oktobra. Prometni davek je vstet v ceno. Naročeni dotisk na koledarjevo pasico bomo tako kot doslej zaračunali posebej, odvisno od naklade in vrste dotiska. Za naročilo nad 1000 izvodov bo dotisk brezplačen.

Koledarji bodo vloženi v papirnate vrečke. Po dogovoru z naročnikom prevzamemo tudi razpošiljanje.

Zadostuje, da izpolnite obrazec naročilnice in jo podpisano ter žigosano pošljete na naš naslov. Za naročila, prejeta do 15. oktobra, jamčimo dobavo do 20. novembra.

Za morebitna dodatna pojasnila se obrnite na naslov **KLUB DIANA, Zupančičeva 9, Ljubljana**. Posluujemo vsak delavnik od 8. do 14. ure, telefon: (061) 214-924; fax: (061) 217-994.

V prepričanju, da ostajate naš zvesti naročnik, vas lepo pozdravljamo!

KLUB DIANA

NAROČILNICA

(natančen naslov naročnika)

Naročamo izvodov stenskega koledarja DIANA '96.

Dolžni znesek se obvezujemo poravnati v roku 30 dni.

Datum:

Podpis odgovorne osebe naročnika:

Žig

Interclass d.o.o.

Ob Dolenjski železnici 78
61000 Ljubljana
tel.: (061) 12-74-687
te.: fax: (061) 12-74-689

Delovni čas:
od 8. do 18. ure
Sobota: dopoldne

NAJCENEJSE TERENSKO VOZILO 1.338.000 SIT

od 997.000 SIT dalje

od 952.000 SIT dalje

*PRODAJA NOVIH IN RABLJENIH VOZIL
*SODNE CENITVE
*UGODNI POSOJILNI IN LEASING POGOJI

➡ B-O-C-K ➡

Podjetje za prodajo in izdelavo lovskega orožja
Kranj, Dražgoška 2, tel., fax: 064/223 320

DELOVNI ČAS:

VSAK DAN OD 8.00 DO 12.00

OD 15.00 DO 19.00

SOBOTA OD 8.00 DO 12.00

NUDIMO VAM:

- strelivo: krogelno, siberno,
- trap ter glinaste golobe
- strelne daljnoglede in dvoglede
- diable za zračne puške in tarče
- zračne puške SLAVIJA 631 DE LUX
- lovske obleke, škornje, nogavice, rokavice
- pokale, medalje, priznanja
- ribiška oblačila
- ribiško opremo in drugo za ribolov
- hrano in opremo za male živali

**BOGATA IZBIRA
NOVOLETNE
PIROTEHNIKE**

STORITVE:

- ocenjujemo orožje
- svetujemo pri nabavi orožja in streliva
- izdelujemo lovske karabinke po naročilu
- montiramo nove cevi
- montiramo strelne daljnoglede z različnimi montažami
- servisiramo vse vrste lovskega in športnega orožja
- izdelujemo gravuro po vaši izbiri
- rezbarimo v les
- izdelujemo nova kopita za vse vrste pušk
- opravljamo vsa druga puškarska dela

glasilo
Lovske zveze Slovenije
– revija za lovstvo, lovsko
kinologijo in varstvo narava –
letnik LXXVIII, št. 11
november – listopad 1995

Izdajatelj Lovska zveza Slovenije
Tisk Tiskarna Ljudske pravice p.o.
v Ljubljani

Poština je plačana pri pošti 61102
Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
Glavni urednik Borut Ingolič
Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Tomaž Burazer, Boris Kryštufek,
Borut Mencinger, Franc Rebeušek,
Marjan Toš, Črtomir Vilhar

Lektorica in korektorica

Rosana Čop,
Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak
mesec.

Ta številka je izšla
v 24.600 izvodih.

Po mnenju Ministrstva za
informiranje št. 23/247-92 sodi
LOVEC med proizvode
informativnega značaja iz 13. točke
tarifne številke 3, za katere se
plačuje 5% prometni davek.

Naročnino na glasilo je potrebno
plačati vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije.

Za druge naročnike (nelovce)
je letna naročnina 3.900 SIT,
za tujino 74 DEM.

Izvod revije stane 340 SIT.

Gradivo (tipkopis!) za objavo

pošljite
Uredništvu glasila Lovec,
Župančičeva 9 – p.p. 505
61001 Ljubljana

Tel. fax: (061) 214-948

Nenaročenih rokopisov in slik ne
vračamo!

Cene malih oglasov:

do 15 besed 600 SIT, od 15 do
25 besed 720 SIT, od 25 do 30
besed 920 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo
35 SIT.

Za člane lovskih organizacij
v R Sloveniji velja polovična
cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun

Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9,
Ljubljana 50101-678-47158.

Devizni račun
50100-620-010-27620-3090/2

Foto: J. Pappež, Diana

IZ VSEBINE

D. Dougan: Bi nam novi zakon vzel lovišča?	428
Iz dnevnega tiska	429
Mnenja in kritike	430
I. Kokot: Odmev: Kako napisati (lovsko) zgodbo	430
J. Šašel: Še o računalniški tehnologiji v lovstvu	430
B. Leskovic: Koristen razgovor z veterinarsko službo	431
J. Perko: Svetleča muha na šibrenici	432
J. Perko: Zakaj se mora krogla za risanice vrteti?	433
B. Krže: Statistični podatki kažejo na razmere v populacijah divjadi	434
Z. Timarac: Nekaj zanimivosti iz biologije zajca	439
L. Šteanec: Kaj bom pa zdaj?	441
F. Poredoš: Doživljaji, ki jih je ustvaril Zlatorog	442
A. Dvorsak: Živali v priimkih	445
Iz zaprašenih letnikov Lovca	447
F. Justin: Iz zapisov starega lovca (3. nadajevanje)	447
Lovska organizacija	449
I. Pučulin: 4. državno prvenstvo v streljanju z lovsko risnico in na premično tarčo	449
Društvo proti mučenju živali – Ljubljana in Maribor: Podprimo prepoved uvoza krzna	449
A. Krapež: Akcija čisto okolje s priokusom ogorčenja nad občinsko malodušnostjo	449
K. Valtl: Pol stoletja – tlakovanega z delom	450
V. Jenko: 50 let LD Mokrice	450
L. Pohar: Pol stoletja je minilo	450
J. Razpet: Strelsko tekmovanje z lovsko risnico za prehodni pokal Porezen	451
F. Poredoš: Ob izidu knjižice »Lovska družina Ljutomer 1945–1995«	452

Literatura:	453
B. Leskovic: Iztok Geister, Ornitološki atlas Slovenije	453
Lovski oprtnik:	453
D. Kljajič: Naravni spomenik Tirske peči – domovanje planinskega orla	453
R. Palčič: Sove – manekenke iz Podlipovice	453
E. Rečnik: Rozaljin lov	454
D. Namestnik: Posvetitev kipa sv. Huberta na Mašunu	454
M. Toš: Še tako star srnjak se enkrat ujame ...	455
D. Namestnik: Zelenec Miško	455
C. Grebenšek – D. Kljajič: Krajski park Škale nastaja ob Velenjskem jezeru	456
B. Leskovic: Rezbarije po željah lovcev	457
J. Časar – F. S.: Obisk pri Jožetu Novaku na Goričkem	457
F. Černigoj: Dve kratki izza Križne gore, ena pa iz Hrušice	458
K. Seidl: Gams in goniči	459
Uredništvo: V spomin na slovaškega lovskega strokovnjaka	459
Jubilanti	460
Mladi pišejo	462
T. Paravan: Z nonotom na lovu	462
T. Krek, K. Cerovski in J. Novak: Živali umirajo zaradi neodgovornega ravnanja ljudi	462
V spomin	463
Lovska kinologija	464
I. Cernatič: Označevanje psov z mikročipi	464
I. Uršič: Tečaj osnovnega šolanja lovskih psov	464
S. Lenardič: Nera Janinska-Vidra, svetovna pasja lepota	465
KZS: Predvidena legla lovskih psov	465

SLIKA NA NASLOVNICI:
Racman (*Anas platyrhynchos*)
Foto: E. Soder – KODIA

V NOVEMBRU zakon dovoljuje lov
na vso nezaščiten divjad (lisica,
pižmovka, siva vrana, sraka, šoja)
ter na tu navedeno in prikazano div-
jad. Vendar le, če je odstrel načr-
tovan in lovsko organizacija (LD,
ZLD, LZS, LGO) s svojim sklepom
lovne dobe na kako divjad ni skraj-
šala oziroma lova ni prepovedala
vse leto. Upoštevati moramo tudi
sprotne odločbe, ki jih izda Ministr-
stvo za kmetijstvo in gozdarstvo oz.
vladne uredbe.

Bi nam novi zakon vzel lovišča?

12. septembra 1995 je Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo državne zbornice Republike Slovenije sprejel sklep, da navedenemu zboru izroči v prvo obravnavo **Predlog zakona o lovstvu**, ki ga je predložil v zakonodajni postopek poslanec **Ivan Oman**. Ta sklep je Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo sprejel z večino glasov navzočih članov Odbora **kljub mnenju vlade RS, da ne podpira sprejema predlaganega zakona o lovstvu, ker ne zagotavlja varstva avtohtonih vrst divjadi in njihovih habitatov**.

Temeljno razhajanje med predlagateljem zakona o lovstvu in našimi izhodišči je vprašanje, ali bo novi zakon naravovarstveni zakon ali pa bo v bistvenih točkah – kot so določitev lovišč in podelitev koncesij, izhajal iz ekonomskih kategorij, kot so lastništvo zemljišč in ekonomska cena koncesije.

Besedilo spornih določil se glasi:

31. člen:

Ne glede na določbe 26., 27. in 28. člena lahko lastnik najmanj 200ha gozdnih zemljišč v enem sklopu na tej površini ustanovi svoje lovišče. Občina določi negozdne površine, ki se priključijo temu lovišču.

Lastnik lovišča po tem členu lahko da lovišče v zakup fizični osebi, ki izpolnjuje pogoje iz 41. člena tega zakona.

Lastnik ali zakupnik lovišča sprejema vse obveznosti do tretjih oseb, kot določa ta zakon v členih 68–79.

34. člen, II. odstavek:

Koncesijska pogodba vsebuje poleg načina in pogojev upravljanja in izkoriščanja lovišča tudi določbe, s katerimi se uredijo medsebojna razmerja med koncedentom in koncesionarjem, in sicer zlasti:

1. o roku trajanja koncesije;
2. o višini, načinih in rokih plačil za izkoriščanje lovišča;
3. o odgovornosti koncesionarja za preprečevanje škode od divjadi;
4. itd.

35. člen:

Sredstva od koncesijske pogodbe pripadajo občinskemu proračunu.

Prepričani smo, da velika večina članov lovskih družin želi naravovarstveni zakon in da niso bila zaman vzgojna prizadevanja lovske organizacije v zadnjih desetletjih, ki so vgrajena že v izpitno gradivo za lovski izpit.

Še veljavni zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč iz leta 1976 (zaradi dolžine naslova ga imenujmo veljavni zakon o divjadi) določa kot divjad 130 vrst prostoživečih živali, ki so v zakonu navedene kot divjad. Od teh je »na papirju« predmet lova 29 vrst, za katere velja določena lovna doba. Veliko teh lovnih vrst divjadi pa ni več predmet lova, ker jih lovci nismo lovili po lastni odločitvi ali po uredbi o zavarovanju ogroženih živalskih vrst. Zato trdimo, da je že dosedanj zakon naravovarstveno naravn. Ob tej priložnosti moramo ponoviti trditev, da pomeni uvrstitev določene vrste prostoživečih živali v status divjadi – večje varovanje te vrste, saj je za njeno varstvo zadolžena organizacija z 22.734 člani. Tako je na primer za varstvo štokrlje, ki je po veljavnem zakonu divjad, zadolžena lovska organizacija, ki ima pravico in dolžnost, da preganja tistega, ki bi razdiral gnezda ali drugače ogrožil njihov obstoj. Uvrstitev štokrlje med divjad je bila tudi pravna osnova, da so LD iz svojih sredstev financirale namestitve ogrodij za gnezda na električne drogeve itn.

Zato trdimo, da novi, parlamentu predlagani zakon o divjadi, ni tranzicijski zakon, kot ga imenujejo nekateri. Pod tem učenim izrazom pojmujejo tak zakon, ki bi utemeljeval prehod iz prejšnje družbene ureditve v lastniško družbo. V veljavnem zakonu o divjadi najdemo le določilo o divjadi kot družbeni lastnini – to določilo je bilo že odpravljeno v letu 1993 s 17. členom Zakona o varstvu

Foto: P. Adamič

okolja, ki določa, da je poslej država lastnik prostoživečih živali. Tranzicijski zakoni, ki jih je slovenski parlament že sprejel ali pa jih še bo, spreminjajo lastniške odnose do tovarn, kapitala, zemlje itn. Nimajo pa taki zakoni nobenega poslanstva na področjih, kot je varstvo narave. In zakon o varstvu določenega dela prostoživečih živali, torej tistih, ki imajo status divjadi, mora ostati naravovarstven.

Vnašanje ekonomskih kategorij ob varovanju divjadi bo po našem prepričanju le obrnilo strokovna in naravovarstvena določila. Zelo konkretno povedano: **zaradi pridobivanja dohodka lokalnih skupnosti predvideva predlagani zakon časovno omejeno koncesijsko dobo in nato ponovno licitacijsko lovišč**. Logična posledica je, da bo pred iztekom koncesije odstreljene več, in to trofejno močnejše, divjadi. **Tudi novi zakupnik bo hotel višjo licitirano ceno poravnati z dohodki iz lovišča**. Enako kot časovne meje koncesije so za divjad slabe tudi teritorialne meje, ki pa jih bo več v loviščih z 200ha!

Merilo, da je že 200ha gozda dovolj za ustanovitev lovišča, nasprotuje lovskogojitvenim merilom in izkušnjam o minimalni površini lovišča – 2000ha. **Zaradi lastnine je predlagatelj odstopil od naravovarstvenih določil**, razen če je predlog zakona mogoče razumeti tako, da se tem 200ha lastnega gozda priključi še 1800ha tujega negozdnega zemljišča.

Določilo, po katerem se lovišče odvzame sedanjemu upravljalcu, če se pojavi kot interesent lastnik 200-hektarske gozdne površine, pa bo trajna grožnja lovskim družinam, ki so 40 let gospodarile v loviščih. Ne smemo prezreti procesa združevanja kmetijskih površin v Evropski skupnosti, kar prav gotovo ne bo obšlo naše Slovenije. Pri tem utemeljeno domnevamo, **da bodo med novimi lastniki gozdov na zadnjem mestu kmetje**. Upravljanje lovišč je doslej temeljilo na načelih civilne družbe. S prostovoljnim delom, prirejanjem lovskih veselice, plačevanjem uplenjene divjadi po tržni ceni itn. so si lovske družine zgradile lovske domove in zavetišča, fazanerije, preže, nakupile zemljo za remize in krmne njive. **V predlaganem zakonu ni določeno, ali bo novi upravljalac lovišča dobil vse te objekte skupaj z loviščem** ali pa bo lovišče ostalo brez vse potrebne »infrastrukture«. **V prvem primeru bomo bomo lovci občutili odvzem kot novo revolucionarno nacionalizacijo**.

Članstvo v lovskih družinah je bilo doslej povezano s sorazmernimi majhnimi stroški in z dovolj veliko voljo do dela v lovišču. Zato večino članstva sestavljajo kmetje in drugi, ki živijo v lovišču. **Ob nastanku novih lovišč po predlaganem zakonu bodo vsi ti odrinjeni**. Nastala bosta prav taka situacija in nezadovoljstvo, kot sta nanju opozarjala dva državna poslanca v uvodu k navedeni razpravi na Odboru za kmetijstvo in gozdarstvo – seveda v zvezi z že obstoječimi »državnimi lovišči«.

mag. Dušan Dougan

Nagrada LZS Miri Fabjan in Jasmini Jerant

Republika, 20. 8. (**Damiana Ota**). – Predsednik društva slovenskih lovcev v F-JK **Karlo Furlan** je s posebnim ponosom javil izid natečaja LZS ravnateljstvu openske šole: **Mira Fabjan**, nekdanja dijakinja 3. b razreda nižje srednje šole Srečka Kosovela na Opčinah, je bila izbrana za spis z naslovom Človek želi vsega preveč... Poleg nje je ocenjevalna komisija z odliko ocenila še spis **Jasmine Jerant** iz 8. razreda osnovne šole v Brniku.

Grobo poseganje v naravo

Delo, 24. 8. (Viktor Lusko-vec). – Avtor piše, da minister **Pavle Gantar** že tri mesece odlašaja z obljubo, da v Kočevski Reki ne bo dovolil gradnje policijsko-vojaškega strelišča. Poleg tega kritizira tudi »aroganco policije, ki hoče na vsak način izsiliti gradnjo kombiniranega vojaško-policijskega poligona«. Na Inštitutu Jožef Štefan so naročili posebno študijo, s katero naj bi ovrgli ekološke zadržke za izgradnjo strelišča. Delo v isti številki objavlja pismo **Franca Terseglava** z Jesenic, ki odločno zavrača grobe napade na lovce in lovstvo. Po njegovem mnenju načelo, po katerem je lovna pravica vezana na lastnino zemljišča, ne velja po vsem svetu niti po vsej Evropi ne. »Kakor koli že bomo v prihodnje pri nas uredili lov, tako ne bo, kot si domišljajo bodoči kralji na Betajnovi.« Pisec odgovarja gospe, ki trdi, da so lovci oboroženi in da zato ogrožajo druge Slovence. »Oborožena je vojska, oborožena je policija, oboroženi so varnostniki, pa nihče ne pravi, da koga ogrožajo. Na cesti umirajo ljudje vsak dan, pa nihče ne bo prepovedal avtomobilov.« Glede psov piše: »Ustavite pse! Psi vseh vrst in velikosti se pode okoli, spuščeni in brez nagobčnika, puščajo iztrebke po otroških igriščih, preganjajo divjad po gozdu, napadajo ljudi – naša zakonodaja in policija pa nič...« O gamsih piše, da so jih v Sloveniji lovili od časa koliščarjev, pa jih je bilo vedno dovolj. Garje pa so se pojavile takrat, ko jih je bilo preveč in je bil odstrel nepravilen.

S tem vsaj posredno soglašata tudi **Ivo Verzolak**, vodja poslanske skupine SND, ki sicer meni (Dnevnik, 14. 9.), da so državna lovišča preživela zadveja. Takoj nato pa izreče priznanje lovskim družinam, ko predlaga, naj bi državna lovišča dali v upravljanje lovskim družinam, pa bi bilo mnogo manj težav z divjadjo.

Prizadeta **Melita Furlani** že čez nekaj dni odgovarja gospodu Terseglavu, češ ker lovci nimajo ponosa, jim je vseeno, če se kažejo v javnosti. Vztraja pri trditvi, da je puška nasilje, simbol krvoločnosti in sle po streljanju, ubijanju.

Iztok Humar iz Nove Gorice 5. 9. v Delu piše, kako je ponosen, da imamo medveda v naravi. Hkrati doda: »Zveri, npr. medved, bodo izumrle, lovci in kmetijski ministri pa bodo ostali.«

kušnjami, v Kmečkem glasu 6. 9. med drugim piše:

»Samo na Kočevskem v enem letu uplenijo 1500 kosov velike divjadi. Kje se ta čreda hrani? Na naših njivah, na naših pridelkih. Tu so torej naši žulji in tu bi moral biti tudi naš dohodek, je pa le izguba, skrbi in veliko preprirov o tem, ali bodo vsaj delno povrnili škodo, če boš vztrajen, ali pa ne boš dobil popolnoma ničesar.«

Medvedja jaga se začne

Zadnja dva meseca je v tisku manj »tiralic« za medvedom. Dnevnik 20. 9. poroča, da je vlak na progi Postojna–Prestranek trčil ob medveda, ki pa je verjetno preživel. V Goriških Br-

spremembi lovopusta in o varstvu redke divjačine, ki določa, da v srezih Kočevje, Črnomelj, Novo mesto, Logatec in Ljubljana medveda ni dovoljeno loviti, ujeti, ubijati, kupovati in prodajati.

Lado Stružnik 30. 8. v Delu piše, da bodo na Gorenjskem v kratkem začeli nameščati posebno ograjo, s katero naj bi divjadi, predvsem srnjadi, preprečili prehod čez cesto. Kot je povedal **Branko Galjot** iz Zveze lovskih družin Gorenjske, so se dogovorili, da bodo stroške skupaj poravnale lovske družine in zavarovalnica Triglav.

Odstrel gamsov

Ko prof. dr. **Andrej Bidovec** odgovarja na članek **Ivana Vebera** (Delo, 6. 9.), obširno razlaga vzroke za izbruh kužnih bolezni pri gamsih. Po njegovem mnenju je praktično možen ukrep pri preprečevanju širjenja bolezni pri gamsu odstrel v smislu uravnavanja – številčnega, pa tudi spolnega in starostnega. Cilj takega odstrela je, populacijo uravnavati, da bi se številčno (podkrepljena z bioindikatorji) prilagodila zmogljivosti stanišča. Če pa je možen načrtovani odstrel z gospodarskim učinkom, ki služi delovanju javnih organizacij, je to po njegovem mnenju tudi razbremenjevanje proračunskih sredstev.

Foto: D. Chapuis

Medved je bolj zaščiten kot kmetje?

Slovenske brazde, 24. 8. (Sindikatslovenske kmečke zveze). – »Pojav rjavega medveda je za Slovence zanimiv in s ponosom ugotavljamo, da v Sloveniji stalež teh živali narašča, drugače pa je, če kmetuješ v trdih gorskih razmerah,« piše v sporočilu sindikata. »Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvo za okolje in prostor morata najti ustrezen način za povračilo nastale škode kmetom v celoti, kot je razvidno iz priloge. Če želimo rjavega medveda obdržati v naših gozdovih, je to edina pot, da kmetje ne bodo zahtevali njegovega odstrela.« **Franč Senekovič** iz Mozlja pri Kočevju, poučen z lastnimi iz-

dih je napadalni ris pokončal ponija.

Dragica Manfreda v Dnevniku 26. 8. med drugim piše: »Potem ko je medved vse poletje plašil ovce in obiskovalce kranjskogorskih planin in si vsakih nekaj dni kakšno (ovco) tudi privoščil, je ministrstvo dolgo odlašalo z odločitvijo, ki so jo kranjskogorski in dovški lovci ter kmetje željno pričakovali. Včeraj se je omehčalo in sklenilo dovoliti izreden lov na medveda, vendar le na pravega in ne kar na prvega, ki ga bodo lovci srečali.« Na koncu pravi, da se poletje že izteka in je glavnina škode že narejena.

Podobno piše tudi **C. Zaplotnik** v Gorenjskem glasu z dne 29. 8. Hkrati opozarja na 60-letnico varstva medveda. Uprava Dravske banovine je namreč že leta 1935 izdala Naredbo o

NOVEMBER				
	SV	SZ	LV	LZ
1. Sr	06.41	16.49	13.54	00.12
2. Če	06.43	16.47	14.24	01.21
3. Pe	06.44	16.46	14.53	02.28
4. So	06.46	16.44	15.22	03.35
5. Ne	06.47	16.43	15.52	04.40
6. Po	06.49	16.42	16.23	05.44
7. To	06.50	16.40	16.58	06.45
8. Sr	06.52	16.39	17.37	07.45
9. Če	06.53	16.38	18.19	08.40
10. Pe	06.54	16.36	19.06	09.32
11. So	06.56	16.35	19.56	10.17
12. Ne	06.57	16.34	20.50	10.59
13. Po	06.59	16.33	21.48	11.36
14. To	07.00	16.32	22.46	12.08
15. Sr	07.02	16.31	23.47	12.38
16. Če	07.03	16.29	—	13.07
17. Pe	07.04	16.28	00.50	13.35
18. So	07.06	16.27	01.55	14.04
19. Ne	07.07	16.27	03.02	14.34
20. Po	07.09	16.26	04.12	15.09
21. To	07.10	16.25	05.25	15.48
22. Sr	07.11	16.24	06.38	16.34
23. Če	07.13	16.23	07.49	17.28
24. Pe	07.14	16.22	08.54	18.30
25. So	07.15	16.22	09.51	19.39
26. Ne	07.17	16.21	10.40	20.50
27. Po	07.18	16.20	11.21	22.02
28. To	07.19	16.20	11.57	23.12
29. Sr	07.21	16.19	12.28	—
30. Če	07.22	16.19	12.58	00.21

Z izključitvijo odstrela kot redukcijskega in selektivnega dejavnika bi po Bidovčevem mnenju v naravi dosegli ravno nasprotni učinek, saj v takih primerih vlogo zmanjševanja (ob pomankanju velikih mesojedov) prevzamejo bolezni.

Ivan Veber v odgovoru ponovi, da ne sprejema »strokovnega« stališča, češ da je za bolezen kriva hiperpopulacija. Razmere dokazujejo nasprotno: gamsov je največ in so najbolj zdravi tam, kjer jih ne »zdravijo«.

Nov model lovstva

Republika, 13. 9. (Marjan Toš). – V Mariboru se je sešel izvršni odbor območne lovske zveze. Posebno pozornost so namenili razpravi o poročilu predsednika komisije za izobraževanje, **Branka Vasa**. Ta je obširno analiziral poskusni model izobraževanja lovske pripravnikov. Z njim je mariborska lovska zveza začela uresničevati nov koncept temeljnega izobraže-

vanja novih članov, ki dobiva tudi kakovostnejši andragoško-didaktični temelj.

Parlament je gostil delovno skupino GLOBE

Republika, 13. 9. (Sergeja Širca). – Slovenski parlament je pod vodstvom koordinatorskega **Lea Šešerka** gostil sestanek delovne skupine GLOBE (kratica za

organizacijo zakonodajalcev za ravnotežje v okolju), na katerem so sodelovali predstavniki Evropskega parlamenta in desetih nacionalnih evropskih parlamentov. Na tem srečanju so oblikovali nove strategije glede biotske raznolikosti v Evropi. Postavili so si štiri glavne cilje: omiliti grožnje evropski biotski raznovrstnosti, povečati proizvodnjo njenega odzivanja, okrepiti sodelovanje na področju ekologije v Evropi in povečati zavedanje ter vključenost javnosti v to temo.

MNENJA IN KRITIKE

Odmev: Kako napisati (lovsko) zgodbo (Lovec, 9/95, stran 359).

Zanimivo in zame osebno še kar sprejemljivo avtorjevo mnenje o nastajanju njegovih zgodb izniči njegova jasna opredelitev namena pisanja zgodb in predloga glede objavljanja le-teh v našem glasilu. Namen izdajanja glasila se do današnjih dni ni spremenil: vzgajati lovce, jim vcepiti v srce ljubezen do živali in narave in varovati lovstvo. Še več! V zadnjem času predstavlja glasilu Lovec tudi pomemben stik z javnostjo, saj se je od ožjih družinskih članov, prijateljev in znancev prenesel tudi na marsikatero slovensko šolo, kjer ga učitelji – ki hočejo svojim učencem nuditi sodoben, stvaren in učinkovit pouk biologije in ekologije – s pridom uporabljajo. In tu lahko nastanejo težave. Zakaj?

Za popestritev učne ure, katere osnova je bil strokovni članek o izbrani problematiki določene divjadi ali dogajanj v naravi, učitelji uporabljajo tudi **lovske** zgodbe; ne ljubezenskih, detektivskih, šaljivih ipd., čeprav lovske zgodbe lahko vsebujejo tudi nekaj takih značilnosti. Tako kot sta potrebna za lov strokovno znanje in lovska praksa, tudi lovske zgodbe ne bi smele biti nestrokovne in brez vključene lovske etike ter lovske pravičnosti. Takšne zgodbe je pisal že F. S. Finžgar, pišejo jih pa tudi nekateri naši sodobniki, na primer lovski pisatelj in strokovnjak France Cvenkel, ki nas na nevtralen način uči pravičnega lovskega vedenja. Izvirnost zgodbe, nenavadnost dogodkov, duhovitost, način podajanja in bralnost odtehtajo vse, tudi dolžino zgodbe. Bolje je, da je v Lovcu objavljena samo ena

»dolga« dobra lovska zgodba kot pa pet krajših zgodbic z zapisovanjem brezobličnih dogodivščin zelene bratovščine, s katerimi si ne moreš nič pomagati. Zavedati se namreč moramo, da smo lovci odgovorni – otrokom privzgojiti spoštljiv odnos do narave, do vsega živega; vsem odraslim, ki odkrito izražajo odpor do lovcev ali odklanjajo lov kot tak, pa s poštenostjo in s takim načinom lova, ki je usklajen z naravo – dokazati, da nas družba le potrebuje.

Za sklep pa še tole: eden od naših (po lovskem stažu) starejših lovcev trdi, da kdor v lovskem zboru po končanem skupnem lovu izjavi, da ni ničesar videl – tak je bodisi slep ali pa ne zna opazovati narave. Če drugega ne, je moral videti, kako je na njegovem stojšču padel list z drevesa. In prav ima! Toda – ali si želite tako kratke zgodbe?

Ivan Kokot
(LD Velenje)

Še o računalniški tehnologiji v lovstvu

Odgovor na pripombe I. Vebra (Lovec, št. 9/95)

Opisani računalniški program je univerzalen in je za to »igranje«, kot sem napisal v članku, treba to »igro« obvladati in v celoti razumeti. Program predvideva sedem različnih podatkov za vnos ter obsega pet menujev izračuna. Po individualni izbiri pa imamo široko paleto možnosti vnosov. Ker je že omenjena *oplojenost* koz, moram povedati, da si pod tretjim vnosom lahko prosto izbirate leto, ko žival spolno dozori (čeprav je nesmiselno, tudi enoletne ali

Foto: J. Črnač, Diana

desetletne – tudi to možnost nudi program). Program vam bo pokazal osupljive rezultate, ki jih človek brez računalnika ne more izračunati ali pa bi za to porabil več dni. Tudi pri predvidenih naravnih izgubah imamo možnost vnosa le-teh v vseh starostnih razredih, ločeno po spolu. Izgube pa lahko sami izračunamo ali ocenimo na podlagi bioindikatorjev, ki jih navajate v vašem odmevu na moj članek.

Računalniški program se ne ukvarja z vprašanjem pričetka plodnosti dve-, tri-, štiri- in večletnih koz, vsebnosti strupov, izginjanja lišajev in gliv, z alergijami itn., zato o tem tu ne bom polemiziral. Vsekakor pa bom vesel vsakršnih novih idej, ki bi pripomogle še k izpopolnitvi programa. Zato vas glede na vaše bogate izkušnje vabim le k sodelovanju.

Jože Šašel
dipl. inž. gozd.

Koristen razgovor z veterinarsko službo

Na pobudo vodstva LZS so se 27. 9. v prostorih Republiške veterinarske uprave (RVU) sestali predstavniki tega zavoda, Veterinarske fakultete Zavoda za gozdove in LZS. Spregovorili so o sklopu treh skupin vprašanj, ki že dalj časa težijo predvsem lovce, ki so zaradi določenih nedorečenosti še najbolj izpostavljeni javni kritiki, čeprav za številne zadeve niso sami odgovorni.

Najprej so predstavniki razpravljali o obveznosti plačevanja prispevkov lovskih organizacij, ki izhajajo iz **Uredbe o pristojbinah na področju veterinarstva (Ur. list RS, št. 6/95)** oziroma **Uredbe o spremembah in dopolnitvah te uredbe (Ur. list 1 RS, št. 14/95)**. V nadaljevanju so razpravljali o vrednotenju prispevka lovskih organizacij pri akcijah polaganja vab za oralno cepljenje lisic proti steklini, končali pa s kritiko lovcev o neaktivnosti delovanja veterinarsko-higienske službe pri nespoštovanju kontumaca psov in mačk!

Predstavniki RVU so se strinjali z aktualnostjo navedene problematike in o potrebi jasnejših dogovorov, opozorili so celo na nekatere zakonske nedorečenosti, ki onemogočajo učinkovitejše delovanje veterinarske službe (eden zgovornih primerov je problem pasjega azila v Bistri). Povedali so tudi, da ljudje večinoma odklanjajo ukrepe veterinarsko-higienske službe, ki pa po njihovi oceni deluje dobro, vendar morda premalo odločno. S tako oceno pa se lovci ne morejo strinjati. Opaziti je namreč neprestano povečevanje števila psov v loviščih (tako v spremstvu lastnikov, predvsem pa brez njih). Po mnenju lovcev in lovskih čuvajev so mnogi psi necepljeni, saj se zaradi stroškov poskuša mnogo lastnikov izogniti obveznemu cepljenju proti steklini. Veterinarji so povedali, da se LD lahko na pristojni enoti veterinarskega zavoda pozanima o cepljenju »problematičnega psa«. To pa ni dovolj, menijo lovci, ker imajo nekatere kmetije več psov, za katere utemeljeno obstaja sum, da niso vsi cepljeni! Veterinarske službe trdijo, da lahko ukrepajo šele po ugotovitvi, da je kršen zakon. Problematika je bolj pereča, kot se zdi na prvi pogled. Ena zadeva so psi, ki jih nadzorovano spuščajo številni

obiskovalci narave, povsem nekaj drugega in za lovišča zelo škodljivi pa so zavrženi, klateški psi, ki jim ni mogoče določiti lastnika. Statistično ugotovljeno se njihovo število poveča vsako jesen (ob začetku šole). Ugo-

tovali so tudi, da so ljudje še vse premalo obveščeni o vsebini predpisov, zato je treba postoriti še kaj več za boljše informiranje občanov. Eden izmed učinkovitih načinov bi bil zagotovo prek telopov na TV in ob-

vestil po radiu. Skratka, ta sklop vprašanj so razpravljalci sklenili z ugotovitvijo, **da mora veterinarsko-higienska služba poostri nadzor nad cepljenimi in necepljenimi psi, nad spoštovanjem kontumaca in poskrbeti za večjo odgovornost lastnikov nelovskih psov.** Naslednji možni ukrep pa je zakonska omejitev lastništva nad številom psov, pa tudi mačk.

Vsi razpravljalci so kot izredno pomembno ocenili dosedanje sodelovanje lovcev pri polaganju vab za preprečevanje gozdne stekline v Sloveniji. Zato je lovška organizacija odkrito povedala, da pričakuje določene ugodnosti na področju za lovsko organizacijo zanimivih veterinarskih storitev. Veterinarji z RVU so povedali, da bo letošnja akcija polaganja vab opravljena iz letal, čeprav so tudi pripomnili, da tega na takšen način na celotnem slovenskem prostoru ni mogoče zadovoljivo opraviti. Pri tem bo še vedno potrebno sodelovanje lovcev, pa tudi pri kasnejših kontrolnih odstrelih lisic. Ocenjujejo, da s polaganjem cepiva lisicam, »per oralno« cepijo do 30% lisic na našem ozemlju, vendar pa se tako poveča tudi lisičja razmnoževalna sposobnost! Statistika sicer kaže, da odstrel narašča, vendar glede na širjenje stekline še vedno prepočasi, zato so po-

Zavod za zdravstveno varstvo Ljubljana
Institute of Public Health of Ljubljana

OBVESTILO O ZAŠČITNEM CEPLJENJU LJUDI PROTI STEKLINI

Na podlagi Zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi (Ur. list SRS, št. 18/87), Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. list RS, št. 9/92 in 13/93) ter Programa imunoprofilakse in kemoprofilakse za leto 1995 (Ur. list RS, št. 2/95) Zavod za zdravstveno varstvo Ljubljana izvaja cepljenje ogroženih skupin prebivalstva proti steklini. Cepljenje poteka v **Antirabičnem dispanzerju v Ljubljani, Zaloška 29.**

Preekspozicijsko cepljenje (cepljenje pred morebitnim izpostavljanjem okužbi) proti steklini je obvezno za veterinarje, gozdarje, lovske čuvaje, preparatorje, laboratorijske delavce in vse osebe, ki so pri svojem delu izpostavljene virusu stekline. Obvezno je tudi za dijake in študente, ki se pri praktičnem pouku lahko okužijo z virusom stekline.

Cepljenje v našem dispanzerju izvajamo s cepivom, pripravljenim na kulturi humanih diploidnih celic. Gre za zanesljivo in varno cepivo, ki praviloma ne povzroča stranskih učinkov ali pa so ti blagi in prehodnega značaja. Za doseg želenih ravni imunosti potrebujejo kandidati za cepljenje tri odmerke cepiva, poživitevna doza pa bo potrebna po enem letu od zaključenega cepljenja. Posamezna doza cepiva, vključno z medicinskimi storitvami, stane 7000 SIT.

Cepljenje je potrebno tudi za osebe, ki so že bile cepljene, vendar je od zadnje doze popolnega cepljenja ali revakcinacije minilo več kot tri leta. Plačnik storitev za cepljenje je posameznik ali pa delovna organizacija. Prosimo, da z vsebino dopisa seznanite vse osebe, ki so obvezniki za cepljenje proti steklini. Naročilnice za cepljenje zbiramo na našem naslovu, kjer dobite tudi vse potrebne informacije.

trebni novi vzpodbujevalni ukrepi za lovce. LZS je zato predlagala, da stroškov pregleda lisic na steklino ne bi plačevali uplenitelji, pač pa bi bilo treba stroške poravnati iz drugih virov. **Lovci ocenjujejo, da so zoonoze in varstvo zdravja ljudi in domačih živali širši družbeni interes, zato naj bi financiranje takšnih preventivnih ukrepov zagotavljala država.** Jasnejše morajo biti opredeljene tudi pristojnosti določenega resornega ministrstva.

Predstavniki LZS so opozorili tudi na zahtevnost uresničevanja nekaterih določil iz **zakona o veterinarstvu (Ur. list RS, št. 82/94)** glede pregledov uplenjene divjadi, predvsem pa na visoke cene za veterinarske

storitve. Po približni oceni znaša skupni znesek ob sedanjem odstrelu 500.000 DEM na leto. Še zlasti pa LZS meni, da je za t.i. »domačo uporabo«, torej za divjad, ki jo po odstrelu odkupi in odpelje uplenitelj, dovolj, da potrdilo o neoporečnosti mesa izda pooblaščen družinski preglednik. Predstavniki RVU pa so opozorili na opažene **pojave poznejšega prekupčevanja z mesom uplenjene velike divjadi**, ki pa se tako izogne zahtevanemu in potrebnemu veterinarskemu nadzoru. Nekatera izvedbena vprašanja zakona o veterinarstvu bodo opredeljena s posebnim pravilnikom, LZS pa bodo povabili k sodelovanju pri njegovi pripravi. Lovska organizacija se je na

koncu razgovora tudi zavzela, da bi s pomočjo Ministrstva, RVU in Veterinarskega zavoda proučili možnost za zagotovitev legalnega nakupa in dostave mrhovine na mrhovišča za medveda. Poudarili so, da je ta gojitveni ukrep dokaj pomemben zaradi izboljšanja njegovih prehranskih razmer za to vrsto, omejevanja škod od medveda in ne nazadnje tudi glede potrebnega odstrela. Poudarjeno je bilo tudi, da **Zakon o veterinarstvu določa, da morajo pregledniki uplenjene divjadi v lovskih organizacijah znanje obnavljati vsakih 5 let.** Rok velja od dneva uveljavitve zakona naprej, zato naj pregledniki to upoštevajo.

Po zapisniku zabeležil
B. Leskovic

jemke pri nameščanju in snemanju ne poškoduje brunure, česar so se bali v začetku. Mali svetlobni vizir je torej neobčutljiv za strelne vibracije in ga je mogoče namestiti in sneti z enim prijemom.

Premer cevčice je komaj nekoliko večji od premera normalne mušice na šibrenici. Svetlobna dioda je nameščena na tistem koncu cevčice, ki je bližje ustju cevi. Tako strellec vidi svetlobo diode v obliki okrogle rdeče pike le, če pogleda natanko po dolžini puške skozi cevko. Napočna ali slaba prislonitev puške k licu se takoj odrazi v nevidljivosti ali nepopolni vidljivosti svetleče pike – diode.

Intenzivnost svetlobe je mogoče uravnavati z že omenjenim potenciometrom na ohišju za baterijo. Svetleča dioda ima zelo majhno porabo, zato proizvajalec zagotavlja (z baterijo v obliki gumba) najmanj 250-urno delovanje.

Iz opisa je razvidno, da je vizir primeren za začetnike in zelo učinkovit pri vadbi pravilnega prisanjanja puške-šibrenice k ramenu (licu). Preskusili so ga različni dobri strelci. Povprečni strelci soglasno ugotavljajo, da jih rdeča pika sili k zbranemu streljanju in prisanjanju puške in da dobesedno magično privlači njihovo oko. Rezultati streljanja na premično tarčo, npr. zajca, so bistveno boljši kot z običajno mušico. Izkušeni strelci pa, nasprotno, pri streljanju s svetlečo mušico ne opazijo nikakršnega izboljšanja rezultatov. To je povsem razumljivo, saj tisti, ki že navadne mušice skoraj ne opazi, tudi svetleče ne potrebuje.

Svetleča mušica je zelo uporabna zvečer pri pojemajoči svetlobi in manj večjemu lovcu pri lovu na race ali zajce, ki želi izkoristiti zadnje trenutke svetlobe, lahko zelo koristi. Dokler je cilj viden, ga je mogoče s svetlo mušico tudi zadeti. Brezstopenjska nastavev svetlosti omogoča prilagoditev svetlobnim razmeram okolja. Razveseljivo ugodna je tudi cena: le 73 DEM! Takega zneska je mala merilna naprava vsekakor vredna.

S svetlečo mušico pa povprečni strelec še dolgo ne bo postal super strelec, je pa ta pripomoček uporaben predvsem za vadbo prisanjanja puške. Kdor bo z njo marljivo vadil, je mogoče že kmalu ne bo več potreboval.

Svetlobne vizirje prodaja Johann Unterforsthuber, Postfach 1221, 83119 Obing. **Pri naročilu je treba navesti le širino letve (po nemško: »Schiene«), na kateri je nameščena mehanska mušica.**

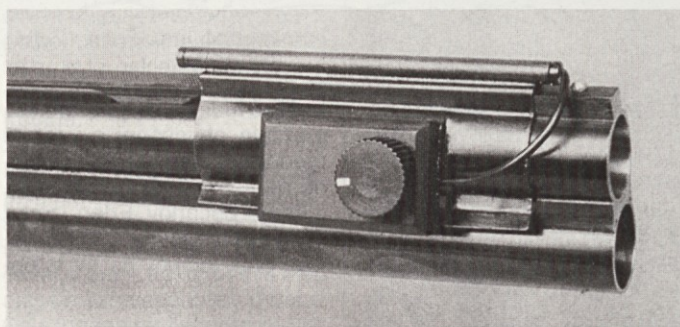
Povzel – Jože Perko

Svetleča muha na šibrenici

Ko se zmračí, strelec kmalu ne more več razločiti mušice na svoji šibrenici, na svetlem ozadju pa so silhuete divjadi še razločno vidne (npr. leteče race na večernem nebu).

Norbert KLUPS, znani nemški strokovnjak za orožje, je prekusil napravo, ki je v takem primeru, predvsem pa pri vadbi v streljanju s šibrenico, zelo v pomoč.

Njegovo mnenje in vtise je objavila revija Deutsche Jagd Zeitung v številki 5/95.

Nevajeni strelci dosegajo s svetlobnim vizirjem bistveno boljše zadetke. Izdeluje ga Norbert Klups iz nemškega Obinga.

Streljanje s šibrenico je sicer instinktivno, saj dobri strelci pri hitrem strelu s šibrenico mušico povsem zanemarijo. Če strelcu kopito puške »leži«, bo zadetek natanko tam, kamor (po)gleda.

Merjenje je tako rekoč nepotrebno.

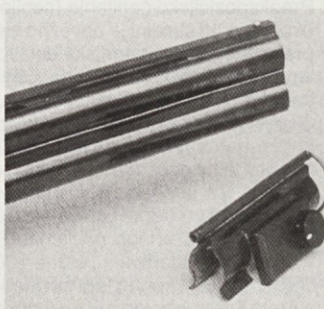
Žal pa je res dobrih strelcev, ki tehniko obvladajo, zelo malo, pa tudi pravo kopito puške ni ravno pravilo, kot ugotavljajo na DJZ seminarju za streljanje s šibrenico v strelski šoli v Fürstenbergu.

Merilni pripomoček za šibrenice, ki ga bomo opisali, je namenjen predvsem povprečnim strelcem, ki zavestno merijo prek kobilice in mušice.

Komaj 45 g težak vizir za šibrenico sestavlja vzmetna objemka, na kateri je pritrjena cevka s svetlečo diodo, ki jo napaja nikelkadmijeva baterija za ure. Ta je vstavljena v pravokotno

ohišje, v katerem je tudi regulator s stikalom za nastavev svetlobe.

Vzmetna objemka se usede na zgornjo cev šibrenice (za sedaj je moč dobiti le izvedbo vizirne naprave za bokarice – glej sliko!). Namestitev (montaža) je zelo preprosta in trdna, kot je pokazal poskus z 200 streli, obenem pa sistem v obliki ob-

Svetlobni vizirček, ki tehta le 45 g, je mogoče z vodili v obliki objemke enostavno pritrditi na cev šibrenice.

STEKLINA NA OBMOČJU REPUBLIKE SLOVENIJE

Od 1. do 30. avgusta je bilo z območja 44 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 213 živali.

Odsek za virologijo Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani je pregledal 154 lisic, 7 psov, 22 mačk, 7 kun, 4 jazbec, 10 glav srnjadi, 1 voluharja, 1 prašiča, 2 dihurja, 1 glavo jelenjadi, 1 glavo govedi in 3 ježe. Prisotnost virusa stekline so ugotovili na območju 24 občin pri 76 lisicah, 1 psu, 3 mačkah, 1 kuni, 1 jazbecu, 2 srnah in 1 kravi.

Geografska porazdelitev pozitivnih primerov po posameznih občinah:

Ajdovščina (1), Črnomelj (1), Domžale (12), Grosuplje (2), Izola (1), Kočevje (3), Koper (2), Laško (1), Litija (9, 1 mačka in 1 jazbec), Lj. Meste-Polje (5 in 1 srna), Lj. Vič-Rudnik (1), Ljutomer (1), Murska Sobota (3 in 1 pes), Nova Gorica (1), Novo mesto (6), Piran (2), Ptuj (12, 2 mački in 1 krava), Ribnica (1), Sežana (1), Slovenska Bistrica (2 in 1 srna), Škofja Loka (1), Šmarje pri Jelšah (4 in 1 kuna), Tolmin (3) in Žalec (1).

Razmerje med pregledanimi in od tega na virus stekline pozitivnimi lisicami zopet pada in je sedaj le 2,02 oziroma vsaka druga lisica, ki je prinešena na diagnostično preiskavo, je pozitivna na prisotnost virusa stekline.

mag. Zoran Kovač,
dr. vet. med.

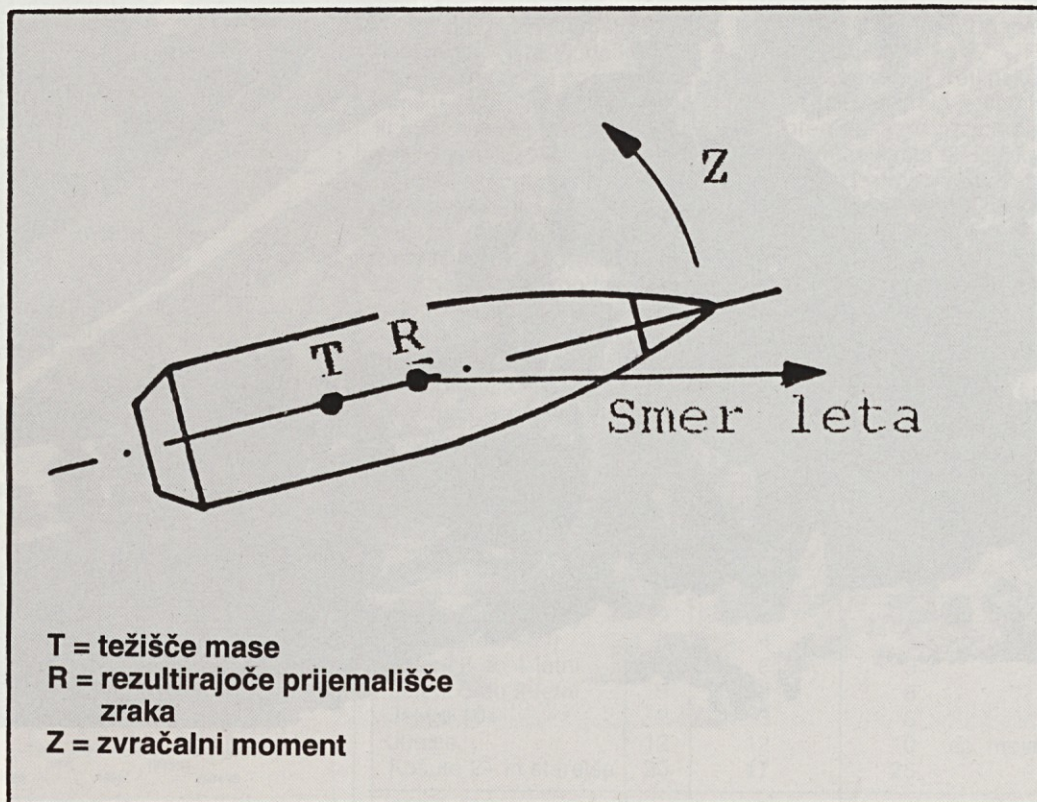
Zakaj se mora krogla za risanice vrteti?

(Izkušnje s kalibrom
5,6×50 (R) Mag.)

Splošno znano je, da imajo risanice (po tem imajo tudi svoje ime) v cevi vrtež*, ki poteka v obliki (bolj ali manj okrog svoje osi zavrtih) vzporednih žlebov oz. natančneje polj in brazd skozi puškino cev. Vrtež da izstrelku rotacijo, ki zagotavlja, da izstrelek zadrži smer. Zaradi svoje geometrijske oblike krogla risanice namreč nimajo težišča spredaj tako kot puščice niti v sredini svoje vzdolžne osi, ampak bolj zadaj. Zaradi zračnega upora nastane *zračalni moment* (glej risbo!), zaradi katerega bi se krogla že po kratkem letu »prevrnila«, tako da bi letela z zadkom naprej. To prepreči sila, ki deluje nasprotno od zračalnega momenta in ki je večja od njega. To dosežemo z vrtenjem krogle okrog njene vzdolžne osi. *Stabilizirajoči učinek* rotirajoče mase je (bil) v praksi mnogokrat uporabljen, npr. pri žiroskopskem kompasu, pa tudi pri tako vsakdanji stvari, kot je otroška vrtavka. Prav z njo lahko napravimo primerjavo: če se vrtil prepočasi, razumljivo, da se prevrne. Pri tem nihče ne pomisli, da se vrtavka prevrne, ko postane vrtilni moment manjši, kot je zemeljska privlačnost. Puškin izstrelek se v bistvu ne obnaša prav nič drugače kot vrtavka. Stabilno leti le takrat, ko je dovolj obratov.

Za razliko od vrtavke pa število obratov krogle pojema veliko počasneje kot njena hitrost, tako da se na poti do cilja ne prevrne. Načelno potrebujejo izstrelki z večjo dolžino leta večji stabilizirajoči moment kot tisti s krajšo. Rotacija je odvisna od hitrosti na ustju cevi (V_0) in dolžine vrteža. Vrtež je pot, ki jo mora v cevi napraviti krogla, da se zavrti za en cel obrat. Glede na že povedano sledi, da je za težje (počasnejše) krogle potreben krajši vrtež kot za lažje in hitrejšje.

Ob tem prehajamo na temo *Dolžina vrteža za naboje kalibra 5,6×50 (R) Mag.* Naboj je bil razvit iz kalibra .222 Rem., s katerim ima skupno le enako težo krogle. Drugače pa je z

T = težišče mase
R = rezultirajoče prijemališče zraka
Z = zračalni moment

Slika 1: Vpliv sil na kroglo.

vrtežem: za kal. .222 Rem. so bile v rabi cevi z vrtežem dolžine 14 ali celo 16 col (356 oz. 406 mm). Ta je zagotavljal zadovoljivo zadetno natančnost za naboje s 3,4 g kroglo. Pri naboju 5,6×50 (R) Mag. pa se je pokazalo, da zaradi izredne hitrosti (skoraj 1100 m/s) povzroča prevelike podplutbe (hematome) v divjačinskem tkivu. Zato je firma DWM pričela izdelovati 4,1-gramske krogle, za katere se je izkazalo, da natančnost pri ceveh z dolgim vrtežem ni bila več zadovoljiva. Iz takih cevi je mogoče z zadovoljivo natančnostjo izstreljevati krogle do teže 3,6 g. Zaradi razmaha ponovnega polnjenja nabojev pa je nastal želja po uporabi težjih krogel tega kalibra. Zato so proizvajalci orožja prešli na 330 mm in od nedavnega na 305 mm dolge vrteže in težav z natančnostjo ni več. Iz tega se porodi vprašanje, kako je v takih ceveh z lažjimi, hitrejšimi krogli, ki postanejo prestabilizirane, t.j.: zaradi hitre rotacije povzročeni vztrajnostni moment je večji, kot bi bil pravzaprav potreben za stabilen let krogle. Pri visokokakovostnih kroglih se prestabiliziranost balistično ne odrazi ne-

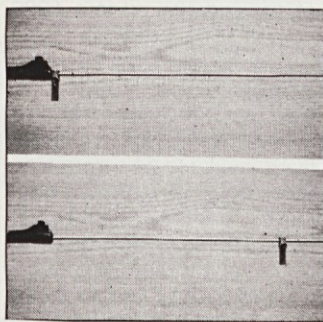
gativno. Če pa težišče mase izstrelka ne leži (zaradi kake pomanjkljivosti) v njegovi simetrijski osi, so krogle statično neuravnotežene in ne zadevajo natančno. Teoretično bi bilo treba dolžino vrteža prilagajati za vsak naboj posebej. Ker pa to seveda ni mogoče, so za lažje in težje izstrelke za ustrezno natančnost v rabi cevi s krajšim vrtežem.

Če želimo ugotoviti, kakšen vrtež ima orožje (in kako težke krogle je glede na doslej ugotovljeno smiselno kupovati zanj), to naredimo tako, da v cev puške kakih 50 cm daleč potisnemo čistilno palico, na katero namestimo čvrst, nao-

ljen čep iz tkanine. Pred ustjem cevi na palico fiksiramo element za prečno in daljinsko oznako (glej sliko!) in nato palico previdno povlečemo iz cevi za toliko, da oznaka napravi natanko en obrat. Razdalja med oddaljenostjo oznake in ustjem cevi je dolžina vrteža, ki je dovolj natančno ugotovljena. Ker pa med merjenjem vedno nastane določen zdrs, je treba meritev večkrat ponoviti in iz meritev izračunati srednjo vrednost.

Če meritev pokaže dolžino vrteža 365 mm ali več, se je treba sprijazniti, da je s tako puško smiselno streljati le krogle s težo do 3,6 g. Če razdalja znaša 330 mm, so dobre možnosti za izstreljevanje do 4,1 g težkih izstrelkov, pri dolžini vrteža 305 mm pa tudi s krogli do teže 4,5 g ne boste imeli težav. Naj poudarimo še enkrat: ugotovljene zakonitosti za kaliber, ki je obravnavan v našem primeru, veljajo tudi za druge. Zato je dobro, da za svoje orožje te vrednosti poznamo in jih pri nabavi streliva znamo povedati tudi prodajalcu.

Po reviji Jagd + Hege 6/95
prevedel in priredil:
Jože Perko

Slika 2: Način ugotovitve dolžine vrteža.

* V strokovni literaturi je v rabi tudi izraz »višina navoja«, kar v strojništvu ustreza pojmu »strmina navoja«. V tem sestavku bo uporabljen izraz »vrtež«. (Op. prev.)

Foto: P. Adamič

Statistični podatki kažejo na razmere v populacijah divjadi

Iz statističnih podatkov za leto 1994/95

Šele sredi septembra je uspelo strokovni službi LZS (končno) zbrati statistične podatke slovenskega lovstva za leto 1994/95. Vedeti je namreč treba, da podatki zajemajo vsa slovenska lovišča, t.j. lovišča 415 lovskih družin, ter nadaljnjih 11 drugih lovišč v Sloveniji. Dela namreč ni mogoče končati, dokler ni zbrano in usklajeno tudi zadnje poročilo. Potrebna so bila številna posredovanja, prošnje in grožnje, da smo naposled podatke lahko zbrali. Pri tem se s svojo profesionalnostjo niso izkazala predvsem tista lovišča, ki bi se morala! Pretežni del statističnih podatkov je zajet v obrazcu Lov 11, ki je vsebinsko usklajen z Zavodom Republike

Slovenije za statistiko oziroma z veljavnimi zakonskimi predpisi, ki predpisujejo statistično poročanje. Poleg tega se v okviru letnih statističnih poročil LZS zbirajo tudi t. i. »blagajniška poročila« ter poročila o lovskem turizmu.

Vsakoletno zbiranje statističnih podatkov in njihovo objavlanje poteka sicer že od leta 1963, sprva je bilo sicer le za lovske družine, od leta 1974/75 pa tudi za druga lovišča. V zadnjih letih so temu dodani tudi podatki za vse tri večje obore v Sloveniji. Statistika ni delo zaradi samega dela in uresničevanja nekaterih administrativnih zahtev, pač pa so v vsaki dejavnosti statistični podatki najprimernejši dokaz o vsebini in pravilnosti dela; v tem primeru pri varstvu in gojitvi divjadi. Seveda pa se v statističnih pov-

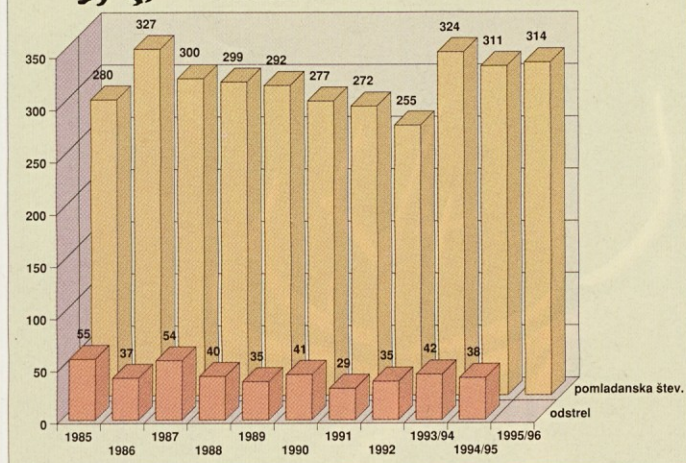
prečjih izgubijo nekatere pozitivne ali pa negativne ugotovitve v posameznih loviščih. Verjetno so kar z najmanj napakami zbrani podatki o odstrelu in izgubah divjadi. Ugotavljanje zastopanosti divjadi je objektivno nemogoče, zato se moramo, vsaj dokler ni zanesljivejših metod, posluževati ocen posameznih lovišč. Nekateri kritiki menijo, da je lovska statistika natančno seštevanje nenančnih podatkov, kar pa je le deloma res. Če ne drugega, podatki o odstrelu poznavalcu dovolj zgovorno ponazorijo razmere v populacijah posameznih vrst divjadi, še posebno v primerjavi za daljša časovna obdobja. Končno sta varstvo in gojitev divjadi dejavnosti, ki ju načrtujemo za najmanj srednjeročno obdobje oziroma v skladu z biološkimi značilnostmi posameznih vrst divjadi.

Medved

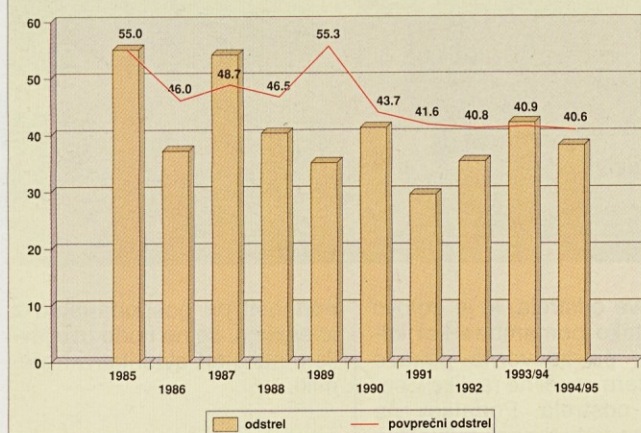
Povprečje odstrela zadnjih desetih let je 40,6 medveda na leto. V primerjavi s tem je znašal odstrel v letu 1994/95, ko je bilo odstreljenih 38 medvedov, 93,6% tega povprečja. Od tega je bilo v loviščih lovskih družin odstreljenih 26, v drugih loviščih pa 12 medvedov. Spolno razmerje odstrela je bilo 24 samcev in 14 samic. Podatki o starosti odstreljenih medvedov bodo znani po ugotovitvah brušenja zob. Znano je namreč, da telesna teža ni premosorazmerna s starostjo. Lahko pa zapišemo, da je med zastopanostjo in odstrelom medvedov, vsaj v zadnjem desetletju, razmerje dokaj uravnovešeno. Tako se potrjuje pravilnost odločitve, da je gospodarjenje s celotno med-

MEDVED – odstrel in ocena pomladanske številčnosti od 1985 do 1994/95 leta

MEDVED – odstrel in povprečni odstrel od 1985 do 1994/95 leta

vedjo populacijo, glede načrtovanja, enotno v okviru dela republiške komisije za veliko divjad in zveri ter njenega sodelovanja s pristojnim Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

In še zanimivost: v lovskih družinah so lovski gostje iz tujine v preteklem letu uplenili le 4 od skupno 26, v drugih loviščih pa 9 od skupno 14 odstreljenih medvedov. Ni pa podatkov, koliko medvedov so po veljavnem ceniku uplenili domači gostje, ki niso nobena redkost več, in koliko pod drugačnimi pogoji člani lovskih družin.

Zanimanje tujcev, zlasti Nemcev, za odstrel medvedov se zmanjšuje zaradi velike ponudbe iz nekaterih vzhodnih držav, deloma pa tudi zaradi še vedno veljavnega embarga za vnos lovskega orožja. Nemški predpisi, sprejeti v skladu z uresničevanjem washingtonske konvencije, dovoljujejo le vnos

medvedjih kož iz držav nekdanje Sovjetske zveze.

Jelenjad

Odstrel jelenjadi je dosegel 4106 glav, kar je z vidika desetletnega povprečja sicer 93,8%, vendar pa se je v primerjavi z letom 1993/94 odstrel zmanjšal za 1400 glav oziroma 27%. Podatek o skoraj tretjinskem zmanjšanju odstrela je več kot zgovoren dokaz o razmeroma hitrem zmanjšanju številčnosti jelenjadi in je povsem istoveten z ugotovitvami v številnih loviščih, ki gospodarijo z jelenjadjo. V loviščih lovskih družin so lovci iz tujine uplenili le 2%, v drugih loviščih pa 18% jelenjadi.

Po podatkih za zadnje lovsko leto so v odstrelu jelenjadi lovišča lovskih družin udeležena s 46%, druga lovišča pa s 54%. Že površna primerjava

Sestava odstrela jelenjadi 1994/95 (v odstotkih)

Jelenjad	LD	Druška lovišča	Smernice
Teleta (oba spola)	34	48	37 sp. meja
Šilariji (lanščaki)	8	4	8 sp. meja
Jeleni 2 do 4-letni	15	8	9
Jeleni 5 do 9-letni	9	8	8
Jeleni 10+	2	3	3
Junice	12	12	10 sp. meja
Košute 2+ in starejše	20	17	25
Skupaj	100	100	100

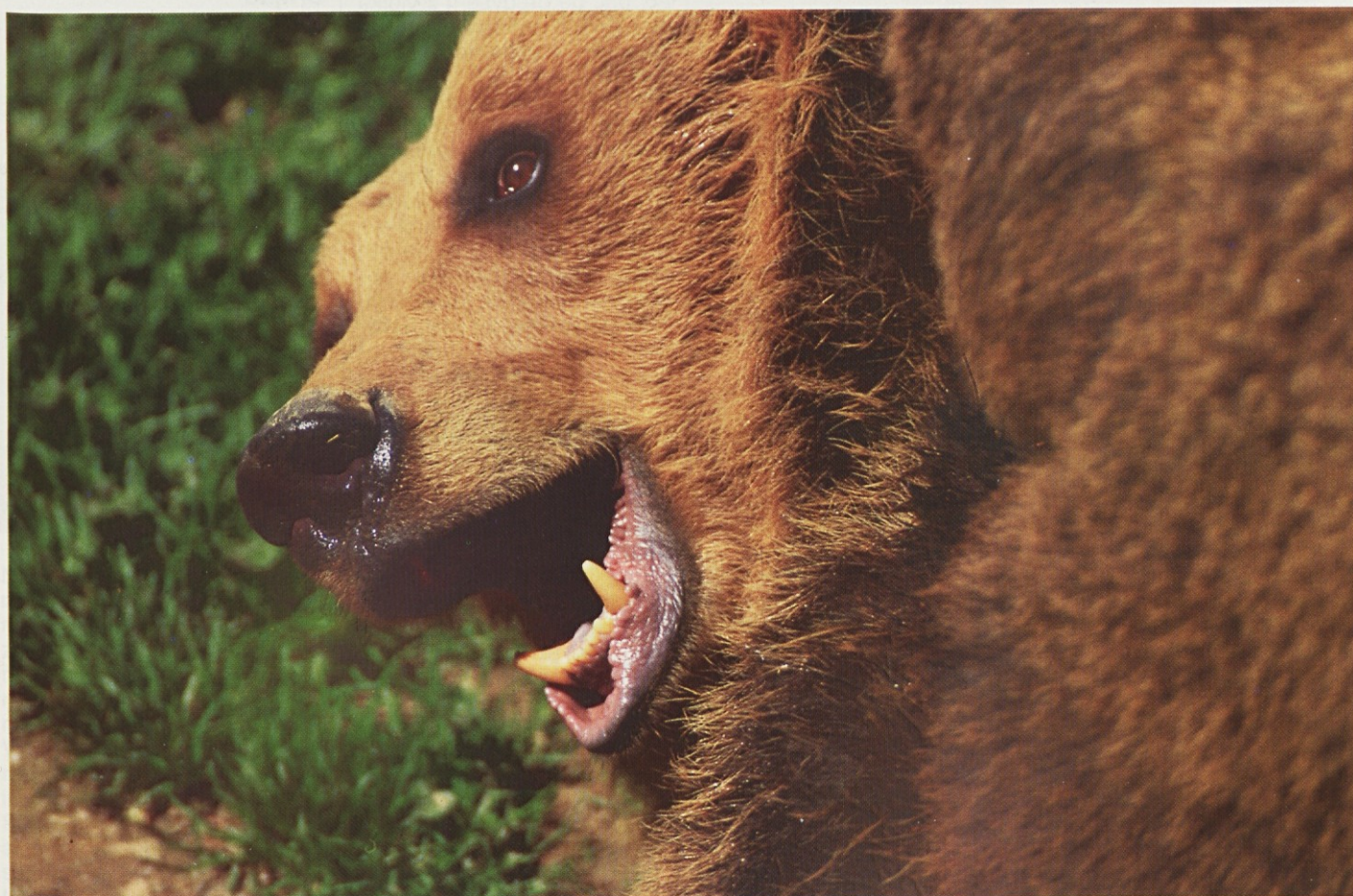
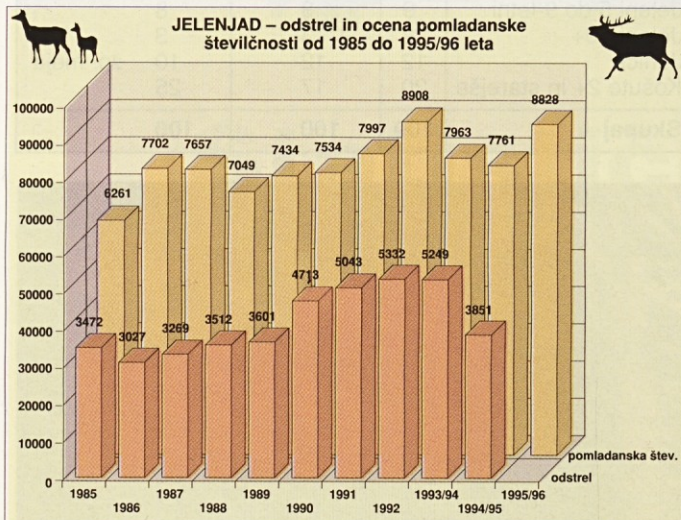

Foto: B. Jablanov

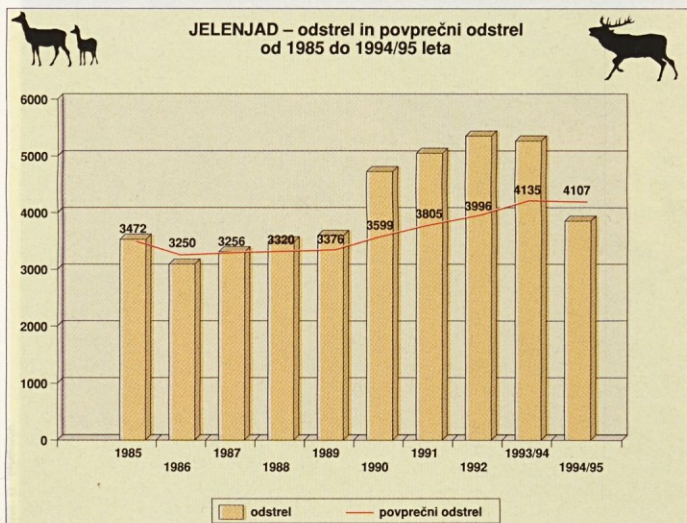

Foto: Spring MB – Maurilius

JELENJAD – odstrel in ocena pomladanske številčnosti od 1985 do 1995/96 leta

JELENJAD – odstrel in povprečni odstrel od 1985 do 1994/95 leta

sestave odstrela, ki je gotovo vsaj tako pomembna kot količina, pa zgovorno pokaže nekatere značilne razlike v sestavi odstrela. Podatkov ne smemo jemati zgolj subjektivno, pač pa predvsem z vidika objektivnih možnosti in pogojev ter sposobnosti posameznih lovišč.

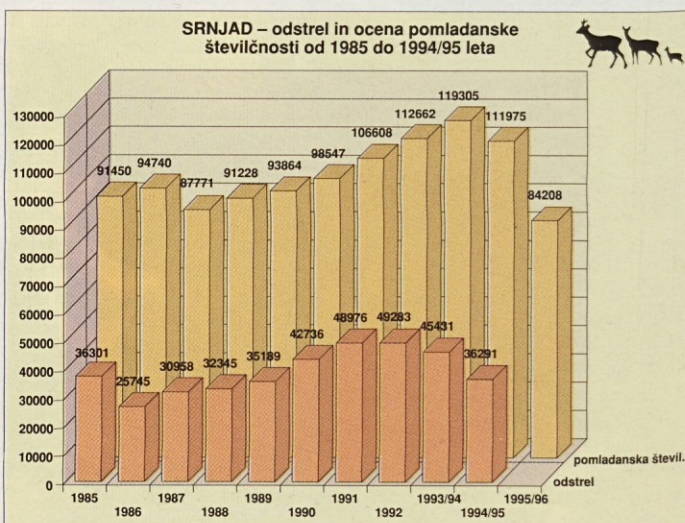
Statistični podatki pa nas ne seznanjajo z načini izvajanja odstrela oziroma z lovom na jelenjad. Dejstvo je, da smo na tem področju priča »tihe legalizacije« nestrokovnih in protizakonitih dogajanj, kot je odstrel jelenjadi na hrupnih pogonih, brakadah in lov ponoči. Take ugotovitve, pa tudi nekatera druga dejstva ne napovedujejo skorajšnje svetlejši pri-

hodnosti pri gospodarjenju z jelenjadjo, če ne bodo uveljavljeni nekateri avtoritativni premiki.

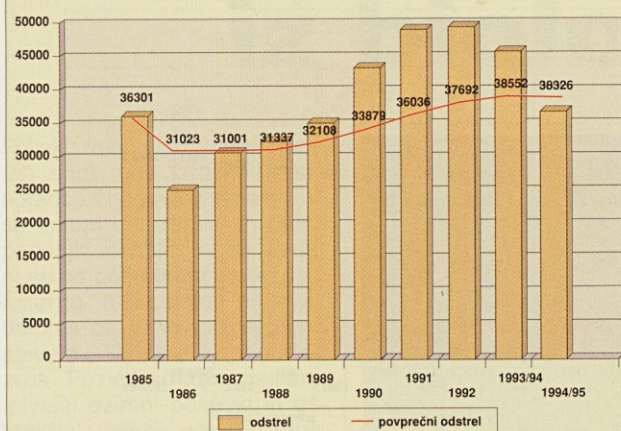
Srnjad

Količinski odstrel srnjadi je bil po letu 1985 največji v letu 1992, ko je dosegel 49283 glav, v letu 1993/94 pa se je zmanjšal na 45431 glav ali za 8% v primerjavi z letom poprej. V zadnjem, to je v letu 1994/95, je po zbranih podatkih odstrel znašal 36291 glav, kar je v primerjavi z »rekordnim« letom 1992 kar za 26% manj. V primerjavi s prejšnjim letom pa se je odstrel zmanjšal za 20%.

SRNJAD – odstrel in ocena pomladanske številčnosti od 1985 do 1994/95 leta

SRNJAD – odstrel in povprečni odstrel
od 1985 do 1994/95 leta

Odstrel, poginula in izgubljeni ter
povožena srnjad od 1990 do 1994/95 leta

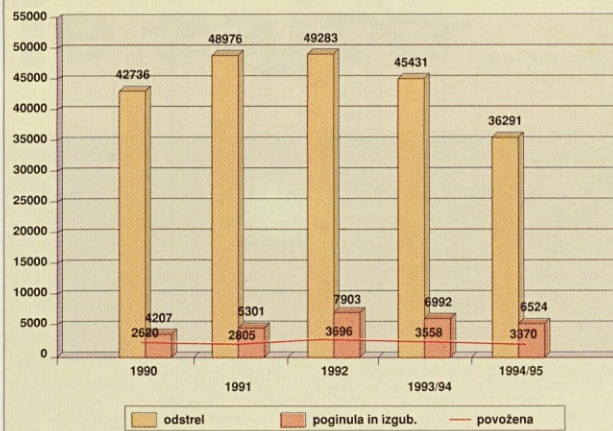

Foto: Jensterle, Diana

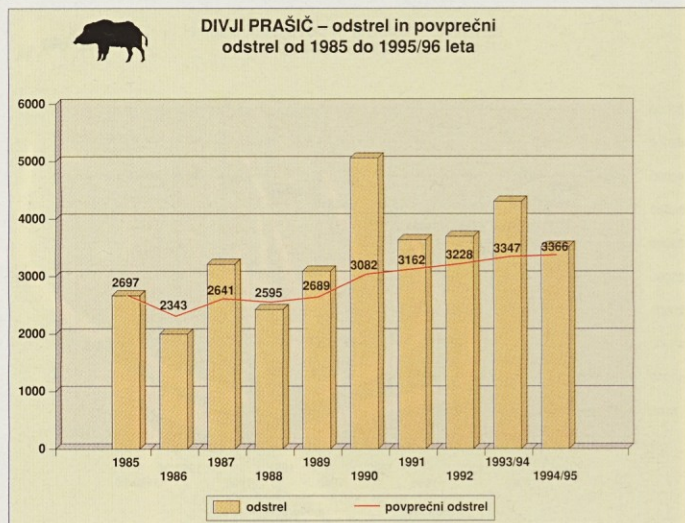
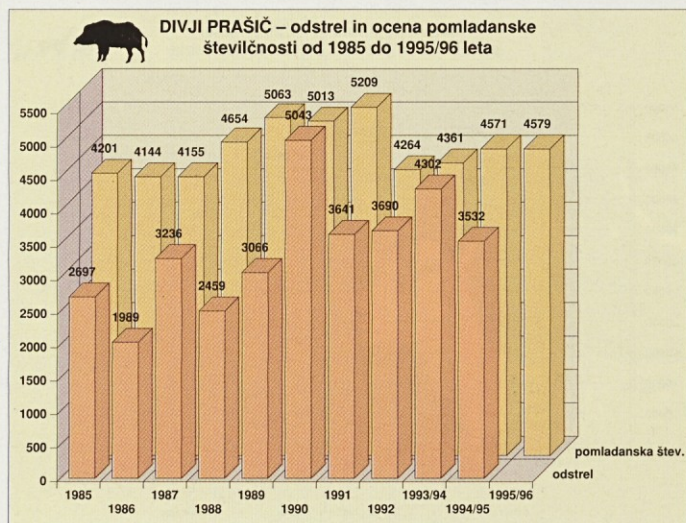
Ne glede na znane in domnevne vzroke pa taka nihanja še niso pretirano zaskrbljujoča, še zlasti ne tam, kjer jim je odstrel, navkljub zmanjšanju, uspelo ohraniti v čim naravnejšem spolnem in starostnem razmerju. Vzorčna anketa, v okviru katere so bila zbrana tudi mnenja in ugotovitve 7% vseh lovišč v Sloveniji, je potrdila nekatere skupne, pa tudi nekatere posebne, krajinsko pogojene ugotovitve.

Srnjad je vrsta, ki občutljivo in hitro reagira na spremembe v svojem življenjskem okolju, pa tudi na gojitvene ukrepe, med katere sodi tudi odstrel. Marsikje lovce bega tudi vedno večja stopnja kritja za to vrsto divjadi in nekatere vedenjske spremembe, povezane z njeno prilagodljivostjo. Zaradi že kar pregovorno skrivnostnega načina življenja srnjadi se je pri gospodarjenju treba posluževati predvsem merljivih kazalcev,

kot so telesne teže, teže rogovja, stopnje napadenosti (invadiranosti) z zajedalci in objednost rastlinstva.

Če je bilo v letu 1992 med srnjadjo v Sloveniji ugotovljenih 7903 glav izgub (od tega 3696 v prometu), to pomeni 16% od odstrela v tistem letu. Leto pozneje, to je v letu 1993/94, je bilo ugotovljenih 6992 glav izgub (v prometu 3558) ali 14,3% od odstrela, v minulem letu pa je bilo ugotovljenih izgub 6524

glav (od tega 3370 v prometu) ali 18% od odstrela. Ob tem velja poudariti, da je med izgubami registriran le del in tudi je očitno dejstvo, da se izgube povečujejo. Poleg ponekod že potekajočih ukrepov za zmanjšanje izgub v prometu se bo slej ko prej, po evropskih zgledih, treba odločiti tudi za ukrepe za omejevanje izgub, ki jih prinaša intenzivnejše in mehanizirano kmetijstvo.

Divji prašič

Desetletno povprečje odstrela divjih prašičev znaša 3365 glav, odstrel v letu 1994/95 pa je to povprečje presegel za 5%. Črno leto za »črno divjad« je bilo leto 1990, ko je bilo odstreljenih 5043 divjih prašičev, marsikje brez vsakršne izbire.

Posledice takega ravnanja pa se kažejo še danes, saj se v številnih loviščih lovci pritožujejo nad skromnimi možnostmi lova na to zanimivo vrsto divjadi.

Iz nekdanj tradicionalno najbogatejših gorenjskih, celjskih in zasavskih lovišč se je težišče odstrela preneslo na primorski del Slovenije. Na območju ZLD

Gorica so v zadnjem letu na 1000 ha lovišč odstrelili 3,57, v Obalno-Kraški ZLD 4,2 in na območju Kočevske zveze lovskih družin 3,4 divjega prašiča. V istem obdobju so na Goriškem, preračunano na odstrel, na vsakega divjega prašiča izplačali 4230 SIT, na Koprskem 7872 SIT in na Kočevskem 3850 SIT kmetijskih odškodnin.

Zanimiva bi bila tudi primerjava med odstrelom na eni ter obsegom odškodnin in stroškov dopolnilnega krmljenja na drugi strani, za kar pa bi bilo potrebno več poglobljenega, analitičnega dela.

O drugih vrstah divjadi bomo poročali v naslednjih številkah Lovca.

Blaž Krže

Nekaj zanimivosti iz biologije zajca

Poljski zajec (*Lepus europaeus*) sodi med izrazite rastlinojedce. Njegova glavna hrana so zeleni deli rastlin in mladi poganjki lesnatih rastlin. Jeseni se na polju hrani pretežno z lucerno in ozimnimi posevki, deloma pa uživa tudi semena plevelov, koruzna in pšenična zrna. Pozimi so zanj najzanimivejši ozimni posevki in os tanki sladkorne pese in repe. Spomladi in jeseni v glavnem uživa travo in lucerno.

Čeprav so zajci na pogled zelo podobni glodalcem, sodijo v samostojen red zajcev (*Lagomorpha*) oziroma med nepravilne glodalce. V nasprotju s pravimi glodalci (*Rodentia*) imajo v zgornji čeljusti kar dva para sekalcev (za pravimi še dva manjša oporna sekalca). Na prednjih sekalcih v zgornji čeljusti, ki jima pravimo tudi glodača, je zobna sklenina razporejena po vsej površini, le da je na zadnji strani sloj zelo tanek. Majhen par opornih sekalcev, ki sta takoj za prvima, pa za razliko od sprednjih ni pokrit s sklenino in se tudi zelo malo vidi iz dlesni. Vsi pravi glodalci imajo zobno sklenino razporejeno le na sprednji strani glodačev, zato je pri njih kot obrabe zob drugačen kot pri zajcu. Pri slednjem namreč ni nikoli tako izrazito oster kot pri glodalcih. Pri zajcu je dolžina zgornjega niza kočnikov manjša od niza spodnjih, kar vpliva tudi na zgradbo žvekalnega mišičja. Le-to zajcu omogoča premikanje spodnje čeljustnice tudi naprej in nazaj, medtem ko jo pravi glodalci med jedjo lahko premikajo le levo in desno.

Če primerjamo obe skupini še anatomske, ugotovimo, da zajci v oplečju nimajo razvite kosti ključnice, kar je v tesni povezavi z njihovim načinom gibanja. Sprednji nogi zajcu nikoli ne služita tudi za podajanje hrane v usta kot npr. glodalcem. Kadar se zajec pase, le odgrizuje ali odtrgava hrano z zobmi – glodači, pri čemer pa si pomaga tudi s preklano »zajčjo« zgorjo ustno. Na sluznici zgornjega neba so številne zareze, slepo črevo pa je dobro razvito in je v njem opaziti spiralne resice, ki jih pri glodalcih ne opazimo. Za razliko od pravih glodalcev je zajčji želodec sestavljen iz dveh delov. V prednjem delu (*fundus*) poteka bakteriološka razgradnja rastlinske hrane, v zadajšnjem

Foto: M. Danegger – Kodak

(piloričnem) delu pa presnova pod vplivom encima pepsin. To dokazujejo okrogla telesca, ki jih pri razteženju čestokrat opazimo v želodcu. Izvor telesc je avtohton – nastanejo iz grobo prebavljene hrane, ki so jo že razgradile celulitske bakterije. Prisotnost in sestava telesc pove, da so zajci sorodstveno

dokaj povezani tudi s parkljarji. Tudi oblika iztrebka, lega nadledvične žleze, ki leži mediano od ledvic, posebno pa še zgradba lobanje, spodnje čeljusti, hrbtenice, okončin, pa tudi lopatične in okolčne telesne regije nakazujejo na sorodstveno vez reda zajcev z redom primitivnih parkljarjev.

Skupna lastnost zajcev in večine parkljarjev je tudi tvorba podkožne tolšče ali sala kot rezervne hrane za zimo. Tudi pri zajcu se podkožna tolšča nalaga v preponski podkožni progi oziroma v slojih na prsnih mišicah in med lopaticama, izpolnjujejo pa tudi prostore v trebušni votlini in v okolici ledvic.

Foto: M. Danegger – Kodia

Takšna zaloga toľšče predstavljaja pri zajcu tudi do 8 % telesne teže in v zimskih mesecih služi tej vrsti kot glavni vir energije. Od pravih glodalcev se zajci razlikujejo tudi po tem, da iz slepega črevesa izločajo zelen sočen izloček, *cekotrofo*, ki pa ga takoj nato porabijo (*cekotrofija*). Cekotrofa vsebuje veliko hranilnih snovi, vitamine in tudi bakterije, ki razgrajujejo rastlinsko celulozo (celulitske bakterije). V bistvu je to modifikacija prežvekovanja. Pri ponovnem prehodu cekotrofe skozi prebavilo se večina hranilnih snovi prebavi, zajec pa izloči znani okrogli iztrebek (bobek). Maternica je pri zajkli dvoroga (*uterus duplex*), moda pri samcu pa so skrita v telesni votlini. Le neposredno pred parjenjem se samcu spustita modi v mošnjo (*scrotum*). Pri samici se jajčne celice sproščajo (*ovulacija*) iz grafovih foliklov v jajčniku ob parjenju. Največkrat nastane ovulacija približno 10 ur po prvi spolni

zdržitvi. V materničnih rogovi se navadno razvijajo več kot štirje zarodki. Pri zajkli je brejost izrazito podaljšana na 42 do 44 dni in tako znatno daljša kot pri glodalcih. Tako dolga brejost pa povzroči tudi visoko stopnjo razvitosti skotenih mladičev; skotijo se z dlako, že vidijo in že imajo razvit termoregulacijski mehanizem (za vzdrževanje lastne telesne temperature), kar v tej starosti ni značilno celo za zveri. Takoj po skotitvi jim zrastejo tudi glodači. Pri mladih zajčkih še niso razvite dišavne žleze (obramba pred plenilci). Že med brejostjo pa velikokrat nastane resorpcija ali odmiranje nekaterih zarodkov, tako da pri zajkli v povprečju računamo le z dvema skotenima mladičema. Matere jih dojijo v glavnem le ponoči, in sicer 1- do 2-krat v 24 urah. Skupni čas dojenja ne presega 10 minut. Od prve brejosti naprej so v obdobju razmnoževanja (februar – september) pri samici aktivirani trije pari mlečnih žlez. Mle-

ko je izredno bogato s hranilnimi snovmi, saj vsebuje 15 % beljakovin, 24 % maščob, 2 % sladkorjev in 3 % mineralnih snovi. Visoka energetska vrednost mleka se odraža prav v dinamiki rasti mladih zajčkov kljub le enkratnemu dojenju na dan. To nazorno dokazujejo podatki o naraščanju teže pri na novo skotenih zajčkih. Ob skotitvi tehta zajček 120 g, čez 14 dni je težak že 460 g (povečanje za 280 %), čez nadaljnjih 14 pa se teža poveča že za 600 % in zajčki dosegajo povprečno težo 830 g. Med 7. in 10. dnev življenja začnejo uživati že zeleno krmo. Pri materi zajkli pa je že 15. dan po skotitvi opaziti naglo upadanje sposobnosti dojenja in nastajanja mleka. Glede na to, da pri samici ovulacijo zbudi samčeva spolna aktivnost, lahko zajkla zanosi takoj po skotitvi. Nove jajčne celice se šestkrat oplodijo že med brejostjo, če je prost eden izmed dveh materničnih rogov. Tak pojav pri zajcu imenujemo *superfertilacija*.

Ne glede na vse opisane naravne obrambne mehanizme je za mlade zajčke najbolj kritično obdobje prav prvi mesec življenja. Tudi pri umetni vzreji poljskih zajcev v prvem mesecu starosti spontano pogine kar 35 % mladih zajčkov. Kako drastična je smrtnost šele v naravi, kjer svoje prispevajo še spremenljive življenjske razmere in plenilci, si lahko samo mislimo! Z analizo odstreljenih zajcev na jesenskih lovih se je izkazalo, da na leto do lovov preživi samo 15 % mladih zajčkov. Tudi sicer poljski zajec v ujetništvu ne doživi več kot 5 do 7 let, v naravnih razmerah pa gotovo ne več kot 3 leta. Mnogi češki raziskovalci, ki se ukvarjajo z dinamiko zajčje populacije, menijo, da bi morala biti optimalna gostota, ki se zagotavlja gensko in reprodukcijsko stabilnost, spomladi 40 zajcev na 100 ha (kar pa vemo, da je pri nas le utopična želja – op. pr.).

(Po: dr. I. Sykora (Myslivost, 11/94.)

Z. T.

Kaj bom pa zdaj?

»Ja, kako je bilo?« se je Feliks Štuhec, krepak možak v najlepših letih, z živahnimi sivimi očmi zazrl vame. Udobno se je namestil in nadaljeval: »Prvi ali drugi teden, mislim, da je bil drugi teden po novem letu, je zapadel sneg. Še dve bi moral odstreliti. Avto sem pustil na cesti, vzel risanico in previdno šel ob robu gozda, vmes oprezal, čakal ob stečinah, pa nisem videl niti ene. Mračilo se je. Domov se mi še ni dalo iti. Za lisicami bom pogledal, sem pomislil. Opazil sem nekaj svežih sledov.

Risanico sem odnesel v avto, vzel šibrenico, stisnil v žep nabojе močnejših šiber in tri brenneke, če bi jo opazil kje v večji oddaljenosti. Vedno je dobro, če imaš tudi brenneke pri sebi.

Šel sem po lisičji sledi in nenadoma sem vmes zagledal odtise večjih parkljev. Srnini niso bili. Nekam razkrečeni so se mi zdeli in večji. Jelen? Misel sem ovrgel, ker so bili razmaki prekratki. Pogledal sem natančneje: to so prašičeve stopinje. Ja, za božjo voljo, komu je le ušel in se klati po gozdu? Nisem slišal, da bi ga kdo pogrešal. Gledal sem pod noge in lezel globlje v gozd. Pod hrastom je bil sneg razrit prav do zemlje. Sled je vodila naprej, jaz pa za njo. Pod kostanjem je bil ponovno ves razrit umazan sneg.

Čigav prašič bi to le bil? Ga bodo že šli iskat, sem zamahnil z roko in se oziral, kje bi se namestil za čakanje. Še pomislil nisem, da bi lahko bil divji prašič, ker se pri nas pojavljajo izredno redko, morda v desetih letih enkrat. Nihče jih še ni videl, le po sledovih in škodi smo sklepali, da so bili divji prašiči. Ob gozdni cesti, kjer so se poti križale, blizu grma, ki je stal na majhnem privzdignjenem hribčku, sem si namestil trinožnik. Skrit za grmom sem imel čudovit razgled na gozdne poti in vso okolico. Prižgal sem si cigareto in čakal. Komaj opazno je vlekla hladna sapa in me rezala v obraz, da sem si zavihal ovratnik in potegnil kapo čez ušesa. Dobro sem bil oblečen. Vem, da se moraš za čakanje lisic dobro obleči. Že neštetokrat sem jih čakal in tudi veliko ustrelil, med njimi tudi stekle.

Čakal sem kakšno uro, nič se ni zganilo. Če hočeš dobiti lisico, ne smeš biti neučakan. Včasih je treba čakati tri, štiri in več ur. Razmere so bile ugodne; noč svetla, brez megle, tla pokrita s snegom. Ura še ni bila

pozna. Prepričan sem bil, da bo prišla. Nenadoma pa sem zagledal veliko, okroglo, črno gmoto, ki se je po gozdni poti pomikala naravnost proti meni. »Medved, to je medved,« mi je šinilo v glavo, čisto tako je bilo videti. Dvignil sem daljnogled, vendar nisem jasno videl. Medved, katera druga žival ne more biti: veliko, okroglo, z glavo pri tleh. Odkod se je le priklatil? Sel je počasi naravnost proti meni. Kaj bom pa zdaj?

Stisnilo me je v grlu, srce mi je vztrepetalo, bil sem ves vznemirjen, kar nekam ohromljen. Srečati medveda v gozdu, prvič v življenju, sam, niso mačje sol-

ze. Nepremično sem ga gledal ves na trnih, on pa proti meni. Vedno večji je bil, ogromen, vedno bliže. Počasi sem odprl puško, vložil brenneke in jo tiho, kolikor sem mogel, zaprl. Pa me je zaslišal ali pa zavohal. Ustavil se je, dvignil glavo, prisluškoval in vohal po zraku. Postavil se je nekoliko postrani. Tedaj sem pogledal ostreje, natančneje: divji prašič. Srce mi je hotelo skočiti skozi grlo navzven. Na suho sem požiral in komaj dihal.

»Ja, kaj bom pa zdaj?« sem se neodločno vprašal. Moram ga ustreliti! Nihče mi ne bo verjel, da sem ga videl. Smejali se mi

bodo, ko jim bom pripovedoval. Zdaj ali nikoli! Dvignil sem puško, hitro pomeril v sprednji del prsnega koša in pritisnil. Večerno tišino je razparal močan pok. Prašič pa je lahkotno skočil s poti, stekel v gozd in izginil v mraku med drevesi.

Križana gora, kaj sem delal, da ga nisem zadel? To je nemogoče! Natančno sem pomeril. Dober strelec sem. Petdeset, šestdeset metrov je bilo, ni bilo dlje. Kaj, če se je brenneke odbil od njega? Govorili so, da se krogla staremu merjascu, ki ima s smolo prevlečene dlake, odbije. Nemogoče, da ga ne bi zadel. Trdno sem bil prepričan,

Foto: Spring MB Mauritus

da sem ga zadel. Obsedel sem na trinožniku in gledal v smeri, kamor je izginila žival. Nisem si upal iti pogledat na nastrel. Kaj če je ranjen, pa me napade? Vse mogoče grozljive zgodbe sem že slišal, ki so se dogajale lovcem ob srečanju z ranjenim merjascem.

Nov brenneke sem dal v cev in si prižgal cigareto. Ves sem se tresel, pa ne od mraza. Čez čas sem se opogumil in šel pogledat. Odpel sem si sponko, ki mi je tiščala nož ob pasu, in iz nahrbtnika vzel baterijo. Zmračilo se je. Počasi sem stopal proti kraju, kjer je prašič skočil v gozd. Skoraj sem že bil na cilju, ko sem zaslišal stokanje, zamolklo kruljenje, vzdihovanje, hropenje, kot hrope domač zaklan prašič tik pred koncem.

»Pa sem ga le zadel!« sem pomislil. Hitro sem stopil do mesta nastrela, ga preiskal, krvi ni bilo. Našel sem nekaj ščetin, pa ni bilo videti, da bi ga zadel.

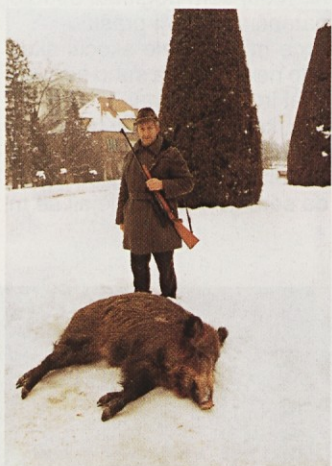
»Pa sem ga zadel!« sem mrzlično ponavljal. Nisem šel po sledu: to je bila napaka. Kar počez sem stopal proti kraju, kjer sem prej slišal stokanje. Po kakih stopetdesetih metrih sem pod bukvijo zagledal črno gmo-to v snegu. V trenutku sem se

ustavil in se ji bližal z naperjeno puško korak za korakom.

»Potuhnil se je, počepnil. Čim se mu približam, bo planil in me napadel,« mi je rojilo po glavi. Bil sem kakih petnajst, dvajset metrov od njega. Ni se zganil, tudi glasu ni dal od sebe.

Puško sem držal ob licu s prstom na petelinu in se mu počasi bližal, trdno odločen, da pritisnem, čim bi se zganil.

Ležal je na trebuhu, tesno pritisnjen k tlom, obrnjen proti meni, pripravljen, da plane. Popolnoma nepremičen je bil. Bil

Franc Štuhec ob svojem merjascu.

sem že manj kot deset metrov od njega, ko sem posvetil vanj. Oči so se mu grozeče zeleno zasvetile, iz gobca se mu je kadilo. Kar stisnilo me je v prsih, da sem nagonsko stopil za drevo. On pa je nepremično ležal in me gledal.

Meril sem vanj in se mu čez čas počasi bližal, posvetil, nič. Pobrai sem dolgo palico, ki je ležala na tleh, se pomaknil za bukev, ves čas z namerjeno puško vanj, in ga dregnil. Nič. Ni se zganil. Vrgel sem palico nanj, nič. Še bolj sem se mu približal. Udaril sem z nogo ob tla, brcnil sneg nanj, takrat pa sem zagledal črn madež pod njim. Kri. Šele takrat sem opazil, da je bil sneg krvav tudi po sledu. Prašič je bil mrtev.

Noge so mi kar klecnile. Globoko sem dihal in ves iz sebe gledal na ogromno črno gmo-to, ki je brezmočno ležala pred mano. Le s težavo sem jo prevrnil na bok. Bil je velik samotarski merjasec. Prvi divji prašič, uplenjen v našem lovišču. Krogla mu je prebila prsni koš na pravem mestu. Boljše ga ne bi mogel zadeti, in to z brennekom.

Kako ga spraviti domov?

Bil sem globoko v gozdu, snega pa skoraj do kolen.

Stopil sem k Palu, ker je bil najbližji. Imel je traktor, ki pa ni vžgal. Šla sva k Vambergerju. Imel je traktor Vinkovič, pogon na vsa štiri kolesa. Tudi njemu traktor ni vžgal, zato smo polnili akumulator. Medtem se je nabralo nekaj ljudi, med njimi tudi lovci. Končno smo traktor z vsemogočimi pripomočki in kabli le vžgali. V gosjem redu smo šli za njim. Prašiča smo naložili na hidravliko, mi pa glasno stopali za njo in ga razkazovali po vasi pod uličnimi svetilkami. Še pred polnilnico RADENSKE smo se ustavili. Delavci so kar v skupinah drli na dvorišče in si ogledovali divjega merjasca.

Nihče med lovci ni imel praktičnih izkušenj, kaj početi z mrtvim divjim prašičem. Kar po mesarsko smo mu razparali trebuh in prsni koš tja do vratu in odstranili drobovje. V kleti pri Frančku Čuku smo ga odrli. Glavo smo odrezali in jo dali preparirati. Še vedno je v lovskem domu v Radencih. Meso smo odkupili in ga po občem zboru tudi pojedli. Tako okusnega mesa še nisem jedel. Tudi drugi ga niso mogli prehvaliti. Merjasec je tehtal približno sto kilogramov.

Lojze Števanec

Doživljaji, ki jih je ustvaril Zlatorog

Aprila je minilo natanko štiri-deset let, kar je takratna Republiška lovska zveza Slovenije v prvi, to je aprilski, številki glasila Lovec letnika 1955/56 v uvodniku objavila zgodovinski poziv lovcem Slovenije za zgraditev Zlatoroga, skupnega doma vseh slovenskih lovcev. Poziv je naletel na ugoden sprejem ne le med članstvom lovskih družin, temveč tudi v širši javnosti. V pozivu je RLZS predlagala različne načine zbiranja sredstev. Tako bi naj LD nudile za Zlatorogovo žrebanje določeno število divjadi, lovci pa kupovali srečke.

Tudi bivša Lovska družina Polana se je odzvala klicu za zgraditev Zlatoroga, iz družinske blagajne večkrat prispevala denarna sredstva, kupovala srečke ter nudila divjad za odstrel izžrebanim srečnežem. Tudi člani družine so prispevali obvezni delež, pisec tega prispevka pa tudi Lovčeve avtorske honorarje.

Naslikal: Jurij Mikulec

Pri žrebanju srečk 29. aprila 1957 je bil Lojze Simetinger, takratni začasni tajnik LD Mislinja, kot prvi izžreban za odstrel treh fazanov, enega od dobitkov LD Polana. Starešini LD, Karlu Poredošu, je sporočil, da bo prišel v Mursko Soboto v soboto, 2. novembra, zvečer, da bi se naslednjega dne, to je v nedeljo, 3. novembra, udeležil družinskega lova. Zaprošil je, če se lova lahko udeleži tudi starešina Jože Jeromel. Seveda je bil odgovor pritrdilen. Prišla sta, se zglasila pri starešini, ki ju je seznanil s potekom lova naslednjega dne.

Bila je lepa, sončna jesenska nedelja, kot naročena za prijetne trenutke v naravi. Zbrali smo se v Polani pri lovskem tovarišu Francu Lovenjaku, stopili v zbor, oče pa je, kot vodja lova, vse navzoče toplo pozdravil, posebno še oba gosta iz Mislinje, in kot ponavadi opozoril na varno ravnanje z orožjem ter zaželel dober pogled. Nato smo krenili v prelesto jesensko naravo, ozaljšano s tisočnimi barvami, lesketajočimi se v žarkih jutranjega sonca. Bili smo majhna družina, le trinajst nas je bilo tedaj na seznamu, v pomoč pa so nam bili lovski psi ptičarji in pa dva, trije stalni gonjači. Tu in tam je bila na poljih obrana, a še nepožeta koruza. Zapovrstjo smo preločili koruzne njive, nato pa še dva gozdička. Gosta sta bila deležna vsestranske pozornosti, kar se je odrazilo tudi v številu njihovih izstreljenih nabojev. Po nekaj pogonih mi je Lojze dejal: »Feri, zame je lova konec, nimam nobenega patrona več!« V podobnem položaju je bil tudi Jože. Z nabiralno akcijo

smo jima omogočili nadaljevanje lova do konca.

Po končanem lovu sta se nam gosta z izbranimi besedami zahvalila za iskren tovariški sprejem, za obilen lovski užitek in za podarjeno uplenjeno divjačino. Še po tolikih letih se spominjam stavka, ki ga je Lojze izrekel pred odhodom: »Prvič v življenju sem bil na takem lovu, prvič videl, na kakšen način jagate fazane, prvič sem videl, kako pomembni so za vaše love psi ptičarji, pa tudi prvič sploh sem uplenil fazana!«

Tak je bil prvi stik z LD Mislinja. Še isto jesen jih je prišla skupina osmih ali devetih, med njimi Franc Dvorjak, takratni tajnik LD Mislinja, ki je v tistih časih užival na lovskem področju velik ugled. Njegova zasluga je, da sta dva naša člana, Gusti Pozvek in Geza Papp, maja naslednjega leta uplenila vsak po enega velikega petelina, čez tri leta pa Ivan Pozvek in dr. Franc Žibrik ponovno vsak svojega. Sodelovanje je bilo koristno za obe lovski družini.

Minilo je šest let od prvega stika in oče si je zaželel upleniti gamsa, jaz pa naj bi lovil gozdnega jereba. Dogovorili smo se, da bomo prišli v Mislinjo v petek, 25. oktobra 1963, v popoldanskem času, lovili pa bi v soboto, 26., in v nedeljo, 27. oktobra. Bili smo štirje: oče, moja boljša polovica, Gusti, član naše LD, in jaz. Lojzeta smo kar hitro našli in se dogovorili glede lova. Prespali smo v gostilni Čebular.

Učenost lova na jereba sem pred odhodom v Mislinjo kar lep čas črpal iz našega glasila in iz raznih knjig moje lovsko-planinske knjižnice. Lojze je moja

učenot dodobra dopolnil z lastnimi doživljaji v zeleni praksi. Tako smo se prvi dan lova (bil je petek, 26. oktobra) dokaj zgodaj, ob lepem, sončnem vremenu napotili – bilo nas je pet: Lojze s soprogo Maro, Gusti in jaz z mojo boljšo polovico – iz kraja Mislinja po brvi prek reke Mislinja skozi park ogromnih, približno sto let starih smrek, težko pričakovanemu lovskemu doživljaju naproti. Šli smo skoz mešan gozd visokih mecesnov, košatih smrek in nekaj mlajših bukev. V tistem gozdu je bilo tudi nekaj vrzeli, poraščenih s praproto, črničevjem oziroma borovničevjem, seveda vse v čudovitih jesenskih barvah. Po dobri polurni hoji po lepo speljani stezi v hrib Tolstega vrha smo prispeli na mejo LD Dolič. Obstali smo na posestvu Vivod, odkoder smo imeli prek hriba Turjak krasen razgled daleč na Kamniške planine, Raduho, Peco in Uršljo goro. Pozdravili smo gospodarja, ki nas je počastil s kačjo slino, kateri se seveda nismo mogli odpovedati. Po krajšem postanku smo se

Po tretjem klicu je jereb res hrupno priletel in pristal v gosto zaraščeni smrečici, visoki vsega dobra dva metra, oddaljeni borih dvajset, petindvajset metrov. Bliskovito sem dvignil puško, kratko pomeril v jereba, ki so ga zagrinjale smrekove veje, in sprožil. Po strelu je jereb padel na tla, Lojze je skočil k njemu, se sklonil, ga pobral – in se tudi prijel za glavo! Hip zatem me je spreletelo: namesto samčka je priletela samička. Še preden je Lojze izrekel tisti svoj: »Preklet hudič, a se je glih nama to moralo zgoditi!« se mi je že očitajoče utrnila misel: »Kaj sem vendar storil?! Saj mi je vendar Lojze dejal, da bo po tretjem klicu priletel petelinček in naj hitro streljam!« Čeprav me je Lojze na vse načine tolažil, da nisem nič kriv, da se v pozni jeseni tudi kaj takega lahko zgodi, je bil tisti dan zame in za moje dobro razpoloženje izgubljen. Lojze mi je izročil samičko, sam sem ji povtaknil v kljunček zadnji grizljaj; ni mi izrekel lovskega blagraniti dal vejice plena.

poslovili in nadaljevali pot po Tolstem vrhu, dokler nismo prispeli do Pajenkovega gozda. Sopotniki so morali na Lojzeto ukaz v primerni razdalji tiho in mirno čakati.

Kot sem že omenil, se je Lojze na lov na jereba dobro pripravil. Opisal mi je, kako se jereb obnaša ob vabljenju, ko išče tekmece, in kakšna presenečenja lahko naredi nanj čakajočemu strelcu. Poln pričakovanja sem napolnil puško, se pripravil za strel, Lojze pa je vzel v roke piščal. Na njegov drugi klic je jereb z močnim prhutanjem »vsiljivcu« naznanil, da ga ne čaka nič dobrega, če se takoj ne odstrani z njegovega terena. Lojze me je šepetaje opozoril, da bo že na tretji klic zanesljivo priletel in naj kolikor mogoče hitro streljam.

Tako se je lep, sončen jesenski dan, poln pričakovanja lovškega užitka, kar iznenada sprevrgel v svoje nasprotje. Prejšnja razigranost in dobra volja naše skupnice se je na mah spreobrnila v molk. Tudi Gusti, žal ga že več kot eno leto krije ruša, znan po svoji šegavosti in nenadkriljivem smislu za humor, je le tu in tam rekel kakšno. Zaustavili smo se na kmetiji Turjak, pojedli kosilo, se odžejali z jabolčnikom, nato pa se počasi vračali v Mislinjo. Oče, ki je bil kot lovec zelo strog in dosleden, nas je že radovedno pričakoval pred gostilno. Ko pa je zagledal moj plen, mu je obraz kar potemnel. Ni mogel iz svoje kože: »Ni kaj, lepo si se izkazal!« Mučen položaj je rešil Lojze: vse nas je povabil k sebi, soproga Mara pa je pripravila

okusno in obilno večerjo, ki se nam je še kako prilegla. Lojze je moral očetu do podrobnosti opisati, kako sva lovila jereba, uplenila pa jerebico. Še malo smo poklepetali, nato pa se odpravili k počitku.

Ko sem sestavljal osnutek tega prispevka, sem med drugim povprašal Lojzeta, če je oče tistega dne, torej v soboto, 26. oktobra, lovil ali počival. Midva z ženo se žal ne spomniva več, tudi še živeči lovci v Mislinji ne. Od tistega našega lova namreč mineva dvaintrideset let; to pa je doba, ko dogodkiže zdrknejo na rob spomina ali celo utonejo v pozabo.

Naslednjega dne, bila je nedelja, 27. oktobra 1963, so mislinj-

mlajši, enodobni sestoji s primesjo posameznih dreves, kot so jesen, mokovec in gaber, na obronkih tudi trepetlika. Poleg posameznih dreves jesena, javora in bukvje je najbolj značilna podrast praprotn in borovnice, kot polnilo pa so močno zastopani leska, jelša in črni bezeg. Kot rečeno so tudi pritoki – grabniči zarezali s svojim tokom manjše dolinice, poraščene predvsem z lesko; tam so »kurniki« za jerebe. Ponekod so dolinice pravcati pragozdovi ali pa nepreahodno grmičevje. Pri omenjeni lovski koči je oče ta prevzel Lojze, dodelili pa so jima spremljevalca Ivana, ki naj bi nosil gamsa, ki bi ga uplenil oče. Mene je vzel v svoje okri-

Rajko vzel v roke drobno piščalko. Namignil mi je, naj se pripravim, potem pa zapiskal enkrat, po krajšem premoru še enkrat, nato pa je v zraku nekaj glasno zahrumelo in treščilo na podrtost smrekovo strohnelo deblo. Bil je moj petelinček, jezen, da le kaj; slišal sem ga, videl pa ne. Med gosto poraščeno lesko in bezgom so zdaj ostanki panjev različnih dreves, ki so takrat še stala in mi tako zastirala pogled, da dolgo nisem mogel opaziti pripiskanega jereba, čeprav je bil v najini neposredni bližini. Končno sem ga le zagledal na tistem podrtem deblu, kako hodi gor in dol ter z jeznim glasom išče vsiljivca, ki si je upal v njegovo kraljestvo. Od-

za zadnji grizljaj, drugo zame kot vejico plena. Snel je klobuk, nanj položil petelinčka in vejico ter mi oboje podal z levo roko. Z levo roko sem prijel uplenjenega jereba tudi jaz in mu z desnico vtaknil v kljunček vejico kot zadnji grizljaj. Nato mi je Rajko ponovno z levico podal na klobuku drugo vejico, rekoč: »Lovski blagor!« Z levico sem vzel s klobuka ponujeno vejico, z desnico sem stisnil Rajkovo desnico, se mu zahvalil: »Lovska hvala,« nato pa sem si zataknil vejico plena na desno stran klobuka. Šele potem je prišla na vrsto moja življenjska družica, ki me je dva dni spremljala na mojih lovskih poteh in bila priča tako prvemu kot drugemu doživljaju. Ona mi je izrekla lovski blagor ne le z besedo, temveč tudi s poljubom. Še za hip smo se pomudili na kraju, ki ga je moj hrabri petelinček tako odločno želel obrniti pred vsiljivcem, nato pa se podali po isti poti nazaj k lovski koči. Menda ni treba posebej omeniti, da sem petelinčka ves čas nosil jaz in da so mi mislinjski lovci, ki so se ob istem času vrnili z brakade, k uplenjenemu petelinčku iz srca čestitali. Tudi oče in Lojze sta med tem že prispela, žal brez gamsa. Po kosilu v lovski koči mi je Lojze pripovedoval, kako sta z očetom lovila na Tisniku.

Tisnik je skalovje, ki strmo pada v dolino reke Pake. Površina skalovja oziroma gamsovega lovišča obsega več kot dvajset hektarjev. Zdaj je močno poraslo z gabrom, bukvijo, jelšo, ponekod tudi s smreko, tako da je v poletju gamsa redko videti. V skalovju so tudi tri kraške jame; dve večji sta Pilanca in Špehovka, kjer so našli tudi okostje rjavega medveda, ter več lisičjih jam (lisičin). Toliko za opis predela lovišča, kjer domujejo gamsi, kamor je bila namenjena že prej omenjena skupnica.

Lojzeta, očeta in Ivana je od lovске kočje vodila pot mimo Pustinske domačije po obširnem hribu, na katerega sončni strani so bile njive, na senčni pa pašnik, kjer se je še paslo nekaj drobnice. Skozi čist smrekov sesto, star do devetdeset let, so po kolovozni poti šli navzdol v Ponikvo. Oče je z občudovanjem opazoval bujno rast tako vitalnih dreves in kaj vse v tako zakotnem kraju raste in omogoča življenje divjadi, lovcu pa užitek v takem rajju.

Iz doline Ponikve so se kmalu začeli vzpenjati po kolovozu proti Tisniškemu križu, ki je sedlo med dolino Ponikve in dolino Pake. Od križa je tudi čudovit pogled prek doline Pake na strmo pobočje Paškega Kozjaka, visokega več kot tisoč me-

20/9/1995

ski lovci po dolini Ponikve pridili brakado. Zbrali so se pri lovski koči Ponikva, ki se imenuje po globoki dolini, ki jo je zarezala voda, ki izvira na nadmorski višini približno šeststo metrov pod Graško goro. Voda, ki se tudi imenuje Ponikva, ima več manjših pritokov, po domače grabničev, dolino in vodo pa zapira skalovje Tisnik. Prav tam voda ponikne in priteče na dan zopet v Hudi luknji, nato pa se izliva v reko Pako. Zato enako ime za dolino in reko. Dolina je dolga skoraj štiri kilometre in teče od zahoda proti vzhodu. Čisti smrekovi sestoji z nekoliko polnila bukvje in leske se zajedajo prav visoko nad travnike in pašnike celo do kmetij pod Šentvidom na sončni in pod Smodivnikom na severni strani doline. Sama dolina je poraščena z raznodobnimi smrekovimi sestoji, starimi do devetdeset let. Obstajajo tudi

lje znani jerebar Rajko Rozman. Tistega dne se je vreme skujalo. Ne le, da je bilo oblačno, tudi veter je začel majati vrhove dreves, kar je bilo za lov na jereba nič kaj vzpodbudno upanje na uspeh. Ko sem Rajku to omenil, se je le nasmehnil in kratko odgovoril: »Ni hudir, enega bomo že pretentali, več jih pa tako ne rabimo!« Gusti se je udeležil brakade, tako naju je spremljala le moja družica Zlatica. Rajko ji je dejal, naj hodi za nama v primerni oddaljenosti, naj pazi na sleherni korak in naj takoj obstane, ko se bova ustavila midva. Napotili smo se proti spodnjemu Pustinskemu grabniču, kjer so tla močno poraščena z zeliščnim slojem, borovnicami, sviščem, robido in praprotnjo. Zato se je naša pot kar precej zavlekla. Končno smo le dospeli na »ta pravo mesto«. Obstali smo in kar precej časa je minilo, da je

daljen je bil le slabih deset metrov; nisem vedel, kaj naj storim. Rajko, ki je stal z mano, mi ni dal znaka, naj streljam. Čas je mineval, petelinček pa se ni oddaljil; na vsak način je hotel pritepenca prepoditi s svojega teritorija. Prešinilo me je: streljati moram, čeprav je tako blizu, sicer bo odletel, sanje o petelinčku pa se bodo razblinile v nič. Dvignil sem puško, pomeril tako, da nisem pokrtil celega, in sprožil. Po strelu ga je vrglo z debla, trenutek zatem pa ga je Rajko že držal v roki in ves srečen zaklical, da sem ga lepo zadel in da ni razmesarjen. Odleglo mi je: »Hvala Ti, Hubert, za Tvojo naklonjenost!« Potem je sledil obred, s katerim bi bil zadovoljen celo naš strogi učitelj in zagovornik lovskih šeg in navad, Francè Cvenkel. Moj vodič Rajko je po lepem, starem lovskem običaju najprej odlomil dve vejici: prvo za jereba

trov. Od križa naprej jih je po tisniškem travniku pot spet vodila po strmini do mlajšega bukovega gozda in steze, ki vodi v skalovje.

Lojze je previdno splezal do previsa, odkoder je imel lep razgled po celotni jami, v kateri se je pred dvema dnevoma pasel trop. Tedaj ga je opazoval z nasprotni strani, vendar v tropu osmih glav kozla ni bilo. Tedaj pa, kot naročeno: ko je pogledal prek previsa na nasprotno

stran velike jame, je na odprtem skalovju stal močan gams. Po nekaj trenutkih ga je zagledal tudi oče. Bližal se je prsk in kozel je nepremično stal in zrl v svoj trop, ki se je nekoliko nižje mirno pasel.

Lojze je z mesta, kjer ni bil tako izrazit pogled prek previsa, s težavo spravil očeta na nekoliko nižje, za strel primernejše mesto. Ko se je umiril in se v ležečem položaju pripravil na strel, je vprašal, koliko je gams

oddaljen. Ko mu je Lojze odgovoril, da približno stopetdeset metrov, ga odgovor ni vznemiril. Kljub letom je bil še vedno kar dober strelec in na prekmurski ravnici mu taka razdalja ne bi povzročala posebnih težav. Tukaj pa je bilo drugače: streljal je strmo navzdol in krogla se je gamsovega čopa samo malce dotaknila.

Po strelu je gams odskočil na rob in odšel na varno. Lojze je šel pogledat na nastrel, nekoliko po stezi, nato pa kar prek skalovja do kraja, kjer je stal gams. Na skali je takoj opazil znak udarca krogle; ugotovil je, da je oče gamsa nadstrelil. Dobro je pregledal še okolico; gams je nedvomno odšel zdrav. Tako se je lov tudi za očeta končal in popoldne se je skupinica vrnila v lovsko koč. Lojze mi je enkrat pozneje pisal, da mu je spremljevalec Ivan pripovedoval, da se je oče držal za glavo in ni mogel gledati, kako se je Lojze vzpenjal po skalovju do nastrela in nazaj in bil ves srečen, da se mu ni nič zgodilo. Od opisanih lovskih doživljajev na jereba in gamsa mineva, kot sem že omenil, dvaintrideset let, od prvega stika z Lojzetom oziroma LD Mislinja pa osem-

trideset. V teh letih se je marsikaj dogodilo in spremenilo. Lovske družine Polana že enaintrideset let ni več. Leta 1964 se je združila z LD Puconci v večjo in močnejšo LD Dolina in si po svojih močeh prizadeva tako za ohranitev narave kot za divjad, njen sestavni del. V LD Dolina trenutno živi le še pet članov nekdanje LD Polane, vsi drugi so bodisi izstopili, prestopili v drugo LD, bili črtani ali izključeni, največ pa jih je pomrlo. Po sedemindvajsetih letih od očetove nenadne smrti še vedno nosim v sebi krivdo, da v petih letih, ki so mu še preostala od lova na Tisniku do odhoda v večna lovišča, nisem zanj vsaj še enkrat poskusil organizirati lova na gamsa, ki si ga je tako želel. Člane nekdanje LD Polana in LD Mislinja je povezal Zlatorog. Ob štiridesetletnici zgodovinskega poziva tedanje Republiške lovske zveze Slovenije za njegovo zgraditev naj bo ta skromni opis lovskih doživljajev posvečen ne le omenjenima družinama, temveč vsem tedanjim slovenskim lovcem, ki smo pomagali graditi simbol slovenske lovske organizacije.

Feri Poredoš

Živali v priimkih

Bilo je na sodišču. Senatu je predsedoval sodnik Jazbec, obtožbo je zastopal državni tožilec Zajc, nesrečneža na zatožni klopi je branil zagovornik Kunc, zapisničarica pa se je pisala Medved. Vendar ni šlo za sojenje kakšnega gozdnega ali lovskega sodišča. Ne, čisto pravega. Priimki so na prvi pogled malo čudni, a niso izmišljeni. Medveda ali Jazbeca prej srečaš na sodnji ali v trgovini kot v gozdu. Slovenci imamo prekrasno menežerijo, če izberemo priimke živalskega izvora, da se tako izrazim.

Veste, katera žival je med Slovenci najpogostejša in najbolj priljubljena? Kos! Da, navadni črni Kos, sledi mu Golob, pisano z veliko začetnico, da ne bo zamere in pomote, kajti gre za priimke ljudi, ne za poimenovanje živali. Med 61 000 priimki, kolikor jih je bilo med prebivalci Slovenije leta 1971, ko je bil opravljen popis prebivalstva, se jih je kar 4057 pisalo Kos, s čimer se je ta priimek uvrstil na lestvici najpogostejših na deseto mesto, Golob pa na enajsto, saj se je tako pisalo »le« 4048 ljudi.

Med prvimi petdesetimi najpo-

gostejšimi priimki sta nato še dva predstavnika sesalcev: na 31. mestu je Zajec (2468) in na 32. mestu Medved (2405). Na 49. mestu je Jereb (1846). To-rej je med prvimi petdesetimi kar desetina priimkov živalskega izvora! Zajci in Kunci (354) pa so se morali močno boriti za svoj Lož (14).

A s tem živalski priimki še zdaleč niso izčrpani. Pogosto bomo srečali tudi gospoda Jazbeca (1121), med nami poleg njih živi še veliko Jelenov, kar 1406 jih je, Košut pa le 255.

Od predstavnikov velike divjadi, ki so se preselili v rojstne liste ljudi, je še 28 državljanov s priimkom Srna, Srnjak pa se jih piše le 25. Nekaj več je Kozorogov, 68. Precej pogostejši so tisti, ki se ponajša s priimkom Volk, kar 1083 jih je, poleg njih pa še 179 Volčičev in še nekaj nemških Wolfvov. Tistemu, ki je nekoč lovil volkove, so rekli Volkar; tako se jih podpisuje 97.

Gošar pravijo tudi gamsom, ki žive v gozdu. Dvanajst jih je bilo med prebivalci Slovenije, Gams pa se je pisalo 62 ljudi.

Čudno bi bilo, če med priimki ne bi zasledili tudi rogarjev in rogljarjev. Rogačev je bilo 233, Rogarjev 19, Rogljev pa 556 in 183 Šilarjev.

Med večjimi živalmi, ki so ljudem posodile svoja imena, so še čisto navadni domači sivčki; njihovo zvoneče ime je nosilo 17 ljudi, ki so poleg osebnega imena napisali še priimek Osel. Mnogo več, kar 50, se jih je pisalo Ovca, Oven pa 500. Ob tolikšni množici drobnice je bilo tudi 345 Ovčarjev. Kjer pa je živina, so tudi Obadi. S tem priimkom se je dičilo 69 prebivalcev Slovenije.

Če ostanemo pri tistih, ki pikajo, in pri mrčesu nasploh, ne moremo mimo Komarjev, ki jih je bilo 263, in Bolh, kakor se je podpisovalo 148 ljudi. Družbo jim je delalo 45 Metuljev, 19 Moljev, 55 Čebel, 204 Sršeni, 69 Kobilic, 28 Gosenic, 179 Črvov, 232 Pajkov, 121 se jih je pisalo Mravlja, Muha sta se podpisovala 202 prebivalca Slovenije, Muhar 50, Muren 74, Murn 547, Ščurkov je bilo 34. Ob vseh teh pa je bilo še 677 drugačnih Grilov, 487 Kebrov in 301 Ku-kec.

S tem spisek še zdaleč ni izčrpan. Ne smemo biti krivični do Ježev, ki jih je bilo 467, pa 129 Polhov, 285 Povhov in 229 Podleskov. Lisjakov je bilo 335, Lisic manj kot deset! V to skupino lahko pripišemo še 39 Risov in Rakunov, ki jih je bilo 114. Nihče ne ve, od kod je ta priimek zajadral v naše kraje, ko pa rakuni žive predvsem v Severni Ameriki? Bilo je tudi 29 takih, ki so se pisali Panter, in 11 Kitov.

Od največjega sesalca k najmanjšemu: Miš se je pisalo 28 ljudi, Miška 37, Mišak pa le 12; družbo jim je delalo še 11 Hrčkov. Da pa se glodalci ne bi preveč razpasli, je skrbelo 1447 Mačkov in 212 Mucev. Pa ne le ti, tudi ujede in sove so med nami. Takih, s priimkom Čuk, je bilo kar 982, Kraguljev pa 14. Sova je pisalo v rojstnih listih 17 ljudi, medtem ko je bilo 559 Orlov in 55 Orličev.

Bilo pa je še vseh vrst drugih Ptičkov (32) in Tičev (214) in Tičkov (18), skratka (nemških) Voglov (19). Jereba smo že omenili kot enega najpogostejših, Jerebic pa je bilo le 67.

Nekaj več je bilo Kukovic (96) in Kavk (78), Grlic je bilo 172, Srak pa 232. Te so od nekdanj lovili Srakarji (94), Ptičarji (34) in Tičarji (236).

Bili pa so tudi Pevci (823), in to 885 Strnadov oziroma 258 Ster-

nadov, 294 Škrjancev oziroma 318 Škerjancev, 280 Slavcev, 603 Senice, 21 Vran, 112 Pegamov, 114 Komatarjev, 902 Brgleza in 32 Brglesov, 226 Kalinov, 291 Vrabcev. Med vsemi temi Repi (308) najdemo še 578 Kokotov in 460 Kapunov in 224 drugačnih Kljunov; denimo 11 Račkov in 68 Rac, 266 Gosakov in 316 Šterkov, 232 Štrkov in 40 Piščancev. Vsi skupaj so se bali 36 Sokolov, 58 Kačarjev, 279 Seničarjev, kakor so menda nekoč rekli lovcem na senice, 56 Pavlovcev ter 267 Strelcev ali 25 Šicev, ki bi jim lahko rekli tudi Lovci (123), ki jim je delalo družbo 16 Lovk in 788 Jagrov. Imeli so Tule (48), v njih pa je tičala Prača (19), s katero so skušali zadeti Tarčo (23). Pok (41) lovu ne bi bil v prid! Še sreča, da smo imeli 658 Grmov in 85 Grč, da so se ptiči lahko skrili pred Trajbarji (23),

med katerimi zagotovo ni bilo Gruntarjev (98), ki so raje skrbeli za svoj Grunt (18), kot da bi oprezali s Čeke (25). Je pa namesto tega ali onega ptiča včasih kdo sklatil tudi kak Češarek (172), ki je prebuditel Brlogarja (105), nad katerim se je bohotila Hoja (13) in je imel dober Voh (152). V skrbi za svoj Kužuh (503) je izgubil lahko celo Krempelj (149) ali Kočnik (122). Taka Mrcina (10) se je nato zatekla v Pesjak (240), kjer se ji je moral umakniti Cucek (52). Kuščar (159) pa je vse to lahko le opazoval, enako kot Lazar (1261) ali Rak (476). Toda Zvir (14) ali Zver (9) se je pač bala za svoj Pelc (232), še bolj pa Mesarja (55), ki bi iz nje kar mimogrede naredil Klobaso (420) in jo postregel skupaj s Knedlom (22) ali Cmokom (85). Še Kic (819) je bil ogrožen, Prašček (31) pa še bolj ob vseh Mesojednikih (19) in Mesojedcih (299). Gobarji (20) so poglavje zase, čeprav nimajo orožja znamke Mauzer (11) ali Musar (64) ali nekaj podobnega, kar potem, ko se pokvari, dobi v roko Puškar (25), ki pa ne more biti prav vsak Cepec (64) ali Gimpelj (79) ali Golobar (14).

Vse skupaj pa je le dober Štos (11), čeprav so vse z veliko začetnico pisane besede resnični priimki Slovencev, ob njih (v oklepajih) pa je navedeno tudi njihovo število. Verjetno jih je še več, ki bi si zaslužili omembo, a tistih, ki jih je manj kot deset, v glavnem nisem upošteval, prav tako pa tudi ne izpeljank in takih, ki so napisani v narečju, npr.: Bovha (148), ali v srbsčini in hrvaščini, npr.: Vuk (650).

Ko sem brskal po obsežnih spiskih, sem pogledal tudi, koliko je bilo Cvenklov (22), kakor se piše dolgoletni urednik Lovca, in Ingoličev (34) ter Leskovičev (49), kakor se pišeta sedanj glavni in odgovorni urednik. Glede na njihovo številčnost bi jih lahko mirno uvrstili v knjigo ogroženih priimkov. Po verjetnostnem računu naj bi se namreč vsa imena, ki jih je manj kot 50, počasi izgubila v pozabo, kar pa ni več Štos (11), ampak Kismet (5); kismet v slovenščini pomeni usoda.

Ker pa je zadnje čase zelo modno tožiti vsakega, ki odpre Klun (535), se že vnaprej opravičujem vsem, ki bi se utegnili čutiti prizadete. Zamera Gor (24) ali dol. Vsak priimek je časten in lep. Želel sem le opozoriti na izredno pestrost priimkov, ki so predvsem povezani z divjadjo, lovom in naravo. Sicer pa je bilo o tej temi pred tremi desetletji nekaj malega objavljenega tudi v Lovcu.

Andrej Dvoršak

Foto: F. Jensterle, Diana

(Lovec, 1922; str. 15–28)

Iz zapisov starega lovca

Feliks Justin

(Nadaljevanje)

Pri mnogih lovih, ki so jih prirejali na medveda v času mojega službovanja, ni bila krivda neuspeha vedno na strani gonjačev ter uslužbenecv – zakrivilo so ga z nepazljivostjo, s prenašnim in z nepremišljenim ravnanjem in menda tudi z razburjenostjo večkrat lovci sami. Tako smo izsledili nekoč v Kozlovki medveda. Prišel je knez in njegovi gostje. Prav vsi so streljali nanj, pa ga tudi vsi zgrešili.

Drugega smo ugotovili kmalu nato v Lomu. Gnali smo ga proti knezom, ki so stali za Lomom. Nepričakovano se je pa obrnil medved proti gonjačem, ki so se neverjetno hitro razpršili, ter jo krenil v Lačnik. Šli smo potem prav previdno in tiho tja ter zopet pognali. Knez je ravno nekaj jedel, ko se mu je približal medved popolnoma tiho. Eden mojih tovarišev je stal pri knezu in ga opozoril na medveda. Odložil je južino, streljal dvakrat nanj, pa ga obakrat zgrešil.

V lovišču smo imeli dolgo časa starega, premetenega znanca, ki se je znal umakniti vsem nevarnostim in vsakemu zalezovanju. Neko jesen sem ga zasledil na Lukeževem kaliču za Lomom ter šel za sledom v snegu do pasovih doli dve in pol ure daleč. Ker sem bil mnenja, da je tam stal, sem se vrnil k hiši ter javil tam se nahajajočim knezom o medvedu. Oslali so me še enkrat tja, da natančno doženem, kje se je ustavil. Medtem je pa krenil medved na Debelo goro, jaz pa po sledu za njim. Obšel sem Debelo goro, ne da bi opazil sledu, ki bi vodil od tam. Moral sem se pa po ukazu knezov, ki so me čakali vrh Korena, še enkrat vrniti, da natančno doženem, kje leči in kako bi bilo treba zastaviti z ozirom na lego, veter itd. Bil sem zelo utrujen in si nisem upal iti sam. Dali so mi pomagata. Ko prideva z Debele gore, so naju čakali z gonjači pri Tamni lu-i. Nastavili smo lovce za vrhom Debele gore. Medved je ležal na vrhu. Ko se je vzdignil, je prišel naravnost proti meni ter se takoj postavil pokonci. Nenadoma se je pa obrnil na nasprotno stran ter bežal tako hitro, da ni utegnil noben lovec streljati nanj.

Prišel je končno do grofa Claryja, ki je streljal dvakrat: s prvim strelom je zadel tam stoječo mahovnico, z drugim pa nič. Ta izredno težak mrhar je bil ubit pozneje v sosednem lovišču. Poznali smo ga deloma po njegovih odtiskih in pa po šepanju na zadnjo nogo. Držal se je dolgo pri nas.

Nekoč je ustrelil knez medvedko, vračajoč se s petelinjega lova, za kateri lov ni bilo v naših gozdih posebnega zanimanja, dasi so lovišča posebno bogata in pa prikladna tej divjačini. Nekatere pomladi smo imeli 30–40 petelinov zaslišanih. Neprikladnost, oddaljenost lovišč od železnice, slaba pota in še več rugih vzrokov je bilo, da so izvrševali ta lov bolj redko. V lovišču pa so bila mesta, kjer je petelin redno vsako leto pel, tam ga pred lovom niti zaslišati ni bilo treba. Vedeli smo, da je na stanovniku, Lomovščeku, Velikem vrhu, Škaršovcu itd. gotov kakor »kletki«. Z vrha Stanovnika je bilo kate- rikrat slišati 3–4 peteline, ki so se oglašali v okolišju na pobočju hkrati. Knez je le redko prihajal na petelinji lov; imel je v bližini graščine in na drugih posestvih ugodnejša in manj naporna lovišča za to pe- rjad. Prihajali so pa na ta lov največkrat ravnatelj domène s pova- bljenimi prijatelji, in sicer navadno v času, ko se je nagibal petelinji

lov že h kraju in ni bilo več misliti, da bi še prišel knez loviti. Če se je pa napovedal, smo se uslužbenecv dan prej razkropili po lovišču zaslišavat, da smo dognali, kje se ženijo zaljubljeni petelini. Navad- no si je izbral potem knez najbližja in za naskakovanje najprikladnejša mesta.

Neko spomlad smo dobili nenadno sporočilo, da pride knez dan pozneje na petelinji lov ter da je treba vse potrebno za lov pripraviti in kneza pričakati. Zaslišanih petelinov takrat nismo imeli – odšli smo knez, jaz in še en uslužbenec na Stanovnik. Moj tovariš je peljal kneza prav na vrh Stanovnika, jaz pa sem krenil malo niže na bližnji grič zaslišavat. Ko se je zdanilo, je že odjeknil visoko nad menoj strel, dobre četrte ure nato pa začujem niže v sme- ri proti meni dva zaporedna strela. Nisem si mogel raztolmačiti teh strelcev ter sem se vrnil na križpotje, kjer mi je postalo hitro vse jasno.

Ko se je vračal knez z vrha nizdol, je srečal nepričakovano pri Jozlovem koritu medvedko-mravljincarko, ki je racala proti njemu. Oplazil je po njej dvakrat z zrnjem – šla je še kakih 80 korakov, nato pa pala. Bila je majhna, neznatna in še zelo mršava. Tisto jutro je ubil knez še dva petelina.

Omenil sem že, da niso potekli medvedji lovi vedno gladko, hitro in enostavno; dogodilo se je tudi, da je bilo pri tem mnogo razbur-jenja, kričanja in strahu.

Pozno v jeseni smo zasledili medveda na Otoškem vrhu. Prišel je kakor navadno knez z gosti. Odločil sem vsakemu lovcu mesto, razvr- stil gonjače in lov se je pričel. Medveda so prignali pred princa E., ki mu je prestrelil prvo nogo v laktu. Takoj se je vzdignil na zadnji nogi ter se, rjoveč kakor obseden, obrnil proti meni. Približal se mi je z veliko naglico in nisem imel prav nič časa premišljati, kaj, kako in kam. Poleg mene stoječi logar je zakričal: »Streljaj!« Dvignil sem puško k licu in stisnil. To vse je bilo dejanje trenutka.

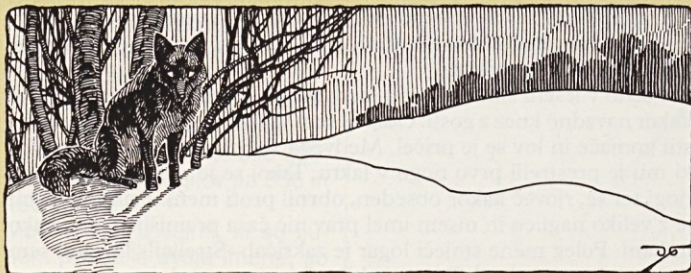
Medved, oddaljen od mene 14 korakov, je padel, se zvil kakor jež, vstal ter skočil čez skalo proti dolini. Takoj nato je prišel knez, kate- remu sem moral vse natančno obrazložiti, kako je bilo. Po sledu in krvi se je poznalo, da je krenil medved navzdol proti Zadnjemu kraju (tako imenujemo rokav Cerkniškega jezera pod Javornikom). Knez in drugi gospodje so hiteli po ovinkih na Baškov laz, da ga prehite ter tam pričakajo. Jaz sem šel z grofom Wilczkom za medvedom po sledu. Poznalo se je na več mestih, kako je legel in zopet vstal. Bila sva kakih 150 korakov oddaljena od Baškovega laza, ko so začele pokati puške pred nama. Opozoril sem precej razburjenega grofa, da je za naju nevarno, da ne dobiva kake krogle v glavo. Grofu, ki je upal, da pride pri zasledovanju do strela, ni preostajalo drugega kot umakniti se ter se pridružiti v velikem loku ostalim lovcem. Pod lazom je stal knez. Ko sem prišel tja, mi je pokazal smer, v kateri se je umaknila obstreljena zver, ter mi ukazal, naj vodim grofa Claryja po poti v dolino, kjer je bilo slišati rjovenje kosmatinca. Ker ga je izdajal glas, ni se bilo treba ozirati po sledu, zato sva se naglo pri- bližala dolini in ga – sedečega pri nizkem grmu – tudi hitro zagleda- la. Približala sva se mu previdno na 30 korakov. Grof je pokleknil ter zadel medveda, ki je bil obrnjen proti nama, v prsi. Medved je zarjul, odskočil, zagrabil tam stoječo lesko, debelo kake 3 palce, ter jo strl. Takoj na to pa je planil proti grofu in ne vem, kako bi se stvar zasukala, da se ni približal med tem s strani knežji lovec Seidler, ki je pogodil medveda s kroglo v uho ter rešil s tem grofa zelo razbur- ljivega položaja. Medved, ki je tehtal 2 stota in 70 funtov, je dobil 12 strelcev v život, od katerih ga je prevrnil šele zadnji.

Otočec zovemo približno 3 km dolg, gosto obrasel polotok, ki se steza v Cerknško jezero. S tovarišem z Otoka sva za sledila v zgodnji spomladi tam medveda. Ker je bilo malo snega le po zametih ter sem ter tja v senčnih dolinah, ga je bilo zelo težko slediti, vendar sva dognala s težavo in trdom, da Otočca ni zapustil.

Po obvestilu so se dan ozneje pripeljali po jezeru knežji lovci. Kneza sem postavil na griček koncem polotoka, princ E. je stal ob vodi, v čolnu v Zadnjem kraju sem ostal jaz s princem R.-om za slučaj, če bi hotel medved čez Zadnji kraj. Komaj so pritisnili gonjači, sem že zagledal medveda od daleč, kako se je kopal po stenah narav-

nost proti princu E. Zakričal sem, da opozorim s tem princa, ki je gledal na nasprotno stran in ni bil do takrat še medveda opazil. Princ je streljal dvakrat nanj, prav tako princ R. iz čolna, vendar pa oba brezuspešno. Medved se je obrnil proti Gričku, prišel pred kneza, ki ga je pa zadel v mehko. Mrhar je odskočil ter bežal proti Skadolu kakih 1500 korakov daleč. Zastavili smo še enkrat. Tu je pa napravila razjarjena zver nepopisno zmešnjavo med gonjači in menda se marsikdo izmed the pozneje ni več udeležil gonj na medveda.

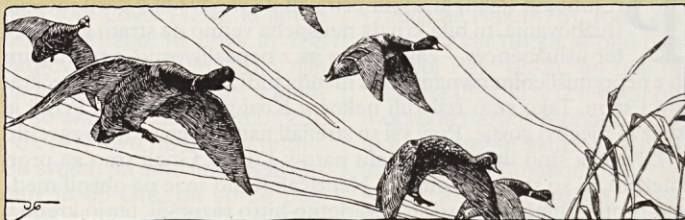
Ker je bil medved obstreljen, se je pridružil gonjačem en lovec. Približali so se mu prav kmalu, pa menda neprevidno in preblizu. Kajti naenkrat je skočil razdraženi medved pokonci ter se zakadil proti gonjačem. Nepopisen vik je nastal. V strahu, da se ne dogodi nesreča, sem tekkel, kar so mi dale noge, na mesto divjega kričanja.

Gonjači so bežali, kot da so vsi hudiči za njimi. Meni nasproti je pridiral eden brez sape in glasu. Vprašam ga, kje je medved, toda v tistem hipu ga že zagledam v neposredni bližini pred seboj. V največji naglici sem sprožil, zadel sem ga s prvim strelom v prsi, pri drugem strelu mu je prebila krogla uho ter izstopila pri očesu. Vroče mi je bilo, pa tudi srce je pošteno utripalo še nekaj časa. Knezu, ki je skoro nato prihitel, sem moral natančno dopovedati, kaj se je dogodilo, kje sem stal, v kateri razdalji sem streljal itd. Štel je korake, bili so – štirje. Približal se je medtem tudi eden knezovih gostov – ime sem pozabil –, velik, močan gospod. Bil je razburjen in puška se mu je v roki tresla, da je bilo joj. Medveda, težkega 2½ stota, smo naložili na veje ter zvezli do vode, kjer smo ga naložili v čoln.

Vsi medvedji lovi v preteklih desetletjih so se vršili na način opisanih. Razume se, da se nismo posluževali pri the lovih nikdar psov. Prav mnogokrat se je dogodilo, da smo ugotovili medveda, na dan lova je bila pa gonja – brez medveda. To se je posebno rado pripetilo, če se je vreme izpreverglo ali pa če je nenadoma zapadel debel sneg.

Dasi se umakne medved, če ni razdražen, človeku vedno in se ga ni treba bati, me je vendar ta marcina dvakrat pošteno prestrašila. Nekoč sem šel ob zori v gozd po službenih opravkih. Bila je huda rosa. Ko stopim na prvi laz v gozdu, zapazim pred seboj v travi in rosi sled – brezdvomno je šel pred menoj tatinski lovec. Ves zamaknjen v sled sem prekoračil laz, stopil zopet v gozd – kar zagledam tik pred seboj medveda do polovice zakopanega v velikem mravljišču, kjer je grebel ter trgal, da je vse letelo od njega. To povsem nepričakovano srečanje v taki bližini me je silno prestrašilo. Zakričal sem z vso silo – medved je zagodrnjal in odskočil.

Hujši je bil pa strah v sledečem slučaju. Bilo je na kvatarno nedeljo leta 1886., če se ne motim. Šel sem gledat za srnjake. Ko lazim oprezno po strmi rebri Hudičevih štang, začujem ropot in trkljanje kamenja, ki se mi je valilo prav pod noge. Kvatrna nedelja! Obstal sem v neznanskem strahu, imel sem občutek, da se mi glava debeli in ves trd sem bil. Menda tudi ust ne bi mogel ta trenutek odpreti, če bi bilo treba. Ko sem se nekoliko umiril, sem zagledal kosmatinca nad seboj, ki je kopal ter razmetaval korenine okoli sebe. Ni me opazil ter je krenil počasi proti meni. Moj strah se je hipoma izpremenil v brezmejno jezo. zagodrnjal sem: »Pravkar si ti mene prestrašil, zdaj bom pa jaz tebe!« ter sprožil vanj. Ravnal sem seveda v hipni razburjenosti ter brez vsakega premisleka. Medveda so našli pozneje precej daleč od mesta že močno nagnitega.

Tisto leto se mi je pripetilo še eno tako srečanje, katerega se pa vedno rad in z zadoščenjem spominjam. To pot sva se srečala z volkom. Nagajali so nam to leto lovski tatovi na vse mogoče načine ter nam napravili mnogo škode. Ugnati jih nismo mogli, ker so bili zelo prebrisani, čuječi ter so vedno pazili, kdaj gremo uslužbenci z doma itd. Našel sem na Lomu čakališče, napravljeno od lovskega tata, prav blizu znanega stekališča, kjer je redno prehajala divjačina. Vedel sem, da hodi pogosto tja čakati, zato sem sklenil, da mu to zabavo pošteno izpridim. Neko popoldne – rosilo je po malem – sem sedel v bližini tega čakališča ter čakal, kakor že večkrat, brez uspeha. začela je padati gosta sodraga med bliskanjem in grmenjem in kmalu je bilo vse belo po tleh. Vstal sem ter krenil počasi proti Brnovščeku. Na precej zaraslem potu zagledam naenkrat volka, ki je šel počasi proti meni. Zagrabil sem puško, v tem me je pa ugledal ter odskočil v stran, v tem trenutku sem pa tudi že pritisnil. Zadel sem ga v hrbtenico, vsled česar se ni mogel z zadnjim koncem života ganiti. Približal sem se mu z močno vejo, po kateri je hlastnil ter jo strl. Bil je težak, močan stavec, za katerega me je knez nagradil.

Podal sem nekoliko spominov na medvedje love, o lovih na drugo divjačino, osobito na srnjad, ob priliki. Lovili so v časih moje mladosti manj kot sedaj. Te prireditve, na katerih se je postopalo vedno strogo lovsko, so nam nudile mnogo prelepega užitka. Prihajali so skoro brez izjeme dobri, vneti lovci, prijatelji narave, možje pravega lovskega duha, katerih niso plašile vremenske in druge neprilike in kateri so umeli uživati lov v vseh njegovih prijetnostih in naporih.

4. državno prvenstvo v streljanju z lovsko risanico in na premično tarčo

Letošnje prvenstvo je s krajšo uvodno besedo odprl predsednik komisije za strelstvo pri LZS, Anton Repovž. Po že utečenem načinu smo najprej izžrebali štartne številke in

načuje 11. Naslonjala za prvi del kopta so bila enotna in nekoliko drugače oblikovana. Predvsem pa smo že po vnaprejšnjem dogovoru pozorno opozorili, s kakšnim orožjem (risanica vel. kalibra) nastopa večina tekmovalcev. Od 43 nastopajočih je kar 35 tekmovalcev imelo varmint puške. Kljub lepemu vremenu so bili rezultati v disciplini 100 m krogla nekoliko slabši od prejšnjih let. Odlični rezultati pa so bili doseženi na pre-

Zmagovalna ekipa ZLD Gorenjske (Plestenjak, Benedičič, Pičulin)

tekmovalje se je začelo. Nastopilo je 43 posameznikov in 10 ekip. Tekmovalje je potekalo v prijetnem vzdušju, predvsem pa je treba pohvaliti strelsko disciplino tekmovalcev. Glede prireditve v celoti ugotavljamo, da pridobiva na kakovosti. Letos, denimo, je bila v rabi že nova tarča z zmanjšanim krogom, ki oz-

mično tarčo bežeči merjasec, ki že kar po pravilu odloči o končnih uvrstitvah v kombinaciji. Kot je že tradicionalno, je za izvedbo prvenstva poskrbela ZLD Gorenjske oziroma nekaj njenih prizadevnih članov, ki vsako leto priskrbijo tudi veliko lepih praktičnih nagrad ter tako prispevajo, da prvenstvo lovskega strelstva Slovenije dosega raven, ki si jo zasluži. Želimo si, da bi se v prihodnje opogumila še katera ZLD in prevzela izvedbo državnega prvenstva ter tako popestrila tovrstna tekmovanja.

REZULTATI:

Kombinacija – ekipno:

1. ZLD Gorenjske (Benedičič, Plestenjak, Pičulin)
2. LD Kamnik (Vrankar, Rak, Burja)
3. ZLD Gorica (Pahor, Komljanc, Kuk)

Risanica – ekipno:

1. ZLD Gorenjske (Benedičič, Plestenjak, Pičulin)
2. ZLD Gorica (Pahor, Komljanc, Kuk)
3. LD Ljubin (Pagon, Drole, Pagon)

Premična tarča – ekipno:

1. ZLD Gorenjske (Benedičič, Plestenjak, Pičulin)
2. ZLD Kamnik (Vrankar, Rak, Burja)
3. GL Medved Kočevje (Zupan, Horjak, Gorza)

Trije zaslužni starešine LD Zeleni Vrh – Vuzenica, ki so vodili LD od njegove ustanovitve do danes (od leve): Jože Luršak (predsednik od 1946–70), inž. Tone Jeznik (1970–82) in Alojz Karličnik (do 1982) – F.P.

Podprimo prepoved uvoza krzna

Svetovna zveza za varstvo živali nam je poslala pismo, v katerem prosi za podporo prepovedi uporabe pasti stopalk v EGS in prepovedi uvoza krzna živali, ki so bile ulovljene na tak način. S 1. 1. '95 je namreč v EGS začel veljati zakon (EU Council Regulation 3254/91), s katerim so v EGS prepovedali uporabo **pasti stopalk**, s 1. 1. '96 pa bo v vseh 15 članicah EGS začel veljati še drugi del zakona, ki prepoveduje tudi **uvoz krzna iz držav, kjer živali še vedno lovijo s pastmi**.

Zakon je sicer v Evropskem parlamentu deležen široke podpore, a lahko bi se zgodilo, da bi morali prepoved uvoza preklicati (brez prepovedi uvoza bi še vedno dopuščali tako krut način lova v drugih državah) zaradi pritiskov krznarske industrije.

Prepoved bo najbolj prizadela severnoameriško krznarsko industrijo, ki 70% krzna izvozi v Evropo. Kanadsko-ameriška krznarska industrija ocenjuje, da bo tako izgubila promet v višini 250 milijonov dolarjev. Zato si ZDA in Kanada prizadevajo, da bi pri Mednarodni organizaciji za standardizacijo dosegli, da bi lov s pastmi in utapljanje živali uvrstila med »humane postopke«, prepoved uvoza krzna pa poskušajo razveljaviti tudi prek določil Splošnega sporazuma o trgovini in carinah (GATT). Podpisnice tega sporazuma (podpisala ga je večina držav) ne morejo prepovedati uvoza izdelkov, četudi so pridobljeni s krutimi postopki, ker bi omejevanje uvoza pomenilo nelojalno konkurenco.

Če bi ZDA in Kanada prek GATT dejansko dosegle razveljavitev zakona, bi to ogrozilo celotno svetovno zakonodajo za varstvo živali. Zato je WSPA sprožila koordinirano akcijo za varstvo živali v Evropi in ZDA. Od državnih oblasti zahtevajo, da zakon podprejo in ne popustijo pritiskom nastavljalcev pasti. Vse ljudi pa prosijo, naj pišejo svojim državnikom in zahtevajo, da še naprej velja prepoved uvoza krzna, saj bi to pomenilo konec grozovitega lova na številne vrste divjih živali in bi rešilo življenja več tisoč divjih živalim na leto.

Zato vabimo vse ljubitelje živali in medije, da podprejo to prepoved in pišejo: Ms. Ritt Bjerregaard, Commissioner for the Environment, Rue de la Loi 200, B-1049 Brussels, Belgium, ter zahtevajo, naj prepoved ostane v veljavi (osnutek pisma dobite v društvu). Enako prepoved bomo predlagali tudi naši vladi in parlamentu (podpisne pole v podporo tej prepovedi dobite tudi v društvu).

Društvo proti mučenju živali – Ljubljana

Društvo za varstvo in proti mučenju živali – Maribor

Kombinacija – posamezno:

1. Mišo Horjak – 180 točk
2. Matej Rak – 176 točk
3. Mirko Drole – 169 točk
4. Marko Plestenjak – 167 točk
5. Matjaž Benedičič – 166 točk
6. Darko Pahor – 163 točk

Risanica – posamezno:

1. Igor Pičulin – 94 točk
2. Zdravko Žižmond – 93 točk
3. Darko Pahor – 92 točk
4. Mirko Drole – 92 točk
5. Matej Rak – 91 točk
6. Mišo Horjak – 90 točk

Premična t. – posamezno:

1. Mišo Horjak – 157 točk
2. Marko Plestenjak – 149 točk
3. Matej Rak – 144 točk
4. Matjaž Benedičič – 142 točk
5. Mirko Drole – 138 točk
6. Mitja Kersnik – 131 točk

Igor Pičulin

NAGRADE SO PRISPEVALI:

Triglavski narodni park
Revoz – Novo mesto
Merkur – Kranj
Protokolarni objekt BRDO – Kranj
Trgovina BOCK – Kranj
Kompas – Zg. Petrovci
Luna trading d.o.o.
Hribar in otroci

ZLD Gorenjske, kot organizatorica državnega prvenstva, se zahvaljuje pokroviteljem za prispevane praktične nagrade.

Akcija čisto okolje s priokusom ogorčenja nad občinsko malodušnostjo

Lovci Lovske družine Kozje–Stena smo 6. maja 1995 skupaj z osnovno šolo in krajski organizirali čiščenje okolja. Na začasnih deponijah smo zbrali ogromno odpadnega materiala. Precej manjših divjih odlagališč smo očistili odpadkov. V upanju, da bodo odpadke takoj odpeljali, smo se akcije lotili zelo resno. Posebej smo se zavedali, da živimo na območju, ki je izjemno pomembno s stališča vodooskrbe. Odplake s tega območja namreč vplivajo na kakovost vodnih virov celotne Trnovske planote, iz katerih se napaja skoraj vsa Vipavska dolina in črnovrško ter idrijsko območje. Kot lovci se dobro zavedamo, kaj pomeni naravno in zdravo okolje, prav tako so zelo dobro ekološko osveščeni tudi krajski, saj so se z vso resnostjo pridružili akciji.

Zavedamo se, da je posledice ekoloških onesnaženj zelo težko odpraviti ter da se posamezne poškodbe in vplivi lahko kažejo še dolgo po opravljeni sanaciji. Zato smo tako lovci kot krajski ogorčeni zaradi malodušnosti tako občin-

skega vodstva kot ustreznih služb, ki so zadovoljene in plačane tudi s strani davkoplačevalcev, torej tudi nas, saj ne skrbijo za odvoz odpadkov na za to urejena odlagališča. Različni odpadki, ki so bili do 28. 8. na začasni deponiji od 6. 5., med tem časom (24. 7.) so jih stisnili, so med drugim krasili tudi naravno znamenitost želeli ogledati. Ker pa so odpadki neposredno ob cesti, dostop ni bil možen in niti nismo mogli izveči še preostalega materiala izpod ceste. Dogajalo se je celo, da so material, ki je bil ob cesti, valili nazaj v grapo pod cesto oz. vozili nove odpadke.

Bali smo se že, da bo prej zima, kot bodo odpeljali odpadke. Po mnogih posredovanjih so jih končno odpeljali. Zaradi malodušja in neodgovornega odnosa vodstva občine in ustreznih služb, ki skrbijo za odvoz odpadkov, si lovci v prihodnje ne bomo več upali organizirati podobnih akcij. Izgubili smo ves polet in zagnanost, kar smo imeli ob začetku akcije. Prepričani smo namreč bili, da smo storili dobro delo in da bomo s čiščenjem okolja prispevali k varstvu in varovanju območja, iz katerega se zbira pitna voda za nekaj deset tisoč ljudi. Ugotavljam, da mnogih to preveč ne zanima. Kljub vsem neveselostim in težavam smo sedaj vseeno zadovoljni in se vsem udeležencem akcije, tako učencem in učiteljem osnovne šole Otlica ter drugim krajanom, javno zahvaljujemo za pomoč in skupno akcijo.

Alfonz Krapež

Pol stoletja – tlakovanega z delom

Dogodek se je že precej odmaknil, pa vendarle – pol stoletja trdega dela zasluži vsaj ta zapis. Konec junija 1995 so lovci Lovske družine Janžev vrh pri svoji lepi koči, ki stoji tik pod znamenito cerkvijo, proslavili 50-letnico svojega uspešnega in raznih prigrad polnega življenja.

Družino je ustanovila peščica domačinov, pretežno kmetov,

tamkašnjega širnega pohorskega območja.

Po vojni je bilo treba vse nekako postaviti na novo, na pravo mesto. Ob lepi obletnici žal ni bilo nobene-ga od osemnajstih »lovskih pionir-jev« več v zboru bratovščine, je pa še precej starih, spoštovanih mož, ki so jim podelili družinska priznanja. V reorganizacijskem letu 1948, ko so ustanovili tako imenovana držav-na pohorska lovišča, je sosednja lov-ska družina Ribnica na Pohorju praktično ostala brez lovišča; država je pač vzela, kar je menila, da ji pri-pada. Takrat so se jim pridružili lov-ci z območja Ribnice na Pohorju in postali so ena najštevilnejših in naj-močnejših lovskih družin daleč na-okoli.

Člani so znani kot skromni, delovni lovci, ki znajo živeti tudi v lepem so-žitju s kmeti tamkajšnje okolice, vse znajo razreševati sporazumno, pa četudi se včasih zgodijo zapleti, ško-de in podobno. Povedo pa tudi, da tamkajšnji ljudje še živijo v sozvočju z naravo, kamor spada tudi divjad, in jo jemljejo kot sestavni del živ-ljenja. Zato je tudi tovrstnih zaple-tov k sreči malo.

Tudi na prisrčno proslavo obletnice so povabili kmete – in bilo je veselo!

K. Valtl

50 let LD Mokrice

Iz še nepozabnih spominov, pisnih dokumentov skoraj ni več, vemo, da so se leta 1945 zbrali nekateri lovci, domači in od drugod, pod vodstvom pokojnega Jožeta Kalina, ki so želeli ustanoviti lovsko družino Mokrice. Za ustanovitev lovske družine v današnjem pomenu takrat še ni bilo vseh, zlasti pa ne zakonskih po-gojev, vendar je bilo Lovsko društvo Mokrice takrat vendarle ustanov-ljeno in prijavljeno pristojnim obla-stem. Prvi povojni začasni Zakon o lovstvu je bil za Slovenijo sprejet šele julija leta 1946 in šele na tem-elj tega zakona je takratni okraj-ni narodni odbor Krško na svojem območju ustanovil lovišča in jih dal v zakup že obstoječim lovskim društvom in novoustanovljenim lov-skim družinam; tako je bilo veči-noma tudi drugod po Sloveniji. Lovska družina Mokrice je dobila v zakup lovišče s pogodbo okrajnega narodnega odbora Krško decembra leta 1946. Vendar je bilo lovišče in lovsko društvo (poznejše Lovske družine Mokrice) pravzaprav usta-

Foto: B. Debgović

Člani LD Mokrice ob 50-letnici svojega obstoja.

novljeno že leta 1945 s še danes živečima takratnima članoma. Zato je povsem razumljivo proslavljanje 50 let obstoja Lovske družine Mokrice v letu 1995.

LD Mokrice je pri svoji lovski koči na Koričkem rebru 26. avgusta 1995 proslavila 50 let svojega obstoja. Ob tej priložnosti je več njenih članov prejel lovsko odlikovanje, njen starešina Slavko Kolar pa tudi red za lovske zasluge I. stopnje. LD Mokrice kar na precejšnji dolžini meji s sosednjo državo Hrvaško in z obmej-nim Lovačkim društvom Srna – Samobor. Vse območje z obeh strani državne meje spadaže skoraj 20 let v lovskogojitveni bazen Gorjanci-Žumberak, ki obsega sicer lovišča 10 lovskih družin in društev in kate-rega predsednik je ta čas prav starešina LD Mokrice Slavko Kolar. Zato so se proslave udeležili tudi lovci iz sosednje države Hrvaške. Za dolgoletno uspešno sodelovanje s slovenskimi lovci tega območja so prejeli visoka slovenska lov-ska odlikovanja: člani izvršnega odbora Hrvatskog lovačskog saveza Željko Štahan in tajnik HLS, Dragutin Gaj-ski, ter predsednik Lovačkog društva Srna – Samobor Zdenko Novak.

Po programu proslave je starešina LD Mokrice prebral zgodovinski pre-gled stanja lovišča, divjadi in drugih za lov in divjad pomembnih dejav-nikov. V imenu LZ Posavja je pozdravil prisotne in spregovoril o sodob-nih vidikih lovstva inž. Vlado Jenko. Besedo je povzel tudi lovski svetnik Veljko Varičak, ki je sicer redni član LD Mokrice. Celoten program so popestrili odlični rogisti LD Dobova. Da bodo bralci tega poročila sez-nanjeni, kakšna je in kje leži ta lov-ska družina, na kratko povzemo-nekaj podatkov o njej.

LD Mokrice leži v trikotu med Savo in rečico Bregano, ki je pravzaprav državna meja. Površina lovske dru-žine obsega skupaj 2368 ha, od tega 2200 ha lovne površine, pretežno gozdov; to so skrajni vzhodni ob-ronki Gorjancev. Lovišče sta ove-kovečila z mnogimi umetniškimi deli nekdanja lastnika gradu Mokrice in teh gozdov, Friderik in Hans Gagern, pred 70 in 80 leti. Prvi z več lovski-mi in drugimi romani, ko so izredno brani in iskani v Avstriji in Nemčiji, drugi pa s številnimi umetniškimi lovskimi slikami v olju in grafiki. Oba Gagerna v vseh svojih umetniških izdelkih prikazujejo takratne razme-re v lovstvu s tega območja. LD

Mokrice šteje 29 članov. V lovišču je po oceni 100 do 110 srnjadi ali 5 do 6 na 100 ha površine, primerne za to divjad. Povprečni letni odstrel znaša 34 glav ali le 1,6 do 2 glavi na 100 ha. Poljskih zajcev je malo, največ 30 v spomladanski številč-nosti, še manj je fazanov, le do 20. O odstrelu male divjadi ni vredno pisati, saj je v tej LD zajec že več let popolnoma zavarovan. Jelenjad in divje prašiče preštevajo in ocenjujejo v okviru LGB Gorjanci-Žumberak. Na leto odstrelilo 6 do 10 divjih prašičev in 1 do 2 glavi jelenjadi (vendar ne vsako leto).

V to območje pride skoraj vsako leto za krajši čas tudi kak medved. Kar precej je škode na divjadi zaradi pro-meta, zlasti na skoraj 7 km dolgi avtocesti, ki poteka skozi lovišče. Povprečno najdejo na leto povoz-nih 6 do 8 glav srnjadi in 8 zajcev. Veliko divjad v tem lovišču kar zelo ogrožajo krivolovci iz sosesčine. To so le na kratko našteti značilni po-datki za lovišče te LD, ki je proslavi-la plodnih 50 let svojega delovanja in obstoja.

V. J.

Pol stoletja je minilo

Spominski utrinki o začetkih življenja in dela LD Toško čelo

Pogovarjal sem se o nastanku in začetkih delovanja naše LD Toško Čelo z Janezom Dolničarjem, enim od njenih prvih članov, njenim dolgoletnim funkcionarjem in poštvo-valnim delavcem ZLD Ljubljana. Janeza poznamo kot prizadevnega in zagnanega lovskega delavca, čeprav mu bremena let ter bolezni skušajo zadnje čase upočasniti ko-rak ter upogniti hrbet. Izhaja iz domačije v Kamni Gorici, sredi na-šega lovišča, iz prave lovske dru-žine. Pri Dolničarjevih bi lahko imeli pravzaprav že kar svojo lovsko družino, saj je bil lovec oče Ivan, pa tudi oba Janezova brata Karel in Viktor. Janez nima le svežega, odličnega spomina, temveč urejen tudi sijajen arhiv in dokumentacijo, v ka-teri je ohranil dragocena pričevanja o dogajanjih v naši LD in na območju ljubljanske lovske zveze.

Janez, se še spominjaš datuma, kraja in poteka ustanovnega se-stanka naše LD?

Še prav dobro. Ustanovili so jo na

Miklavževu, 6. 12. 1945, na Trati. V gostilni Žibert se je tisti dan zbralo približno 50 ljudi. Bili so bivši, »stari jagri«, ki se med vojno niso pregrešili s kakšnim sodelovanjem z okupatorjem, pa tudi precej mlajših. Pretežno so bili Šentvidci in okolišani, precej pa jih je bilo tudi iz drugih delov Ljubljane. Sestanek je začel in vodil moj brat Karel. Ivan Zupan, ki je delal tudi na Lovski zvezi Slovenije, je pojasnil krizo lovsstva v času okupacije, njegove možnosti in cilje po osvoboditvi ter namen in naloge ustanovnega sestanka lovske družine. Po živahni razpravi so sklenili, da ustanovijo *Lovsko družbo za X. četrt*, ker je bila Ljubljana takrat upravno razdeljena na četrti (»kvarte«). Narodno-osvobodilni odbor (tedanje predstavništvo oblasti) so zaprosili, da se glede lovskih vprašanj obrača le na lovsko družbo oziroma na njenega predsednika Karla Dolničarja.

Med sklepi ustanovnega sestanka so bili tudi tile trije:

– Vsak član družbe prejema za krmljenje jerebic vsaj en kilogram zrnate hrane, ki jo odda tovarišu blagajniku Jožetu Oblaku, lekarnarju v Šentvidu.

– Mesečni prispevek v blagajno družbe je določen na 50 din. Prispevki so namenjeni v prvi vrsti za povzdig lova.

– Vsak član družbe se zaveže, da bo pri izvrševanju lova strogo upošteval lovsko pravičnost ter da bo skušal z vsemi sredstvi zatirati mrharstvo in krivolovstvo (divji lov). Med nove člane so se nato zapisali nekdanji borci – partizani in drugi ljubitelji narave in lova, ki v prejšnji državi iz socialnih razlogov niso še mogli postati lovci. Prvi koraki nove družine so veljali preprečevanju divjega lova in varstvu divjadi. Najnaprednejši lovci so se borili proti starim nazorom in privatizaciji lova ter postopoma uveljavljali nove odnose.

Kakšno je bilo tedaj vaše lovno območje, kolikšen je bil obseg lovišča?

V začetku je bilo lovišče, s poznejšim imenom LD Šentvid nad Ljubljano, tako, kakršnega ima sedaj vaša družina LD Toško čelo. Njegova velikost in meje pa so se večkrat spremenile. V nekem pomenu se je lovišče povečalo že naslednje leto. Takrat so namreč v bližini ustanovili novo lovsko družino – Črni Vrh, ki pa ni imela dovolj svojih članov. Pritisk za vstop v našo, ki je tik ob mestu, pa je bil neverjetno velik. Lovci večinoma niso imeli še lastnega prevoznega sredstva, razen koles, zato niso mogli daleč iz mesta na lov. Čeprav sta nato obstajala dva ločena upravna odbora in ločeni družini, je bilo članstvo Šentvida in Črne Vrh enotno ter smo lahko eni in drugi lovili v loviščih obeh. Tako stanje je trajalo do leta 1949, ko so šentvidski družini dodelili Obsavsko polje, do nekdanje Titove ceste, odvezli pa so ji Podutiški hrib in Dravljško gmajno in ju priključili LD Brdo. Leta 1951 so ustanovili Gobjtevno lovišče Ljubljansko polje – Rožnik in takrat je šentvidska družina izgubila del Ljubljanskega polja, v zameno pa so ji dodelili severni in nato še južni del Ravnika.

Večje spremembe so nato nastale leta 1954, ko so ob neki reorganiza-

ciji oblikovali več manjših lovskih družin. Tedaj so ustanovili LD Dobrova, ki je pozneje dobila tudi del našega lovišča. LD Črni Vrh se je preimenovala v LD Polhov Gradec. S krepitvijo njenega članstva ter z novim lovskim zakonom leta 1976 sta se prej skoraj enotni družini – šentvidska in polhograjska – povsem ločili in ni bilo več mogoče hkratno članstvo v obeh. Šentvidska se je preimenovala v LD Toško čelo.

Kakšno je bilo takrat vaše orožje ter strelivo?

Zelo raznovrstno; v glavnem pa so bile pri nabavi lovskega orožja

Kar pa zadeva gradnjo naše lovske postojanke, smo jo zgradili bolj po naključju oz. skladno s tistim rekom, da »zgledi vlečejo«. Povabili so nas namreč na lov na volkove na Notranjsko. Tam smo videli imenitno lovsko kočjo, zato smo se takoj navdušili, da bi kazalo nekaj takega napraviti tudi pri nas. Menili smo namreč, da bi v njej zvečer lahko prenočili po čakanju na srnjaka in bili lahko zjutraj zarana spet na preži. Dogovorjeno – storjeno! Seveda smo se laže dogovorili, kot pa zamišljali uresničili, saj, razen zvrhane mere dobre volje, nismo imeli prav ničesar. Akcije smo se pogumno loti-

Janez Dolničar (desno) in kinološki sodnik Ljuban Zadnik na Ljubljanskem polju z lovskih stolčkov spremljata potek jesenske preizkušnje psov ptičarjev.

težave. Stari lovci so večinoma dobili nazaj svoje lovske puške, ki so jim jih okupatorske oblasti zaplenile med vojno. Bilo je več šibrenic raznih starosti, izvedb in kalibrov. Risanic pa je bilo zelo malo, tako da so sprva mnogi uporabljali tudi vojaške puške in strelivo. To so kmalu prepovedali, ker se je stanje polagoma izboljšalo in je bilo mogoče normalno nabavljati novo lovsko orožje ter strelivo po dokaj dostopnih cenah.

Kje in kako ste lovili? Samo skupinsko ali tudi posamično?

Malo divjad smo lovili samo skupinsko, veliko divjad pa tudi posamezno. Srnjadi je bilo tedaj precej manj kot danes. Za odstrel srnjaka smo vsako leto žrebali. Malo divjad smo lovili izključno na skupnih lovih, in to ob določenih dnevih v tednu. Ponašali smo se zbrali pri čuvajnici ob gorenjski progi in se razdelili v dve skupini, če nas je bilo več. Skupen pa je bil na koncu pozdrav lovini in zadnji pogon pri Žibertu.

V tistem času ste si prizadevali tudi za družabno življenje. Zelo zgodaj ste si zgradili tudi svoj lovski dom?

Družabno življenje je bilo pri nas od vsega začetka na višku. Ljudje so si po okupaciji in osvoboditvi nad vse želeli sprostitve in razvedrila. Poleg družinskih skupščin smo prirejali zabave in veselice tudi za širše občinstvo v Šentvidu in okolici. Pri tem je sodelovalo vse naše članstvo in tudi družice. Naše veselice so bile zelo obiskane in smo imeli od njih tako moralno kot tudi materialno korist.

medved, verjetno pomotoma, zašel v naše lovišče, kar je plačal s kožuho. Upenil ga je moj brat Viktor in lahko si misliš, kako smo trofejo proslavljali. Od časa do časa je kak srečnejši uplenil tudi gamsa, ki je zašel k nam.

Mnogo več kot sedaj pa je bilo tedaj pri nas male divjadi: poljskih jerebic, fazanov in zajcev. Na enem pogonu smo jih uplenili tudi po 30, a uplenitelj je smel zadržati zase le dva zajca. Rastišča divjega petelina so bila tedaj še obiljena in kar nekaj naših lovcev si je na Mali in Veliki Trati uspelo pridobiti to redko trofejo. Jerebic smo imeli toliko, da smo jih odlavljali in jih pošiljali v druge družine, kjer so bile redke. Že predvojni lovci so skrbeli za dvig staleža in so za osvežitev krvi uvozili zajce s Češke, kar je bilo takrat zelo smotno. Ko smo želeli po vojni akcijo ponoviti, pa se nam ni več posrečilo; menda so nam poslali bolne živali, ki so nato okužili še naše. Po tistem velikem poginu se staleži ni nikoli več dvignili na prejšnjo raven. Svoje so seveda prispevale še sodobna kmetijska mehanizacija in njena politika, promet in vrtoglav razvoj mesta ter motorizacije, tako da je šlo s staležem naglo navzdol.

Vse to je zelo žalostno! Človek bi izgubil pogum, če ne bi bilo zadnje čase tudi nekaj napredka: ponekod se vračajo jerebice, številčnost srnjadi je visoka in še ne nazaduje preveč. Največ izgub nam povzroča promet.

Gotovo si izvedel za veselo novico, da so v našem lovišču letos slišali spet peti petelina?

Ne vem, kaj bi dejal. Vsekakor je lepo slišati, čeprav bi bila to lahko samo lovsko! Gozd se sicer zares še ni toliko spremenil, da ne bi mogel več gostiti petelina kot nekoč. Je pa v njem bistveno večji nemir; več je gozdnih obiskovalcev, nabiralcev sadežev, sprehajalcev, rekreativcev itn. Poleg tega je kolesarjev, motociklistov in celo avtomobilistov na mnogih gozdnih cestah tudi toliko, da skoraj ni mogoče upati na resno vrnitev divjega petelina v naše lovišče. Če pa je kak primerek zares spet zašel tja, nam ga je morda poslala lovska boginja Diana za nagrado družini ob njeni 50-letnici obstoja. Vsem članom in družini, ki ima v praporu simbol petelina, ob tem jubileju iskreno čestitam!

Z Janezom Dolničarjem se je pogovarjal – Lado Pohar

Strelsko tekmovanje z lovsko risanico za prehodni pokal Porezen

LD Porezen – Cerkno je strelsko tekmovanje z lovsko puško risanico uvrstila med tradicionalno tekmovanje, ki bo vsako leto. Tekmovati so začeli leta 1993, ko je bilo strelišče dograjeno za vsakoletni preskus lovskih risanic in strelskih sposobnosti članov v Gorenjih Novakih pri Cerknem. Komisija za strelstvo pri LD Porezen tedaj ni imela nobenih izkušenj s strelskimi tekmovanj z lovsko risanico v državnem merilu. Po organizaciji že treh tekmovanj pa si jih je pridobila, tako da v prihodnje ni več bojazni pri organizaciji tovrstnih strelskih tekmovanj. Na zadnji seji UO LD so prehodni pokal poi-

menovali POREZEN. Prehodni pokal Porezen bo ekipni, torej za najboljšo ekipo treh strelcev – lovcev iz iste lovske družine. Po trikratni osvojitvi prehodnega pokala (tudi če ne tri leta zapored) bo pokal postal last ekipe LD, ki ga je osvojila. Letošnje tekmovanje z lovsko risanico je letos potekalo 9. julija. Istega dne je bilo tudi tekmovanje z malokalibrsko puško.

S tremi streli in z največ možnimi 33 krogi (ostra 10 je 11) z lovsko puško risanico je tekmovalo 33 strelcev in v zelo ostri selekciji, vendar še zmeraj v mejah pravil strelstva, doseglo take rezultate:

1. Jurij Veber, LD Boršt, 59 krogov (boljše desette), dvojno tekmovanje.
2. Brane Tušar, LD Porezen, 59 krogov (boljše desette), dvojno tekmovanje.
3. Vinko Primožič, LD Porezen, 58 krogov (boljše desette), dvojno tekmovanje.
4. Sandi Sedej, LD Porezen, 57 krogov (boljše desette), dvojno tekmovanje.
5. Tine Kobal, LD Porezen, 55 krogov (boljše desette), dvojno tekmovanje.

Nagrade za prvih deset strelcev so bile:

1. mesto: Jurij Veber, LD Boršt (zlata medalja), diploma in srna za odstrel.
2. mesto: Brane Tušar, LD Porezen (srebrna medalja), diploma in mladič za odstrel.
3. mesto: Vinko Primožič, (bronasta medalja), diploma in mladič za odstrel.

Vsi drugi do 10. mesta so prejeli bogate praktične nagrade.

Tekmovalo pa je tudi 6 ekip iz posameznih LD, dosegle pa so takele rezultate:

1. mesto: LD Porezen s 87 krogi – (Vinko Primožič, Sandi Sedej, Tine Kobal) – osvojili so prehodni pokal.
2. mesto: LD Ljubinj z 82 krogi – (Stane Pagon, Erik Pagon, Andrej Leban) – osvojili so pokal v trajno last.
3. mesto: III. ekipa LD Porezen s 73 krogi – (Anton Raspet, Marko Uršič, Gabrijel Obid) – osvojili pokal v trajno last. Nadalje so osvojili: 4. mesto: ekipa II. LD Porezen, 5. mesto: ekipa LD Gorenja vas in 6. mesto: ekipa LD Sorica.

V streljanju z MK puško pa je prvo mesto osvojil lovec iz LD Kamnik Zdravko Vrankar in dobil praktično nagrado. Vrankar je moral oditi domov še pred razglasitvijo rezultatov, zato je nagrado, zaboj piva, široko-grudno zapustil vsem tekmovalcem, da smo lažje preboleli strelske poraze.

Po sklepu IO LD Porezen bo odslej tovrstno tekmovanje vsako leto. Prepričani smo, da bo vsako leto boljše in zanimivejše tudi glede nagrad.

Anton Raspet

Ob izidu knjižice »Lovska družina Ljutomer 1945–1995«

Pazljivo sem prebral knjižico, ki jo je izdala LD Ljutomer v počastitev 50-letnice svoje ustanovitve in delovanja. Preteklost slovenske lovske organizacije, posebno naše pomurske, me je vedno živo zanimala, zato sem

se tudi že pred leti lotil njenega raziskovanja in zapisovanja. Ta morajo biti nepristranska, kajti samo taka imajo trajno vrednost. Ni moj namen, zmanjšati vrednost knjižice, temveč le prikazati v njej navedene pomanjkljivosti, netočnosti in protislovja, ki **žal zadevajo prekmursko lovsko organizacijo** glede na kronološke podatke, ki jih je zbral Franjo Štebih. Moje pripombe so te:

V prvem odstavku piše (na strani 14), da so po 1. svetovni vojni zakupniki spoznali potrebo po neki skupni področni organizaciji, ki bi povezovala lovske družbe v to organizacijo, in da se je začelo v M. Soboti z ustanovitvijo SLD. Dejstvo pa je, da je bilo leta 1922 kot prvo ustanovljeno PLD, podružnica pa šele leta 1924. Kot vzrok za to avtor navaja »preveliko nezaupanje« prekmurskih lovcev do SLD, ne omenja pa, da je bil pobudnik za ustanovitev PLD domačin Benko, tedaj zelo vplivna oseba v Soboti. Sicer pa avtor na strani 13 sam piše, da so lovske družbe, ustanovljene v Ljutomer-skih krajih, že pred in takoj po 1. svetovni vojni od začetka z nezaupanjem gledale na SLD. Menim, da je bilo nezaupanje lovcev do SLD na desnem bregu Mure bolj neutemeljeno kot na levem, saj se je Slovenska krajina priključila Matici Sloveniji komaj 12. avgusta 1919!

Na isti strani je tudi zapisano, da se je okrog leta 1932 na levi strani Mure razpaslo krivolovstvo, na strani 10 pa, da je splošno pomanjkanje v prehrani podložnikov v zdavnaj minulih časih privedlo do divjega lova, ki se je kljub spremenjenim razmeram ohranil vse do današnjih dni. Iz tega sledi, da se je divji lov ohranil tudi v LD Ljutomer! Ali se niso tudi prekmurski lovci s sodelovanjem takratne žandarmerije borili proti temu zlu? (Lovstvo Pomurja, strani 24 in 25).

Na strani 27 je opisana združitev okrajev, čemur je po sklepu RLZ sledila združitev OLZ Ljutomer in M. Soboti s sedežem v M. Soboti. V tistem obdobju so se v nekaterih LD v Prekmurju pojavile večje nepravilnosti, na katere pa se OLZ ni pravočasno odzvala. Po sklepu RLZ je bilo novo vodstvo razrešeno in imenovana je bila začasna uprava. Na te navedbe pripominjam, da bi bilo za prekmursko lovstvo bolje, če bi se UO OLZ M. Soboti razrešil že mnogo pred letom 1955, torej pred združitvijo obeh zvez.

Kako naj ocenim navedbe na strani 28, češ da so LD bivše OLZ Ljutomer bile solidno organizirane in da so vzorno upravljale zaupana jim lovišča, kar v posameznih LD v Prekmurju ni bil primer, ter da je to porajalo določeno mero nezaupanja na ljutomerski strani do nove OLZ v M. Soboti? Ljutomerčanom čestitam k solidni organiziranosti in vzornemu upravljanju lovišč, pri tem pa si dovolim spomniti pisca na njegov opis dejanskega stanja v LD Ljutomer na strani 25 s pripombo, da so bile podobne razmere verjetno tudi v drugih LD. Brez podlage je tudi trditev avtorja glede nezaupanja LD na ljutomerski strani do nove OLZ v M. Soboti, saj so bili vendar vsi pomembnejši delavci v lovski organizaciji na desnem bregu vključeni v organe OLZ M. Soboti. (Leta 1958 se je preimenovala v LZ M. Soboti, leta 1959 pa v LZ Pomurje!) Še celo

seje UO zveze so precej časa izmenjaje sklicevali enkrat v Soboti, drugič v Ljutomeru ali drugih krajih desnega brega.

Na strani 28 piše tudi naslednje: Do zmernega pozitivnega sodelovanja je prišlo v času graditve in otvoritve Doma pomurskih lovcev in fazanerije v M. Soboti, za kar so zbirale sredstva in sodelovale pri gradnji vse LD na območju zveze. Resnici na ljubo naj povem, da je LD Ljutomer pri zbiranju sredstev za pomurski lovski dom res »zmerno pozitivno« sodelovala. Kakor koli že, hvala ji za vsak dinar, ki ga je primaknila v ta namen! Napačna je trditev, da so v Soboti gradili fazanerijo; gradili so strelišče za umetne golobe.

Nerazumljivo je, da v gradivu sploh ni omenjeno praznovanje 35-letnice ustanovitve PLD z vsebinsko bogatim programom v okviru Pomurskega lovskega tedna od 3. do 11. avgusta 1957. Na predlog OLZ so tedaj trije zaslužni lovci z desnega brega prejeli od RLZ red za lovske zasluge II. stopnje, in to Vekoslav Španger, Mirko Rajh in Vlado Porekar, ki podelitvi ni prisostvoval, z levega brega pa je OLZ predlagala le Vladimirja Jezovška, starosta prekmurskih lovcev. Znak za lovske za-

Glavni vzrok, da sem se lotil pisanja tega prispevka, je navedba na strani 36, da LZ M. Soboti ni v celoti izpolnila pričakovanj lovcev na desni strani Mure, češ da je »med drugim« z osemindesetimi vključnimi družinami, ki so upravljale 112000 ha lovišč, bila preobsežna in tudi fizično ni mogla imeti tesnejše povezave z lovskimi družinami. Kolikšno sprenevedanje! (Na osnovi česa je torej LZ Pomurje sprejela red I. stopnje?) Ponavljam, da so v organih OLZ oziroma LZ Pomurje povsem enakopravno sodelovali in sodelovali tudi lovci z desnega brega. Sleherni član UO LJP je bil dolžen za dve lovski družini, s katerima je bil dolžan sodelovati, se udeleževati sej UO LD, posvetov članstva in občnih zborov LD. Lovskim družinam je bilo večkrat naročeno, naj vabijo svoje delegate na njihove seje, posvete in zборе. Če se delegati vabilom niso odzivali oziroma če družina delegatom ni pošiljala vabil, potem to ni krivda zveze. Naprej: V Sloveniji je nekaj ZLD, ki so po številu družin, članov in površin večje od nekdanje pomurske zveze, pa kljub temu zelo dobro delujejo, zato navedeno avtorjevo trditev v celoti zavračam kot neutemeljeno!

Nekdanji predsednik OLZ Murske Sobotne Evgen Cuga izroča ob 35-letnici ustanovitve PLD lovska odlikovanja LZS V. Špangerju, V. Jerovšku in M. Rajhu (3. 8. 1957). – Iz arhiva ZLD Prekmurje.

sluge so poleg prekmurskih prejeli tudi štirje z desnega brega. S srebrnim znakom za kinološke zasluge so bili tedaj odlikovani tudi Vekoslav Španger, Ciril Grosičar, Franc Dunaj in Franc Mauko, spominsko priznanje OLZ pa je prejelo tudi trindvajset zaslužnih lovcev desnega brega. Naj omenim veliko lovsko razstavo, največjo do tedaj v Pomurju, veliko nagradno streljanje na umetne golobe, bežeče zajce in leteče fazane. Med najboljšimi so bili tudi strelci desnega brega, dva sta celo osvojila naziv »mojstrski strellec«. OLZ je ob tem izdala tudi brošuro Lovstvo Pomurja 1922–1957, ki so jo med pomurskimi lovci ugodno sprejeli. Dom pomurskih lovcev so odprli 4. septembra leta 1960. LZS je tedaj odlikovala LZ Pomurje z redom za lovske zasluge I. stopnje, KZS pa s srebrnim znakom za zasluge na kinološkem področju. Znak za lovske zasluge je poleg drugih prejelo štiri najst lovcev ljutomerskega območja, kar je tudi dokaz pravičnega tovariškega odnosa pomurske LZ do vseh pomurskih lovcev, nikakor pa le »zmerno pozitivno sodelovanje«.

meljeno! Avtorja prosim, da mi pred slovensko lovsko javnostjo pojasni, v čem LZ M. Soboti ni v celoti izpolnila pričakovanj lovcev desnega brega Mure! Navedena trditev je zame le izgovor za (razbitje) tedaj tako uspešne LJP, ki je imela sedež v Soboti, ker je pač tu bil sedež okraja. Odcepitev je Ljutomerčanom omogočil novi republiški lovski zakon, sprejet 30. junija 1966, ko je postal članstvo v področnih zvezah in LZS prostovoljno. Na razširjeni seji UO LJP 12. marca 1967 v razpravi o novih pravilih LD, ZLD in LZS je bilo že jasno, da bodo LD ljutomerskega območja kmalu zapustile LJP in se osamosvojile. To se je tudi zgodilo in novoustanovljena LZ Ljutomer je imela ustanovni občni zbor 6. maja 1967. LD radgonskega območja so na sestanku 18. januarja 1968 sklenile, da tudi one ustanovijo lastno zvezo s sedežem v G. Radgoni, kar se je zgodilo v drugi polovici marca 1968. Tako je LZ Pomurje po dvanajstih oziroma trinajstih letih plodnega delovanja prenehala obstajati.

Feri Poredoš

Iztok Geister: Ornitološki atlas Slovenije

Državna založba Slovenije je junija letos izdala dolgo pričakovano knjigo, ki je s svojo vsebino namenjena tako strokovnjakom na ornitološkem področju kot tudi preprostejšim ljubiteljem in opazovalcem ptic. Med njimi ne manjka tudi lovcev, ki jim lov ne pomeni le plenjenja divjadi, ampak tudi duševno sprostitvev in tesen stik z naravo v najširšem pomenu.

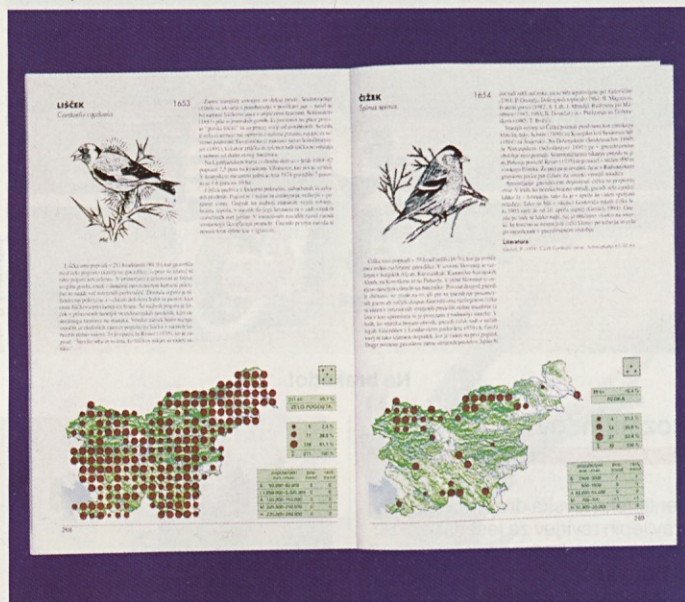
Atlas je izvirno delo znanega ornitologa in samostojnega publicista Iztoka Geistra iz Nakla, cenjenega in dolgoletnega sodelavca tudi revije Lovec. Bralci se ga gotovo spominjajo po njegovih člankih »Ekološke skice ptic«, iz katerih veje poglavitna skrb za ohranitev ptičjih habitatov. Ornitološki atlas je nastajal polnih 20 let, mi je osebno povedal avtor, terno pa so pri njegovem nastajanju sodelovali tudi mnogi člani Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, ki jih je avtor tudi navedel v knjigi. Kakovostne ilustracije (220) ptic je narisal v črno-beli tehniki angleški ilustrator ptic Mark Hulme.

Z osvojenjo vsebine te knjige, pravi avtor, je mogoče razumeti prvinsko silo, ki kroji usodo živih bitij – populacijsko dinamiko, in ne pozabi tudi poudariti, da zbrani podatki v atlasu niso nekaj dokončnega. Knjigi dajejo še večjo uporabno širino angleški povzetki poglavij in dvojezični podpis pod odlične barvne slike, večinoma avtorjeve.

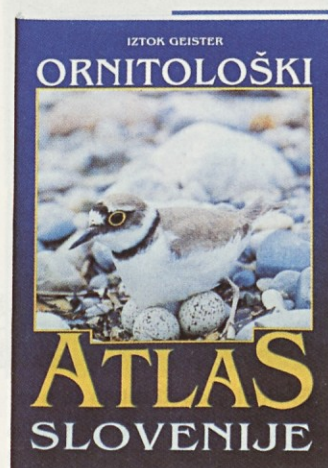
Geister je knjigo razdelil v obsežen uvod, v katerem bralca seznani s te-

meljnimi zemljepisnimi značilnostmi Slovenije, z njenimi podnebnimi in vremenskimi značilnostmi, s prvotnim samoniklim rastlinstvom, z zdajšnjo kulturno krajino in z življenjskimi prostori (habitati) ptic. Po temeljnih spoznanjih, brez katerih bralec ne more v celoti razumeti zapletene ekološke problematike obstoja posameznih vrst ptic gnezdil v Sloveniji, še manj pa njihove populacijske dinamike, sledi drugo veliko poglavje in obenem bistveno jedro knjige: predstavitev ornitološkega

atlasa. V štirih vsebinskih sklopih predstavi Geister zgodovino ugotavljanja gnezditvene razširjenosti posameznih ptic na Slovenskem, sistem organizacije zbiranja podatkov za atlas gnezdil in tudi metodologijo rezultate kartiranja. Na dveh straneh (58,59) je objavljen seznam v Sloveniji živečih gnezdil, nato pa sledijo posamezne karte (218) razširjenosti s komentarjem (cela stran je posvečena razlagi simbolov v legendah, ki bralca ob kartah seznanjajo

Notranjost knjige (atlasa) I. Geistra z risbami, podatki in kartami posameznih ptic gnezdil.

s statusom posamezne gnezdilke v Sloveniji). Ob vsaki karti so najbistvenejši podatki o gnezdenju, tipu poseljenosti vrste, optimalnemu habitatu, kategoriji razširjenosti, verjetnosti gnezdenja in približna ocena številčnosti vrste ter ocena populacijskih trendov (teženj). Za primerjavo so dodani še zgovorni primerjalni podatki iz sosednjih dežel. Knjiga se konča z navedbo uporabljenih virov in stvarnim kazalom.

Skratka, to izvirno, grafično dognano urejeno vredno slovensko ornitološko delo I. Geistra bi moralo dobiti prostor na knjižni polici vsakega lovca! Cena knjige (format 20 x 28 cm) res ni nizka, vendar je glede na barvno tehniko tiska, izjemno vrednost in uporabnost podatkov ter jasno podane ekološke slike vseh gnezdil vsekakor opravičljiva.

Boris Leskovic

LOVSKI OPRTNIK

Naravni spomenik Tirske peči – domovanje planinskega orla

Foto: Milana Cerarja

Tirske peči nad Ljubnim z gnezdom planinskega orla.

V začetku letošnjega poletja so z odločbo Upravne enote Mozirje razglasili površinski geomorfološki naravni spomenik Tirske peči, ki ležijo na planoti Ter v neposredni bližini Ljub-

nega ob Savinji. Na svojem jugozahodnem robu se namreč zakrasela planota Golte ostro lomi v dolino in tam se na višini od 1100 do 1400 m nadmorske višine dvigajo navpične stene s slikovitimi Tirskimi pečmi, v katerih domuje tudi planinski orol. Kot so zapisali v odločbi o razglasitvi naravnega spomenika, imajo Tirske peči predvsem estetsko vrednost, pomembne pa so tudi zaradi svoje termofilne flore in kot gnezdišče ujed, ki veljajo za zelo ogroženo živalsko skupino. Z razglasitvijo se je uspešno končalo dolgoletno prizadevanje lovca, amaterskega ornitologa in predvsem velikega ljubitelja narave, **Milana Cerarja** iz Ljubnega, ki je ogromno svoje energije in prostega časa namenil ravno Tirskim pečem oziroma živi in neživi naravi tamkajšnjega območja (tod je tudi znana zijalka Votnica). Cerarja v Tirskih pečeh najbolj navdušuje in privlači planinski orol, ki ga opazuje in proučuje že več let. V tem času je uspel opazovati že precej zanimivosti in navad iz življenja te čudovite

ujede, vendar ga, kot sam pravi, orol znova in znova preseneča in skoraj vsako opazovanje mu nudi kaj novega, zanimivega in enkratnega. Po Cerarjevih besedah je razveseljivo že dejstvo, da orol gnezdi v neposredni bližini naselij. To je zanimivost, ki bi si jo želeli še marsikje, kjer sicer tudi domuje planinski orol. Naravni park Tirske peči, ki ga bo upravljalo Gozdno gospodarstvo Nazarje, bo služil predvsem v znanstveno-raziskovalne namene, na voljo pa bo tudi za mirne obiske javnosti.

Damjan Kljajič

Sove – manekenke iz Podlipovice

Pri kmetiji Jožeta Zajca v Podlipovici, gospodarja naše LD Izlake, raste debela jablana, kakih deset metrov oddaljena od hiše. V njenem duplu je pred dvema letoma imela

Foto: J. Zajc

»Si videl, z dosti zaleta sem le pristala v jesenovih vejah...«

domača mačka mlade. Sredi letošnjega aprila pa je Jože opazil, da se v duplu jablane zopet nekaj dogaja. Vanj je priletela in odletela lepa lesna sova, in posumil je, da bo tamkaj gnezdila. Ko je v mraku opo-
našal miše cviljenje, je zvedavo pokukala iz dupla. Koketiranje je trajalo kar nekaj časa. Postala sta si že kar domača. Mama sova se zatem nekaj časa ni več pojavila. Bil pa je čas valitve in tedaj je pristajal pri duplu le samec in prinašal hrano.

Potem je Jože opazil, da je sova izvalila tri mladičke. Ko so se že kakih deset dni kazali zunaj dupla, jim je nastavljal miši še on in vsakokrat je vsega zmanjkalo. To je bil Jožetov prispevek »iz domačih rezerv« za zadovoljno sovjo družinico. Mladički so se oglašali cvileče in škripajoče, kot bi odpiral in zapiral stara vrata z zarjavlimi tečajji. Na srečo ni zamudil večera 9. junija. Posumil je, da bo tistega večera otvoritveni prvi let mladičev iz dupla. In res je bilo tako! Stekel je po fotoaparatu in bliskavico ter čakal, kaj se bo zgodilo. V smer proti gozdu se je najprej s smešnim plahutanjem spustil prvi mladič in pristal v jesenu. Drugemu je uspelo pristati v bezgovem grmu, tretji pa je vzel premalo zaleta in pristal sredi travnika. Ker so si bili z Jožetom že domači (hra-

Foto: J. Zajc

»Res sem zaradi premalo zaleta pristala le na tleh, a pogledj, kako lepo dolgo oblekico imam...«

no jim je nosil), je tekel za njimi in jih vse po vrsti fotografiral za spomin. Mlade sove so se kar nastavljale in spominjale na brhke manekenke, ki pozirajo fotografu. Kako bi bile šele ponosne, če bi vedele, da bodo objavljene v Lovcu.

Jože zvečer še vedno prisluhne njihovemu hu-hu-hu-u-u-u-u, pa kevik in ku-vit, kot ga pozdravljajo mladički. Mlada sovja družinica zdaj uživa svoj čudoviti mir, divjino in čarobno tišino noči v Podlipovici. Kako čudovito je lahko sožitje med človekom in skrivnostnimi prebivalci narave!

Radovan Palčič

Foto: D. Namestnik

Na brakado!

Rozalijin lov

Šentjurska lovška družina ima nekaj prav lepih revirjev za jesenske skupne love ali brakade; eden izmed njih je Rozalija.

To je razmeroma redko naseljen svet z veliko gozda, njivami, travniki in vinogradi, je pa tudi nekaj neobdelanega sveta. Gričevje se dviga od vzhoda proti zahodu v smeri Celja. Na najvišji točki stoji cerkev sv. Rozalije, ki so jo prebivalci zgradili v zahvalo, da je v srednjem veku prenehala razsajati kuga. Cerkev je postavljena tako, da je vidna daleč naokoli, iz njenega vitkega stolpa pa lepo donijo zvonovi.

Dr. Gustav Ipavec, skladatelj, zdravnik in tudi lovec je nekega večera ob zvonjenju večernega Ave zložil lepo skladbo O mraku z besedilom: »Iz stolpa sem mi zvon doni, ko lega mrak se po vasi, le doni, zvon, iz temnih lin, le zbujaj mi na dom spomin!« Besedilo pesmi, pa tudi melodija odseva globoko domotožje naših zdomcev, ki so se ob prelomu stoletja preseljevali v Francijo, Belgijo, Ameriko in si tam služili kruh. Bilo je v predbožičnih dneh, ko smo se zbirali za Rozalijin lov. Zbrali smo se pri lovovodju Francaku v Vrbnem. Zapadlo je kakih 10 cm snega, tako da je bil svet »umit in počesan«; vso nesnago je pokrila snežno bela odeja. V tistem obdobju lovci nismo prihajali na zborna mesta v avtomobilih kot sedaj, temveč peš, zraven pa na povodcih vodili še naše štirinožne prijatelje. Na pragu sta nas pričakala gostoljubni Francak in njegova žena Nežika, ki sta nam za dobro jutro razkužila usta in grlo. Sledilo je vse tisto, kar ob skupnih lovih mora biti – kaj bomo lovili, kje bomo lovili, kje bo srednji pogon pa tudi zadnji... Rogovi so zapeli, oglasili so se go-

niči in že je pokalo, in to kar precej, ker je bila Rozalija res bogat revir. Krasen sončen dan, sicer mrzel, lepa narava – vse to je vplivalo na nas lovce.

Po končanem prvem pogonu, ki je bil razmeroma dolg, je sledil zbor in pozdrav lovini na gozdnem platoju pred cerkvijo. Takrat je bilo v navadi, da so lovci tam pripravili kres, tako da smo si pri ognju lahko pregrel premrle ude. Sledilo je še drugo presenečenje. Francakovi fantje so prinesli iz Vrbnega velik lonec vinskega čaja, ki nas je tudi notranje pregrel. Topel ogenj in vroč čaj sta marsikateremu, posebno starejšemu

lovcu, kar hitro dvignila moralo. Bili smo že na mnogih lovih, reči pa moramo, da smo si tak lov bolj zapomnili kot druge – pa so bile to tako preproste stvari. Pri Francaku v Vrbnem smo položili lovino in jo pozdravili. V topli veliki kmečki izbi smo iz nahrbtnikov pobrali vse ostanke klobas, sira, slanine idr. ter to skupaj zložili v skledo, ki jih je pripravila Nežika. Gospodinja je k temu dodala še dva velika hleba kruha, pečena v kmečki peči, in začela se je velika pojedina, h kateri je Francak komaj zmogel nanositi dovolj domače pijače, t.j. izabele in šmarnice ter sadjevca.

Kri se je začela hitreje pretakati po žilah; zaslišale so se lovskie in druge pesmi, sledil je lovski ropot, lovške šale itn.

Ko smo okrog osme ure zvečer peš odhajali na svoje domove, nam je v najlepšem spominu ostal sam lov z bogato lovino, srednji pogon z ognjem in čajem, pa zadnji pogon pri Francaku.

Tako lepo tradicijo smožal zanemarili; menim, da je to pravi greh z zanemarjanjem lepih, bogatih lovskih tradicij.

Ernest Rečnik

Posvetitev kipa sv. Huberta na Mašunu

Slovenska lovška etika se po osamosvojitvi Slovenije nezadržno približuje pojmovanju lova in lovskega

Foto: D. Namestnik

Foto: D. Namestnik

Vsem prisotnim na Mašunu so ostale v spominu besede župnika in lovca Rafka Groznika z Ubelskega, ki je v obredu, pri katerem mu je pomagal tudi farni župnik Janez Kržišnik iz Knežaka, povedal veliko novih podatkov iz legende o sv. Hubertu. Kipec, ki so ga posvetili, je delo kiparja samouka Alojza Zidariča iz Idrije, stoji pa v zidni vitrini gostišča na Mašunu.

obnašanja, kakršno je predvsem v zahodni Evropi. Sicer pa smo Slovenci to etiko nekoč, predvsem v Avstro-Ogrski, soustvarjali in so oblikovali. Pozabili bomo preteklega pol stoletja zavestnega odklanjanja te, tudi naše, kulture. Vendar za popoln prehod ne bo dovolj pet ali deset let, potrebno bo mnogo več časa. Pa vendar, večina slovenskih lovcev že danes pozdravlja in podpira igranje na lovske rogove. Verjetno bo v našem malem in docela skreganem prostoru teže dočakati duhovno enotnost vseh lovcev. Za to vrednoto zelo veliko prispevajo lovski pevski zbori in predvsem lovski rogisti. Prizadevamo si, da bi lovski rog pridobil izgubljeni simbol lova in lovskega dogajanja. Zato Zasavski rogisti z edinim namenom strpnega zblževanja različno mislečih nikoli ne odklonijo svojega sodelovanja. V Evropi je nepogrešljiv del pomembnih dogodkov tudi **maša**, ki se kot osrednji krščanski obred dogaja na različne načine. Najstarejši pisni viri omenjajo ta obred kot lomljenje kruha, Gospodova večerja, sestanek, žrtvovanje, zahvala ali preprosto služenje. Obred se je spreminjal in dopolnjeval, a mašo še sestavlja ta dva dela: prvi iz različnih molitev in svetoposemskih besedil, kot so evangelij, poslanstvo, drugi del pa sestavlja v glavnem nespremenljiv žrtveni obred, katerega so se v začetkih krščanstva udeležili le krščeni. V rimskem misalu so zbrane določene molitve, branja, petje, določena je oprema oltarja, duhovnikova oblačila, liturgično posodje in drugo. Še pred leti so bile maše v latinskem jeziku, zdaj pa so v večini v narodnem jeziku.

Skozi stoletja se je maša glasbeno dograjevala iz prvotnega enoglasnega petja in se skozi pozni srednji vek z razvojem polifonije (večglasja) bogatila. Razne večglasne mašne skladbe so dosegle vrhunec v XVI. stoletju z deli renesančnih mojstrov. Nagel razvoj svetovne glasbe z instrumentalnimi oblikami, operami, kantatami je v XVII. stoletju vplival tudi na mašo, ki je postala **glasbena oblika**. Vse več maš je komponiranih za instrumentalno spremljavo. Mnogo znanih skladateljev (Bach, Hayden, Mozart, Beethoven in romantiki Schubert, Schumann, Cherubin, Listzt, Bruckner) je ustvarilo nepozabne umetnine.

Sorazmerno dolg uvod naj bo v prid splošni razgledanosti lovcev in predvsem omajanju zakoreninjenosti miselnosti prepričanih, da je maša tudi kot glasbeni užitek namenjena le verujočim! V novejšem času razni skladatelji pišejo maše kot glasbene oblike s svojim osebnim navdihom in slogom. Takšna je tudi **Lovska maša Antona Swozileka**, ki jo Zasavski rogisti že petnajst let igrajo na raznih pomembnejših prireditvah. Njene posamezne dele (stavke) zaigrajo tudi na svojih koncertih in na lovskih pogrebih. Za skromen glasbeni obseg petih naravnih tonov, ki jih naši »B« rogovi lahko zaigrajo, je naš že pokojni avstrijski prijatelj, češkega rodu, ustvaril malo umetnino v osmih stavkih. V celoti je posneta tudi na kaseti **Odmev lovskih rogov**. Mnogi, ki jo zbrano poslušajo, uživajo v kakovostno zaigranih melodijah in predvsem jih ta glasba pomirja. Pomirjanju in zblževanju je bila namenjena tudi

lovska maša, ki so jo organizirali na pobudo lastnikov gostišča na Mašunu požrtvovalni slovenski vodniki psov krvosledcev, v rahlo spremenljivem sobotnem vremenu, 2. septembra letos, ob svojem družabnem srečanju.

Levi delež organizacije sta prevzela poklicna lovca gojitvenega lovišča Jelen–Snežnik, Boris Zele in Ivan Bončina. Mašun je pravzaprav le sklop stavb gozdarske in gostinske dejavnosti sredi divjih snežniških gozdov. Na pravilni jasi z obnovljenima srednjeveškima stolpoma so Zasavski rogisti namesto zvonov s svojo melodijo zvoneče vabili k zanimivemu dogodku. Več kot 200 obiskovalcev, predvsem vodnikov psov krvosledcev in njihovih prijateljev iz domala vse Slovenije, je zbrano sledilo dogajanju. Farni župnik **Janez Kržišnik** in gost župnik ter lovec **Rafko Groznik** z Ubelskega sta vodila obred od uvoda, prek liturgičnega darovanja, posvetitve lese nega kipa sv. Huberta (lesores je izdelal Alojz Zidarič iz Idrije), posvetnega govora župnika Rafka do slovesa z željo po miru. Bilo je ganljivo in nepozabno!

Župnik-lovec Rafko Groznik je za

nekoč nadaljevali začeto delo z našimi štirinožnimi pomočniki. Le vreme je nagajalo, sicer bi bilo še bolj prijetno.

Ne verujem, a verjamem. Verjamem, da je lovška etika z Lovsko mašo, zaigrano na lovske rogove, s času in priložnosti primerno pridigo ter prilagojenim liturgičnim obredom gotovo velik korak k zblževanju različno mislečih, k strpnosti, medsebojnemu razumevanju in prijateljevanju. Vodniki krvosledcev so s takšnim načinom zborovanja in pregledovanja rezultatov preteklega dela za lovstvo storili vsaj toliko kot s svojim trdim in plemenitim delom, za katerega marsikdaj ne dobijo prave zahvale in pozornosti.

Dane Namestnik

Še tako star srnjak se enkrat ujame...

Tako nekako nam je pripovedoval Stanko Šteimbaver, dolgoletni gospodar LD Voličina v Slovenskih goricah, ki je zdaj mentor mladim lov-

Foto: M. Toš

cem in ki mu je bila letos Diana še posebej naklonjena. V revirju Hrastovec-Ribniki je čakal srnjaka, ki ga je opazoval že lani, ko je bilo njegovo rogovje še izjemno kakovostno. Letos pa je ostala samo močno deformirana trofeja, ki kaže vsa znamenja mogočnosti. Iztrebljen srnjak je tehtal 18 kg, bil je v dobri kondiciji, in sicer kljub temu, da je na eno nogo rahlo šepal. Pokazal ga je pripravniku, ki je opravil lovski izpit, vendar je ta vzel na muho napačnega, tako da je srnjaka uplenil kar Stanko sam. Pravi, da mu bo trofeja spomin na številna doživetja med člani zelene bratovščine, predvsem pa v lovskem revirju LD Voličina, katere član je že več let.

Marjan Toš

Zelenec Miško

Prvič sem nanj resneje vrgel pogled, ko naju je z Gašperjem negibno opazoval ob čebelnjaku. S konico sem iz trotovske zalege luščil žerke, da sem lahko ugotovil škodljiv razvoj varoze. Začutil sem, da bi mu prijale ličinke troto, zato sem na konici počasi približal eno od njih. Spretno, a sila plašno jo je zgrabil ter jo v hipu pogoltnil.

Prvi stik je bil tako vzpostavljen in ni trajalo dolgo, ko se je vse bolj privajal na človekovo bližino. Kmalu nam je hrano jemal iz roke in celo prosjati je začel. Prav paziti sem moral, da ga pri delu v čebelnjaku nisem pohodil in celo v kuhinjo je prišel pogledat ženo. Gledal jo je strmo navzgor. Poimenovali smo ga Miško. Gašper je vzel v roke knjigo Evropsko živalstvo in ugotovil, da je to zelenec (*Lacerta viridis*) iz družine kuščaric, da živi v Srednji in Južni Evropi, da ljubi sončno, kamnito in poraslo pokrajino, da se skriva v grmovju in pod kamenjem, da je zelo plašen in že zelo redek. Razmnožuje se enkrat do dvakrat na leto, in sicer s 5 do 20 jajčeci smetanove barve. Glede prehrane sva ugotovila tudi že sama: žuželke in njihove ličinke, pajki, črvi ...

Že nekaj let (živel naj bi do 10 let) je Miško naš stalni gost. Lansko zimo sem našel v pesku tudi otrplo samico, ki smo jo prezimili v terariju. Ko je bilo dovolj močno sonce, smo jo ponudili Mišku in jo spustili v njegovo domovanje, ki si ga je izbral v neki opuščeni luknji. Očitno jo je rad spre-

Foto: J. Šalamun

Zanimivo rogovje srnjaka, ki ga je 16. 8. 1989 v Krnicah (LD Dol pri Hrastniku) uplenil Anton Špeglič ml.

priprave na obred in govor gotovo porabil kar precej časa, saj je zbral neverjetno veliko podatkov o Hubertu, akvitanskem plemiču, škofu in svetniku. Predvsem pa je kot lovec izčrpan orisal trojni namen srečanja: da bi blagoslovili kip sv. Huberta, da bi poglobili in sklenili nova prijateljstva ter utrdili lovsko tovarništvo, ki je pogoj za uspešno delo v loviščih, ter da bi se kot lovci po končani maši v lovski družbi poveselili, saj je veselje pogoj za začetek vsega dobrega.

Menim, da so v vsem uspeli, saj je nato tudi zbor vodnikov psov krvosledcev še prehitro minil v veselem in prijateljskem vzdusju. Številna nova prijateljstva so se po stari lovski navadi sklepala ob enkratnem jelenjem golažu in priznanju slovenski kapljici z raznih vinorodnih območij. Še več pa je bilo v prijetnem gostišču prijaznih domačinov utrjenih starih vezi. Izkušeni vodniki niso pozabili na pobudnika in pionirja lepe lovske večerine iskanja obstreljene divjadi, Zdravka Kosmača iz Hotovelj. Prisotne so pritegnili k zabavni tekmii v streljanju z zračno puško in balinanju, in sicer tudi žene, dekleta in mlade nedebedneže, ki bodo

Avgusta 1995 so v lovišču LD Litija (Vaški lazi – Konj) našli poginulega srnjaka z gobastim rogovjem.

Foto: D. Namestnik

Gašper hrani zelenca Miška.

jel, saj jima je zaradi paritvenega nagona pomodrel spodnji del vratu. Družinsko življenje je uspelo, saj opažamo vedno več simpatičnih zelencev. Zelenka (tako smo poimenovali samico), se je preselila skoraj čisto pred vhodna vrata in med kamni v skalnjaku vsak dan čaka na svoj obrok. Razvadili pa smo jo z deževniki, saj je na dan pospravila tudi po nekaj »glist«. Postala je debela in okorna, zato smo prenehali z razvajanjem, a kljub temu ostali z njo v »stikih«.

Mnogo ljudi meni, da so naši zelenci golazen in neugodni kuščarji. Strupeni da so, da ti zlezejo pod kožo... da ugriznejo in nato ne morejo razpreti čeljusti – skratka: ubij ga, kjer ga vidiš! Kako zmotno je neuko ljudsko mišljenje! To je vendar ljubka in mirna, plašna živalca, ki je poleg tega tudi vedno redkejša, saj ji človek neusmiljeno krči življenjsko okolje. Celo naš jazbecar Bor, ki mu noben martinček ne uide, pusti naše zelence pri miru. Morda tudi zato, ker pred njim ne bežijo...

Dane Namestnik

Krajski park Škale nastaja ob Velenjskem jezeru

V okolici Velenja nastaja zanimiv krajski park

V letih po 2. svetovni vojni se je podoba Šeleške doline močno spremenila zaradi izkopavanja premoga. Namesto plodnih ravnin z vasmí, njivami in travniki so nastala velika ugrezninska jezera (Velenjsko s 125 ha, Družmirsko s 44 ha, Škalsko s 16 ha in Turistično z 2 ha vodne površine). V okolico jezer odlagajo tudi pepel in sadro iz termoelektrarne Šoštanj. Že pred leti so odgovorni v Velenju in na Rudniku lignita začeli z reaktivacijo izkopnih območij, ki so se že umirila. V zadnjem času so na tem območju res že precej postorili in ena izmed takih akcij je tudi urejanje krajskega parka v okolici ugrezninskih jezer. Park, ki nastaja na SV obali Velenjskega jezera, med iztokoma potokov Lepene in Sopote v jezero, je začel urejati Rudnik lignita Velenje pod strokovnim vodstvom Prirodoslovnega muzeja Slovenije že leta 1993. Zdaj k parku sodi že 23 ha zemeljskih in 15 ha vodnih površin. Za urejanje parka in za njegovo financiranje v celoti skrbi velenjski

premogovnik. Nekaj težav imajo z registracijo in z vsebinsko opredelitvijo krajskega parka oziroma z zakonodajo na tem področju, ki še ni čisto dorečena. Park imenujejo kar *Krajski park Škalske ugreznine* in bolj kot vse formalnosti je pomembna njegova vsebina. Šaleška dolina tudi zaradi tega parka postaja zanimiva, saj v sebi skriva še vedno veliko zanimivega rastlinskega in živalskega sveta.

Raznoliki življenjski prostori

Območje Škalskih ugreznin je predlagano za zavarovanje zaradi biološkega, paleontološkega oziroma geološkega in krajskega pomena. Z zavarovanjem želijo ohraniti habitate (predvsem vodne) mnogih živalskih vrst iz tamkajšnjega bogatega živalskega sveta ter značilno krajinsko podobo. Park pa bo pomemben tudi zaradi vzgojno-izobraževalnega in znanstveno-raziskovalnega dela ter zaradi možnosti izrabe njegove okolice v rekreacijske namene. Velika vrednost krajskega parka je tudi v tem, da je v neposredni bližini Velenja in Šoštanja, kar omogoča obiske šolam in širši zainteresirani javnosti. Za krajski park Škale je značilna pestrost habitatov (življenjskih prostorov), kar se odraža tudi v pestrosti živalskih vrst in daje krajini značilno podobo. Med habitatmi naj omenimo zlasti tele: odprta voda, emerzna vegetacija, močvirja in mlake, luže, grmišča, gozd, travniki, sadovnjaki in ruderalna vegetacija. Rezultati raziskav, ki so jih v dveh letih opravili strokovnjaki Prirodoslovnega muzeja Slovenije, kot so Janez Gregori, Boris Kryštufek in Dare

Foto: D. K.

Krajski park Škale.

ANCE LJ

**IZDELAVA OROŽJA
IN PROMET Z LOVSKIM
TER ŠPORTNIM OROŽJEM
IN OPREMO
NOVO MESTO, D.O.O.**

68000 NOVO MESTO, LEBANOVA 3
TEL/FAX (068) 323-879

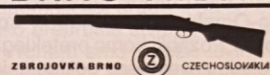

NOVO:

- ČEŠKE BOKARICE V VSEH KALIBRIH, RISANICE FIRME ČEŠKA ZBROJEVKA V KALIBRIH 7 x 64, .30-06, .300 WINCH. MAG.; .223 Rem., .22 HORNET
- MALOKALIBRSKE PUŠKE BRNO 2
- VISOKO KAKOVOSTNI STRELNI DALJNOGLEDI FIRME MEOPTA – (JEKLENA KONSTRUKCIJA)
CENA:
4 x 32 300 DEM
6 x 42 425 DEM
7 x 50 462 DEM
- NOVA GENERACIJA STRELNIH DALJNOGLEDOV NEMŠKE TOVARNE DOCTER (LAHKA ZLITINA, IZVRSTNA KAKOVOST SLIKE, ŠIROKO VIDNO POLJE).
OB NAKUPU PUŠKE IN OPTIKE PRI NAS VAM BREZPLAČNO VGRADIMO ORIGINALNO ČEŠKO MONTAŽO IN TAKOJO OPRAVIMO PRISTRELITEV.
- ZH MOD 348, KAL. 7 x 65 R/7 x 65 R –

PREPRIČAJTE SE O NAŠIH UGODNIH CENAH IN PLAČILNIH POGOJIH!

BRNO ARMS

GENERALNI ZASTOPNIK

68330 METLIKA

TPC, Kidričevo naselje
tel. (068) 58-232

Delovni čas:

od 8. do 12. in od 13. do 16. ure
sobota od 9. do 12. ure

Šere, so izredno vzpodbudni in potrjujejo pravilnost odločitve o ureditvi krajskega parka.

108 vrst ptičev

V okolici jezer so doslej zabeležili že 108 različnih vrst ptičev (30% znanih vrst v Sloveniji), od katerih jih 52 vrst tudi gnezdi, 56 vrst pa tudi le prezimuje ali se zadržuje na preletu (samo v enem dnevu so registrirali šest vrst iz rodu rac plovk od skupno sedmih, kolikor jih poznamo v Sloveniji). To pomeni, da je Šaleška dolina pomembno selitveno območje za mnoge ptice, od katerih jih kar 29 vrst spada v določene kategorije ogroženosti. Tako so na obalah Velenjskega jezera registrirali 6 vrst predstavnikov reda ujed, ki sodijo med najbolj ogrožene ptice pri nas, ter še nekatere druge redke vrste ptic, med katerimi naj omenimo črnovratega ponirka z mladiči (njegovo gnezdenje v Sloveniji doslej ni bilo poznano), velikega kormorana, rjavo čapljo, tatarsko žvižgalko, raco žličarčarico in štokljo, ki je to celotno prezimila. V okolici jezer so postavili tudi več kot 40 gnezdišč (šest različnih vrst) in njihova zasedenost je presenetljivo visoka – prek 60%, zelo dobra pa je tudi njihova razmnoževalna sposobnost (12 jajc pri plavčku). Vsa navedena dejstva potrjujejo, da so življenjske razmere za ptice to zelo ugodne, da imajo dovolj hrane ter da je zanje tudi okolje primerno. V zadnjem času se izboljšuje tudi kakovost jezerske vode, saj je njen pH na površini trenutno 10 (še pred nedavnim je bil med 11 in 12), tako da so v jezeru opazili tudi že ribe. Ker se

na Velenjskem jezeru v času selitve in na prezimovanju zadržuje veliko vodnih in obvodnih vrst ptičev, jezero le ni tako negostoljubno. V letu 1994 so tod obročkali 378 ptičev, od tega 78 mladičev iz gnezdišč in 300 odraslih ptičev, ki so jih odlovili z mrežo (čeprav je bila zaradi težavnosti terena postavljena ena sama mreža, so v treh dneh odlovili 296 ptičev, kar je daleč nad povprečjem). Že šesti dan po obročkanju so dobili obvestilo iz Firenc, da so tam ustrelili taščico, ki so jo obročkali v Ve-

iz Slovenj Gradca, ki sicer ni lovec, izdeluje pa največ prav rezbarije po naročilu lovcev – večinoma podložne deščice. Z njimi se je predstavil tudi na mednarodnem sejmu domače in umetne obrti v Slovenj Gradcu, kjer mu je strokovna komisija Obrtne zbornice Slovenije izdala mnenje, da tako izdelane (izrezljane) deščice za lovske trofeje spadajo med unikatne izdelke domače obrti. Za njegove preostale rezbarije, ki jih tudi izdeluje (skrinje, razpela, okvirji stenskih ogledal, ohišja sten-

Takole se je rezbar Arijh predstavil na sejmu Prezenta.

lenju in ki je v šestih dneh preletela kar 352 km.

Dvoživke in sesalci

Zelo dobre razmere za bivanje pa so v okolici jezera tudi za dvoživke, saj so doslej ugotovili sedem vrst dvoživk, kar je 37% znanih vrst v Sloveniji in za tako majhen prostor visok odstotek. Nekatere med temi vrstami (npr. zelena rega in hribski urh) so tudi številčno močno zastopane, kar je zelo pomembno. Med sesalci je bilo ugotovljenih devet vrst in za nekatere med njimi velja, da imajo v okolici Velenjskega jezera in v Škalah številne populacije; torej so življenjske razmere ustrezne.

Premogovnik Velenje in Prirodoslovni muzej Slovenije bosta z urejanjem Krajinskega parka Škale in raziskavami še nadaljevala. Že letos bodo opravili naslednje:

- ugotavljali gnezdenje ptic (kontrola gnezdišč),
- spremljali prelet (odlov z mrežami),
- ugotavljali vodne ptičje vrste na preletu in prezimovanju.

Poleg Prirodoslovnega muzeja pri delu dobro sodelujejo tudi z Lovski-ma družinama Škale in Velenje, Ribiško družino Velenje, Društvom za opazovanje in proučevanje ptic in Mestno občino Velenje.

Ciril Grebenšek in Damijan Kljajič

Rezbarije po željah lovcev

Malo je še mojstrov, ki zgolj z ročnim dletom in žagico naredijo uporabno, lično podložno deščico za lovske trofeje. Pred nedavnim smo obiskali mojstra umetne obrti **Maksa Ariha**

Nekaj ročno izrezljanih podložnih deščic Maksa Ariha iz Slovenj Gradca.

pointer d.o.o.

Cesta na Jezeró 12, 61380 Cerknica, tel./fax: 061/793-080

V specializirani trgovini vam nudimo:

- lovsko orožje
- lovsko strelivo
- lovska oblačila
- nepremočljivo lovsko obutev

NOVO!!!

Kakovostna lovska optika
nemškega proizvajalca
SEEADLER OPTIC

Delovni čas:
od 9. do 12. in
od 15. do 19. ure
v soboto
od 9. do 12. ure

skih ur in barometrov, grbi mest in gradov...), pa mnenje, da sodijo med izdelke umetne obrti.

Maks se je po končani srednji lesarski šoli, ki jo je obiskoval v Mariboru, zaposlil v tovarni pohištva Lesna-Domeče. Od tam pa je pred kratkim odšel služiti kruh v zasebno delavnico pisarniškega pohištva.

Z rezbarstvom v les se ukvarja že 5 let in mu pomeni dopolnilno dejavnost ter sprostitev po službi. Svoje izdelke je razstavljal tudi na obrtnem sejmu v Celju in na sejmu Prezenta, kjer so si jih z zanimanjem in s pohvalami ogledovali tudi člani zelene bratovščine.

Večkrat poudari, da so prav vsi njegovi izdelki v celoti izdelani ročno in po naročilu, kajti vse prevečkrat se na tržišču pojavljajo strojni ali polstrojni izdelki, ki jih posamezniki predstavljajo kot ročne in jim tako skušajo umetno dvigniti ceno. Maks na željo lovcev lahko izdelava kakršno koli podložno deščico, za kakršno koli divjad, po meri in dogovoru. Izdelek mora biti takšen, pravi, da se obe celoti med seboj dopolnjujeta. Celo za afriške trofeje je že izdeloval podložne deščice. Dobro sodeluje s preparatorjem **Rafkom Potočnikom** iz njihovega konca, ki največkrat opravi tudi montažo trofej. Lovcem želi ustreči s svojim delom, zato si želi, da bi dobil še kakšno pobudo, predlog. Kdor bi želel okrasiti svojo trofejo z njegovim izdelkom, ga lahko pokliče po telefonu ali obišče na domu na Celjski cesti 36 v Slovenj Gradcu (tel.: 0602/43-914).

B. Leskovic

Obisk pri Jožetu Novaku na Goričkem

Ko sva obiskala Jožeta Novaka, ki bo kmalu proslavljati pol stoletja lovskega staža, je nenadoma posijalo sonce. Zrak je bil čist, dehtel je po sadju, drevesih in zelenju. Skratka, bil je lep dan, prijeten predah med deževnimi dnevi zadnjih avgustovskih in prvih septembrskih dni. Gostitelj naju je pričakal na dvorišču preprostega kmečkega doma na obronkih Goričkega. Vas Suhi Vrh z 28

Hubertus
Club d.o.o.

Polje c. XL/18
61260 Ljubljana – Slovenija
tel.: (0609)-618-610
tel./fax: (061)-483-529

AKCIJSKA PONUDBA!

V maju in juniju 1996
organiziramo

**LOV NA ČRNEGA
MEDVEDA V KANADI**

Program:

- letalski in drugi prevozi od Brnika do lovišča in nazaj
- 8 potovalnih dni, od tega 5 do 6 dni lova ob mrhovšču
- v lovišču oskrba na osnovi polnega penziona
- dovoljenje za odstrel enega črnega medveda in enega volka
- izkoženje in prepariranje trofej za transport

Cena: samo 3.780 DEM

ŠTEVILO RAZPOLOŽLJIVIH
MEST JE OMEJENO, ZATO
PRIJAVE SPREJEMAMO TAKOJ!

**NUDIMO VAM MOŽNOST
OBROČNEGA ODPLAČEVANJA
TER 5 % POPUST ZA ORGANIZIRANE GRUPE 4 LOVCEV**

gospodinjstvi in 78 prebivalci obdajajo sami sadovnjaki in vinogradi.

»Lepo, da sta prišla,« naju je smejoč se pozdravil in z rokami malce premaknil invalidski voziček. Pred leti so mu zaradi gangrene nad kolenom odrezali najprej eno, nato pa še drugo nogo. Bal se je že, da bo osamljen in pozabljen, pa se je kmalu prepričal, da lovski tovariši niso pozabili nanj. Redno ga obiskujejo Geza Morca, Jože Časar, dr. Franc Starc, Jože Ciza, Jože Recko in drugi.

Povabil naju je v veliko kmečko sobo in njegova skrbna žena Jolanka je pred naju postavila polič dobrega vina in nama postregla z domačim kruhom in gnjato. Pogovor je zlahka stekel in spomnili smo se velikega pogona v časih, ko se je na ravnih poljih veselo razlegal kovinski glas fazanega ljubezenskega klica in je bil povsod pričujoč Jožetov smeh. Daleč za nami so časi, ko je Janko Bejek v Lovcu pisal, da v Prekmurju male divjadi kar mrgoli in da so polja polna zlatega klasja, travniki pa zeleni in cvetoči. Takrat so v ravninskih predelih prirajali velike krožne love, ko je skoraj izpod vsakega grma skočil zajec. V enem krogu jih je padlo tudi do 70 ali še več. V Tešanovcih je bila ena izmed prvih ornitoloških postaj. Leta 1940 so imeli štirje pari štokelj kar 16 mladčev.

»Komaj čakam, da dobim moped, posebej prirejen zame,« je rekel Jože. »Rad bi šel spet v lovišče. Zelo pogrešam lovski dom v Moravskih Toplicah. Morda se bom kmalu udeležil tudi pogona,« je z bleskom v očeh izpričal trdo goričko-prekmurško voljo do dejavnega življenja. Vendar pa tudi Jože ve, da so zdajšnje brakade kratke in skromne.

Jože Novak je v Lovski družini Moravce, katere član je, nekaj z veseljem opravljal razne funkcije, poseben dejaven je bil tudi kot kinolog. Svoje bogate lovske izkušnje je rad prenašal na mlade lovce. V cestnem podjetju je bil nekaj let predsednik delavskega sveta, predsedoval je vaški skupnosti, v Tešanovcih pa je bil dejaven kot podpredsednik krajevne skupnosti. Ni bilo delovne akcije, ki se je ne bi udeležil, če je ni celo vodil. Ko so pred nedavnim asfaltirali cesto do Suhega Vrha, je novi vaški veljak žal obšel njegovo hišo, kajti v njegovo službo vodi druga cesta.

Ko sva se poslovila od Jožeta, so

Foto: J. Časar

Jože Novak (LD Moravci) komaj čaka posebej prirejeni moped, da se bo lahko z njim odpeljal v lovišče.

prvi čričkiže oznanjali, da bodo vinske gorice na Goriškem bedele vso noč.

Jože Časar – F. Š.

Dve kratki izza Križne gore, ena pa iz Hrušice

Križnih gor je v Sloveniji več. Ta, kjer se je dogodek dogajal, je tista med Colom in Črnim Vrhom. Pol je uradno spada v ajdovsko, pol pa v idrijsko občino. Idrijskemu delu rečejo tudi Mrzli Log, kar pa piše le na zemljevidih. Domačini imenujejo Mrzli Log le dolino pod cesto med Colom in Črnim Vrhom, kjer se svet iz notranjosti dežele prevlači na toplejšo primorsko stran.

Obe resnični zgodbi mi je pravil Dore Kališki s Križne gore...

»Enkrat okoli leta 1800 je moralo biti. Pri Rejcu v Markovi dolini, saj veš, kje je to, so imeli dojenčka v zibki, punčko. So imeli košnjo, seno je bilo suho in se ga je mudilo spraviti. Tako so šli vsi grabit, otroka pa so pustili samega doma.

In je tisti čas prišla risa noter v hišo; vzela je otroka iz zibke in ga nesla. Precej daleč je že prišla z njim, do tam, kjer se zavije k naši hiši. Ravno takrat so šli mimo kontrabantarji, ki so to videli in začeli kričati. Risa se je ustrašila, spustila otroka in pobegnila.

Moja teta, ki je bila rojena leta 1848, je še poznala tisto žensko. Vse življenje so se ji poznale brazgotine na vratu, kjer jo je risa držala z zobmi...«

Druga resnična zgodba pa je o medvedu. Tudi to se je dogajalo enkrat takrat...

»Teta Markova iz Markove doline je bila pri nas v Kališih na dnini. Za plačilo so ji dali hlebec kruha. Bil je že skoraj mrak, čas, da gre domov. Že kmalu pod hišo je prišel za njo medved. Hitreje ko je šla, bolj je šel za njo. In jo je dohitel in vohal proti kruhu. Uboga ženska ni vedela, kaj dela od strahu, in je začela lomiti tisti kruh in mu ga dajati. Vso pot mu ga je dajala, od Kališ pa do Marka. Ko je prišla do doma, je butnila v hišo in zaloputnila vrata za sabo. Še tisti trenutek je od hudega umrla. Domači pa so še videli medveda, kako je pogledal skozi okno na tleh ležečo žensko...«

Tretje zgodbe pa mi ni pravil Dore Kališki, slišal sem jo v Hrušici nad Pokrajem...

V Hrušici se je ženska pod večer utrujena vračala iz gozda s polnim brentačem malin. Prišla je že blizu hiš. Tam je dolina, kjer so prav tisti čas zorele hruške na stari debeli tepki. Ženska je bila lačna in žejna in se je že veselila trpkega sadja. Še bolj pa je bila vesela, ko je videla, da je nekdo na drevesu in stresa veje. Mislija je, da je na drevesu sošed.

»Še plezati mi ne bo treba,« je pomislila. Glasno pa je zaklicala: »Stric, vi kar tresite, jaz bom pa pobirala!« In je res pričela pobirati in jesti. Čudno pa se ji je zdelo, da sošed le nekaj godrnja in nič ne reče. Potem je zaslišala, da se spušča na tla, in mu je rekla: »Počasi beži dol, da ne padeš!«

TRGOVINA LOVEC

Prešernova 17

Nova Gorica

Tel./fax: 065/21-915

Delovni čas: od 8.30 do 12.30

sobota od 8.30 do 12.00

d.o.o.

TRGOVINA LOVEC

BTC JAVNA SKLADIŠČA

Glavni vhod, Šmartinska 152

Ljubljana

Tel.: 061/185-17-99

Delovni čas: od 9.00 do 19.00

sobota od 9.00 do 13.00

Sabatti s.r.l.

VSE ZA LOV, RIBOLOV, LOKOSTRELSTVO

LOVCI, RIBIČI IN LOKOSTRELCI, V NAŠIH TRGOVINAH
LOVEC LAHKO KUPITE OPREMO DOMAČIH
IN TUJIH PROIZVAJALCEV PO ZELO UGODNIH CENAH

- LOVSKO OROŽJE:** šibrenice, karabinke in kombinirke (češke, SABATTI, BERETTA). MK puške in expres puške, samokresi in revolverji BERETTA, SMITH & WESSON ter štartne pištole.
- LOVSKO STRELIVO:** krogeljo, šibreno in strelivo za vse vrste pištol in kalibrov (razen kakovostnih znamk, med njimi tudi FIOCCHI). Na zalogi imamo tudi diaboole RES za zračno orožje.
- LOKOSTRELSTVO:** vsi proizvodi znanih ameriških proizvajalcev (PSE, HOYT, PEARSON, BARNET EASTON).
- LOVSKA IN RIBIŠKA KONFEKCIJA:** lovski kroji Mura, letne hlače, zimske hlače, anoraki, ribiški in lovski telovniki, klobuki in kape, lovške in ribiške srajce, kravate.
- OPREMA:** nahrbtniki s stolčkom, čistilni pribor za orožje, toki, etuiji in kovčki za orožje, pasovi za naboje, lovski noži, tarče, glinasti golobi, pokali, medalje, plastične tarče za pikado avtomate, peresa RIBTEX 3D, DIMPLEX 3D-CD-RBX, VORTEX 353, plastične konice, puščice pikado, razne tarče...

Pri nas dobite tudi vse optične pripomočke in montažne dele!

Stric še vedno ni nič rekel, le sam zase je nekaj godrnjal. Ženski se je le zdelo čudno, malo bolj je pogledala in videla, da se s hruške spušča medved. Pustila je tiste hruške in maline, ter letela proti vasi, kot bi ji gorelo za petami.

Sama si ni upala pogledat nazaj, kaj je z njenimi malinami, zato je pozneje prosila fante, da so šli z njo. Pod hruško so našli zvrnjen brenčač, malin pa ni bilo več.

Franc Černigoj

Gams in goniči

Pred letom dni, natančneje 6. 11. 1994, je Lovska družina Rečica pri Laškem priredila skupni lov na Govškem Brdu. Lov v tem predelu, ki ga LD opravi vsako leto prvo nedeljo v novembru, je bil lani še posebno slavnosten, saj so ga člani omenjene družine namenili počastitvi 90-letnice rojstva svojega najstarejšega člana Štefana Kaludra. Vabilo na lov sem med drugimi z veseljem prejel tudi jaz. Rečiški lovci me namreč poznajo kot domačina in svojega nekdanjega člana.

Govško Brdo (811 m) je hrib, ki je nekako med Zg. Rečico in Dolom pri Hrastniku. Na obojni strani ga večinoma pokrivajo bukovi gozdovi. Pri sojna stran pa je bila nekdaš skoraj gola, sedaj pa jo obrašča slabši gozd bora in raznih brdskih listavcev (čr. jesen, čr. gaber, mokovec idr.). V osrednjem delu je na precejšnji površini teren zelo strm in skalnat. Tam se je v zadnjih letih naselil trop gamsov, ki se je verjetno ločil od populacije, ki živi na Velikem Kozju nad Zidanim Mostom in v delu Posavskega in Zasavskega hribovja. Obstaja pa tudi možnost, da so se gamsi priselili s hribov na obrobju Savinjske doline (Brložen 851 m, Kravica 909 m idr.), kjer tudi živi ustaljena populacija gamsov.

Na zbirališču lovcev pri lovski koči v

Zbirališče lovcev LD Rečica pri lovski koči v Govcah, 6. 11. 1994. V ozadju sta goniča Oger in Astra.

Govcah je vodja lova med drugim povedal, da so gamsi v tem lovišču zavarovani, zato odstrel ni dovoljen. Po razporedu sem bil dodeljen skupini štirih lovcev, ki naj bi zavzela stojišča pod skalami. Lovci, ki nas je vodil, mi je kar z roko pokazal smer v strmino in približno povedal, kje naj stojim. S težavo sem nekako pripeljal do stare bukke, kjer sem si uredil stojišče, ki je bilo dokaj pregledno. Napolnil sem svojo priljubljeno rusko enocevno šibrenico in se umiril.

V daljavi, nekje pod Kalom (985 m), je že odmeval lovski rog sosednje lovske družine Hrastnik. Od našega lova pa nekaj časa nisem slišal ničesar, vendar sem pozorno opazoval okolico; pričakoval sem namreč lisice.

V lepem sončnem dnevu sem se prijetno počutil na stojišču. Ob spremljavi poteka lova kar od dveh strani mi je čas hitro mineval. Poslušal sem zvonjenje goničev in posamezne, sicer redke strele, divjadi pa po dveh urah čakanja nisem vi-

del. Po lovskem rogu sodeč so se mi bližali brakirji, ki so se kmalu zatem pojavili pod mano in polagoma končevali svojo nalogo.

Vse se je počasi umirilo in kazalo je že, da se lov bliža koncu, ko sem v ozadju zaslišal zvonjenje goničev, ki se mi je hitro približevalo. V oddaljenosti sto metrov sem opazil črno gmoto, ki se je potegnila čez rob in izginila spodaj v grmovju. Takoj zatem sta se tam pojavila Oger in Astra (kratkodlaki istrski gonič in koroški žigec), ki sta se nekoliko zmedla in za trenutek utihnili, vneto pa sta obkrožala in preiskovala goščo. Nenadoma je v gošči nastal hrušč in iz nje se je pognal močan gams, ki je zavil naravnost proti meni. Na razdalji dveh metrov me je zagledal, odskočil pravokotno navzgor in obstal. Moja postava in prisotnost ga nista zanimali, gledal je le glasna goniča, ki sta mu bila za petami. Oger ga je hotel napasti iz neposredne bližine od strani, gamsa pa je jezo brlil proti njemu, kot bi nanj pljunil, in spretno odskočil. Z lahko to se je v kratkih skokih vzpenjal v skalnato strmino, na vsakih 15 do 20 metrov obstal, se oziral na sopenča goniča, ki sta komaj še obvladovala strmino, vendar pa nista niti za trenutek opustila prijetno ubranega glasu, ki jima je prirojen. To je razumljivo, saj sta imela gamsa ves čas pred očmi. Prizor se je še nekajkrat ponovil, dokler živali niso izginile v skoraj neprehodnem terenu. Po gamsovem sledu je nato pritekla še močan nemški prepelčar-rjavec. Pri meni se je ustavil in poslušal, kaj se dogaja v skalovju. Končno je dojel, da prepelčar z gamsom res nima kaj opraviti. Medtem sta se vrnila precej izmučena Oger in Astra in vsi so odhiteli v smer, kjer je vodja brakirjev z lovskim rogom naznanil konec lova.

Prevzet in vesel zaradi zelo lepega doživetja sem previdno sestopil s strmine in se pridružil lovcom moje skupine, ki so me čakali na kraju, kjer smo se razšli pred začetkom lova. Tudi oni so videli gamsa. Ene mu od njih pa se je Diana nasmejala tako, da je prinesel kar dve lisici. Skupno smo nato odšli k lovski koči, kjer smo opravili še dolžnosti po končanem lovu, potem pa se v prijetnem vzdušju zadržali na zadnjem pogonu vse do večera.

Konrad Seidl

V spomin na slovaškega lovskega strokovnjaka

4. februarja letos je v Kanadi v 82. letu starosti na sprehodu s svojim psom umrl **dr. inž. Antonin Bubenik**. Kanada je bila dežela, v kateri je slovaški znanstvenik preživel zadnjo tretjino svojega življenja. Ob smrti tega svetovno znanega lovskega strokovnjaka, ki je vse svoje življenje namenil raziskavam divjadi in preudarnemu izkoriščanju (lovu) posameznih vrst, so pisali vsi ugledni lovski mesečniki.

Dr. Antonin Bubenik.

A. Bubenik je diplomiral iz kemije na fakulteti v Brnu, kjer je leta 1939 tudi doktoriral. Med nemško okupacijo, ki se je na Slovaškem začela leta 1939, je delal pri pridelavi sladkorja, hkrati pa se je že vključil v odporiško gibanje proti okupatorju, za kar so ga po vojni odlikovali.

Do prevrata (leta 1948) je bil strokovni asistent na katedri za organsko kemijo v Brnu, kjer se je z vsem srcem posvetil proučevanju divjadi. V letih od 1949 do 1958 je bil vodja oddelka za fiziologijo in prehrano parkljaste divjadi zdajšnjega Raziskovalnega zavoda za gozdno gospodarstvo in lovstvo v Zbraslavu (VULHM).

Hkrati je bil svetovalec ministra takratnega Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo za področje gojitve parkljaste divjadi, od leta 1956 do 1957 pa tudi svetnik za gojitev parkljaste divjadi na Madžarskem. Čeprav je bil po osnovni izobrazbi kemik, se je aktivno seznanjal tudi z drugimi vedami, kot so fiziologija, anatomija, genetika, etologija ipd.

Pri političnih preverjanjih, ki so jih opravili na tem zavodu leta 1958, so ga odpustili iz VULHM-a. S seboj ni smel vzeti niti svinčnika, kaj šele rezultatov svojega znanstveno-razis-

Naročite 5. knjigo Strokovne knjižnice LZS z naslovom

Bibliografija glasila Lovec 1910–1994

V bibliografijo, ki jo je po metodologiji inž. A. Šivica sestavil Franc Šetinc, so vključeni vsi prispevki, objavljeni v Lovcu od prve številke leta 1910 do dvanajste številke leta 1994. Vključeno je tudi »Stvarno kazalo Lovca«, ki ga je za čas od leta 1910 do vključno leta 1956/57 sestavil inž. Anton Šivic. Bibliografija je sestavljena po veljavnih bibliografskih načelih in vsebuje več kot 25 tisoč enot. Vsebuje naslove vseh, do konca leta 1994 v Lovcu objavljenih prispevkov in fotografij ter imena avtorjev.

Sestavki so razporejeni vsebinsko in kronološko. To omogoča spremljanje razvoja lovske organizacije, zakonodaje, načinov lova, gospodarjenja, varstva divjadi itn. v skladu s spremembami v družbi in zavesti ljudi.

Cena knjige je 2400 SIT.

Naročila pošljite tajništvu LZS, Ljubljana, Župančičeva 9/I.

kovalnega dela. Potem je delal kot preparator v Društvu invalidov v Pragi, a od zastavljene ga znanstveno-raziskovalnega dela ni odstopil. Prav v tem, zanj najtežjem času, je napisal kar nekaj znanstvenih del in dve knjigi.

V drugi polovici 60. let je v nekdanji CSSR nastala znatna politična liberizacija, zato so dr. Bubenika javno rehabilitirali. Predlagali so mu, da bi odšel v »Jelen«-Belje, v bivšo Jugoslavijo, in tamkaj organiziral vse potrebno za raziskovanje parkljaste divjadi. V letih, ko so njegovi vrstniki že odhajali v pokoj, se je dr. Bubenik učil tujih jezikov, deloval po vsem svetu in vsem pokazal, kako lahko uspe sposoben človek.

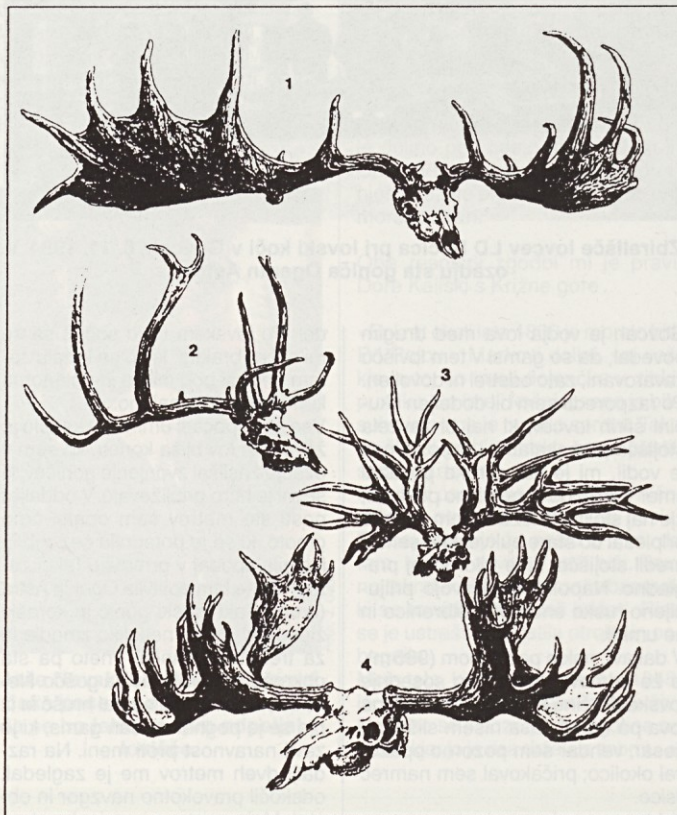
Leta 1967 in leta 1970 je bil konsultant švicarskega fonda za alpske raziskave v Bernu. Nato je postal poslovodja oddelka za gojitev in fiziologijo parkljaste divjadi pri Ministrstvu za naravne vire v Ontariu (Kanada), hkrati pa je postal tudi vodja desetletnega znanstveno-raziskovalnega projekta v Achantalu v Avstriji.

Projekt, v katerem je dr. A. Bubenik gotovo izkoristil vse svoje znanje iz sociobiologije (socialnih razmerij) divjadi in ekologije, je ta znanstvenik štel za svoje življenjsko delo. Achantal je postalo mesto, kamor so evropski in prekomorski lovski strokovnjaki in lovci hodili gledat, kako se dolgoročno, s pomočjo strokovnega lovstva, za-

gotavlja uravnovešenosť med divjadjo in življenjskim okoljem, kjer dokaj visoko številčnost parkljaste divjadi ne spremlja vedno velike gospodarske škode, še posebno ne v gozdu. Po upokojitvi, leta 1980, je dr. Bubenik postal častni konzultant in je nato še skoraj petnajst let pisal in sodeloval na strokovnih

seminarjih in simpozijih, kjer je bil eden od najaktivnejših razpravljalcev.

Znanstvena bilanca dr. A. Bubenika je vredna vsega spoštovanja. Objavil je več kot 300 znanstvenih in poljudno-znanstvenih člankov in 5 knjig v nekaj jezikih. Največji uspeh je dosegla njegova prva monogra-

Risbe dr. Bubenika iz knjige dr. inž. J. Nečasa: Srnjad (Srcni zver).

fija O rogovju in rogovih (Das Geweih), ki je izšla leta 1966. Med pomembne uredniške in avtorske dosežke v zadnjem času pa spada tudi knjiga O rogovih, parogovih in rogovju (Horns, Pronghorns and Antlers), ki jo je napisal skupaj s svojim sinom Jurijem, profesorjem zoologije v Guelphu v Kanadi.

V svojem življenju je Antonin Bubenik objavil izsledke terenskih proučevanj in vodil strokovne tečaje po mnogih deželah sveta. Napisal je unikatno knjižico s področja vedenja in fiziologije divjadi ter gospodarjenja z njo. Dr. Bubenik je govoril 6 tujih jezikov. Bil je član številnih mednarodnih združenj in uredniških odborov znanih strokovnih revij in časopisov, ki so objavljali avtorska dela o divjadi in lovstvu, ter nosilec mnogih lovskih in drugih odlikovanj ter priznanj.

Vsestransko obdarjen je imel tudi »umetniško žilico«. Bil je izvrsten risar, zato je čestokrat dal prednost risbi pred fotografijo. Vse svoje publikacije je ilustriral sam, čeprav je bil tudi izvrsten fotograf. Na njegovo pobudo in pod njegovim vodstvom je nastalo tudi nekaj odličnih poljudno-znanstvenih naravoslovnih filmov.

Dr. Antonin Bubenik je bil na generalni skupščini CIC v Quebecu, leta 1991, imenovan za eksperta CIC komisije. »Razstave in trofeje«.

Uredništvo Lovca

JUBILANTI

Letos praznuje 80-letnico rojstva **Marjan Šebenič**, član LD Gorica, ki se je rodil 23. septembra 1915 v Idriji. Kot sinu gozdarja iz čarobnih idrijskih hribov je bil Mar-

janu že v otroštvu poudarjen pečat ljubezni do narave in njenih lepote. V času italijanske okupacije se je družina zaradi očetovega državnega službovanja morala preseliti v Italijo. Toda Marjan se je vrnil k sorodnikom v Gorico ter študiral in obiskoval rodni kraj. S priložnostnim delom se je delno tudi preživljal. Med vojno se kot mladenič ni izpostavljal, vendar je v mejah možnosti deloval na strani NOB za osvoboditev slovenskega življa. S pomočjo stikov z ljudmi iz časa NOB je Marjan takoj po osvoboditvi, leta 1945, prišel na slovensko Goriško. Narodnostne simpatije in ljubezen do rojstne dežele ter otroška nepozabna idila gozdov so bile usodne pri odločanju za smer na življenjskem križpotju

mladega gozdarja. Takoj po vojni je deloval kot gozdarski strokovnjak predvsem na Goriškem in Koprskem ter na območju ožjega Krasa. Predvsem zaradi naprednih idej in ker zanj ni bil gozd le drevje, temveč vse, kar v to združbo spada, je opravljal tudi najvišje strokovne naloge na tamkajšnjem območju. V letu 1948/49 je bil soustanovitelj LD Gorica in od njene ustanovitve neprekinjeno 12 let njen starešina; od leta 1960 do 1964 ter od 1968 do 1970 je bil predsednik NO. Njegovih je bilo več pobud družabnostnega navdih, ki krepijo enotnost in prijateljstvo v naši organizaciji. Kot človek prodornega, a veselega značaja je pri takih in drugačnih akcijah vedno navzoč, pa naj gre za delo ali zabavo.

V letih po vojni, ko je bilo lovišče prazno, je v družini vodil zasnovo manjše fazanerije, katere glavni stebel so bile pridne roke njegove vdane žene Olive. Uveljavil se je tudi v lovski kinologiji, saj je vzredil nekaj odličnih legel lovskih psov. Bil je predan lovstvu in je deloval v prvih vrstah tudi pri organiziranju Lovske

zveze Gorica v letu 1947. V letih 1960 do 1964 je bil predsednik NO, od leta 1964 do 1966 član UO, od leta 1966 do 1970 podpredsednik UO, od leta 1970 do 1973 član UO, od leta 1973 do 1975 podpredsednik UO in od leta 1976 do 1978 član UO ter predsednik komisije za visoko divjad pri LZ Gorica.

Bil je tudi član uredniškega odbora revije LOVEC.

Posebno veliko dela je opravil na področju sodelovanja z lovskimi inštitucijami na italijanski strani. Tam je, kot dober poznavalec razmer in jezika, zastopal republiško in področno lovsko zvezo na raznih predstavah in organizacijah. Zelo veliko je prevajal v slovenski in italijanski jezik ter tako širil napredne dosežke na področju lovstva. Italijanska lovska organizacija s tamkajšnjega območja ga je za to odlikovala z nekaj njenimi najvišjimi odlikovanji. Marjan je za opravljena dela v lovstvu doslej prejel številna lovstva odlikovanja. Če naštejemo nekaj najvidnejših: priznanje ZLD Gorica, znak in redi za lovske zasluge I., II. in III. stopnje LZS, zlatorogova

plaketa. Od KZS pa je prejel zlati znak za kinološke zasluge. Od nekdanje LZ Jugoslavije je prejel srebrni red LZJ.

Marjan je še vedno poln energije in po svojih močeh vedno pripravljen prispevati svoj delež. Rad se vključuje v razprave in strokovne polemike, ki nam jih lovcem ne zmanjka. In prav je tako. Naša organizacija potrebuje take ljudi. Marjan, goriški lovci ti čestitamo za visok življenjski jubilej in ti kličemo: »Še na mnoga zdrava leta!«, čestitkam se pridružuje tudi LZS in uredništvo našega glasila.

LD Gorica – V. Z.

Roman Kiki je bil v svojem življenju marsikaj: delavec, vojak, kmet, kinolog, mentor, pobudnik mnogih akcij. Rodil se je 19. julija 1915 v Kostanjevici pri Slovenski Bistrici.

Njegova prisotnost in sproščenost ostajata prijateljem in znancom v živem spominu, njegov dobrohotni nasmehek in vzpodbudne besede pa so znale vsakomur pomagati premostiti tudi hude trenutke življenja. Srečen je bil v družbi sodelavcev, gasilcev ali lovcev. Zato je zdaj lahko zadovoljen. V osemdesetih letih življenja je po njegovi zaslugi zrastle marsikaj.

Takoj po drugi svetovni vojni je bil med ustanovnimi člani in prvi tajnik pohorske lovske družine Tinje. V letu 1951 se je zavzel za združitev z lovske družino Zgornja Bistrica. Delal pa je tudi v organih okrajne lovske zveze Maribor.

Delo je vedno postavljalo na prvo mesto in tisti, ki smo preživeli del svojega življenja z njim, vemo, da je bil izvoljen za starešino lovske družine v letih 1970 do 1972, da je opravljal tajniške posle od leta 1954 do 1958 in 1968 do 1970 ter da ima nemalo zaslug za zgraditev lovskega doma.

V svoji lovski karieri je veliko časa in ljubezni namenil kinologiji. Izšolal je več lovskih psov, med katerimi moramo omeniti psico Bistro – hanovsko barvarko, s katero je zmagal na več delovnih tekmah, psica pa se je dobro uvrstila tudi na mednarodnih razstavah, saj je dobila vrhunsko telesno oceno. Zato se je zelo potrudil in z zadovoljstvom vzredil štiri legla njenih potomcev.

Za dolgoletno in strokovno delo ga je lovska organizacija odlikovala z znakom za lovske zasluge, redom III. stopnje, zlatim kinološkim znakom in z redom za kinološke zasluge III. stopnje.

Stene v njegovi hiši krasi še veliko drugih priznanj in zahval, zanimive so trofeje srnjakov, divjih prašičev, gamsov, nekaj pa je nagačene tudi pernate divjadi. Spomine na lovske doživljanje rad pove vsem, ki ga obiščejo. In obiskov si Roman tudi želi. Ob takih priložnostih vedno na mizo postavi hleb domačega kruha in kaj za popit.

Z besedo pa zna odpreti še tako tiho človeško dušo. In zdaj te topla in vzpodbudne besede potrebuje sam; bolezen mu namreč ne dovoljuje več dolgih sprehodov v naravo. Zato mu lovski prijatelji ob življenjskem jubileju z vsem spoštovanjem želimo veliko poguma in dobre volje, da bi premagal težave.

Vsi, ki si nam bil mentor, pa se ti ponovno zahvaljujemo za tisto, kar si nas naučil.

LD Slovenska Bistrica – L. S.

75 let je minilo že od takrat, ko je 18. julija pod vnožjem prostranim roškim gozdom, kjer se vedno domujejo medved, ris, volk in veliki petelin, privekal na svet **Ivan Šobar**, član LD Toplice.

Rodil se je v Dolenjskih Toplicah v napredni Šobarjevi družini, ki je v celoti sodelovala v boju proti okupatorju, saj je oče Janez vse svoje otroke vzgojil v poštenem duhu in jim vcepil ljubezen do naše lepe dežele. Že oče je bil vzoren lovec in zakupnik lovišč pred vojno, po vojni pa med ustanovitelj Lvske družine Toplice in njen prvi starešina. Svoje

nagnjenje pa je prenesel tudi na svoje otroke.

Naš slavjenec je od očeta prevzel vse dobre lastnosti: pridnost, strokovnost in poštenost ter veliko veselja do gojitve in lova divjadi. V poštem lovskem duhu je vzgojil tudi svoja dva sinova. Ivan je vstopil v lovske vrste že daljnega leta 1948 in ves čas aktivno deloval pri gojitvi in lovu divjadi. Leta 1970 je bil izvoljen v izvršilni odbor, katerega član je bil vse do leta 1982. V letih 1980 do 1982 je bil starešina lovske družine, sicer pa je bil zadožen za izobraževanje vse do leta 1988. Pri vseh nalogah je pokazal vso zavzetost in predanost lovski organizaciji. Tudi sedaj, ko ni več rosn mlad, mu žilica ne da miru in zopet se kot član IO ukvarja z izobraževanjem članov in pripravnikov ter tako prenaša svoje znanje na mlajše generacije. Ivan domuje v Ljubljani, toda zelo pogosto ga vidimo v njegovem rojstnem kraju – v naših loviščih. Tu, na Dobravi, v Lesini, na Pakježu in Logu, ob zeleni Krki, najde svoj mir, ob srečanju z divjadjo pa tudi lovski užitek, čeprav zelo poredko ukrivi prst na petelinu svoje puške.

Ivan je bil več kot 50 let vodja trgovine LOVEC v Ljubljani. Marsikateremu lovcu ni bil samo prodajalec orožja in nabojev, pač pa predvsem svetovalec, saj izvrstno pozna tako orožje kot lovsko stroko. Njegovo poslanstvo sedaj uspešno nadaljuje sin Janez.

Za zasluge v družini je Ivan med prvimi prejel plaketo lovske družine, Lvska zveza pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. in II. stopnje.

Ob njegovem minulemu jubileju mu lovci topliške družine iskreno čestitamo in mu želimo še veliko zdravja, sreče in lovskih užitkov.

LD Toplice – F. K.

Med jublanti v LD Vodice, ki v letu 1995 praznujejo svoj jubilej, je tudi **Danilo Šolar**, naš dolgoletni tajnik. Rodil se je 1. 9. 1925 v željarski družini v Kropi.

Kroparji, ki živijo z železom in iz njega izdelanimi žebli ali kovanimi železnimi okraski, so po svojem značaju precej svojeglavi, kar trmasti, in ne nasedajo lepim obljubam. Nekako tak naj bi bil tudi naš jubilar, saj je s 17 leti odšel v partizane. Zimo 1942/43 je prebil v Jelovški četi na obronkih Jelovice (Mohor, Prtovč itn.). V začetku marca 1943 je z nekaterimi partizani odšel prek Polhogrskih Dolomitov, Notranjske na Dolenjsko. Določen je bil v 3. bataljon Cankarjeve brigade, ki je skupaj z Gubčevo brigado v Jelenovem žlebu 26. 3. 1943 izbojevala zmago nad italijanskim bataljonom, ki so ga popolnoma uničili, orožje pa pobrali. Življenje v brigadi je teklo v pohodih in bojih. Po nemški ofenzivi v jeseni 1943 se je znašel v partizanski bolnišnici SHPVB v Žužemberku, kjer je ostal 4 mesece, nato pa v drugih enotah do konca vojne.

Po prihodu v Ljubljano 9. 5. 1945 je bil iz vojaške enote premeščen k organom za notranje zadeve in tam opravljal različne funkcije in dela –

dokončal študij na pravni fakulteti – vse do direktorja šole za miličnike v Izobraževalnem centru ONZ v Tarnu, ko je odšel v pokoj.

Kmalu po sprejetju v članstvo LD Vodice leta 1957 je od takratnega tajnika LD Franca Nosana leta 1958 sprejel in nadaljeval tajniške posle vse do leta 1981. V različnih pogovorih na sestankih se rad spominja vseh starešin LD, s katerimi je vedno dobro sodeloval; najprej s Cenetom Kranjcem, dr. Francem Kovičem, dr. Darkom Černejem, dr. Štefanom Šobom (vsi že pokojni) in Mitjem Vošnjakom. Vedno so vladali med njimi dobri medsebojni človeški in lovski odnosi.

V LD sta tajnik Danilo Šolar in gospodar Janez Gubanc ob svojih 50-letnicah organizirala v lovskem domu na Selu proslavljanje Abrahama. Tako so potem proslavljali tudi drugi slavljenci; pri vsakem članu v razmaku petih let (npr. 50, 55, 60 let itn.).

Za sodelovanje v NOV je že med vojno dobil tri vojaška odlikovanja, za delo po letu 1945 pa odlikovanje in številna priznanja. Tudi LZS ga je odlikovala za delo v LD z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje.

Seveda pa s tem, da je oddal tajniške posle in celoten lovski arhiv, ni ostal brez dela v LD, ker so ga še istega leta (1981) na volitvah izvolili za predsednika disciplinskega sodišča in ga pooblastili, da se udeležuje sej skupščin ZLD Ljubljana. Na letošnjih volitvah pa so ga izvolili še za predsednika komisije za odlikovanje.

Lvska družina je ponosna na Danila, zato mu vsi skupaj želimo dob-

rega zdravja in veselega počutja v lovskem domu. Če bo zdravje, bo tudi dober pogled!

LD Vodice

V soboto, 26. 8. 1995, na svoj rojstni dan, je v Tinčevi bajti v osrčju pohorskih lovišč, v krogu svoje družine in lovskih prijateljev praznoval 70 let starosti in dolgolet-

ni član LD Slovenska Bistrica, **Karli Zafošnik**. Rodil se je leta 1925 v Zgornji Bistrici v družini, ki je bila zapisana lovu, saj je pri dedu in babici redno gostoval general Waldher, ki je imel v zakupu lovišče, v katerem sedaj gospodari LD Slovenska Bistrica. Zato ni čudno, da so jesenski pogoni in lovi za očetom in bratom pred drugo svetovno vojno zapeljali na lovska pota tudi mladega Karlija. Čeprav je druga svetovna vojna za nekaj časa prekinila Karlijevo veliko željo, postati lovec, pa se mu je le uresničila po končanem služenju vojaščine, ko je leta 1947 postal član LD Zgornja Bistrica.

Bil je med pobudniki združitve LD Zgornja Bistrica in LD Tinje, kar se je zgodilo leta 1953, ko je nastala nova LD Slovenska Bistrica, kakršna obstaja še dandanes. V novi LD so mu lovci takoj poverili dela v upravnem odboru, saj je bil od 1953 do 1955 ter od 1957 do 1959 starešina LD, od 1955 do 1957 ter od 1976 do 1978 pa tajnik LD. V letih 1958 in 1961 ter 1989 in 1991 je

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnico:

Jože Belec, LD Trbovlje
Franz Kraner, LD Puščava, Lovrenc na Pohorju
Evgen Kuštor, LD Dolina

85-letnico:

Karel Dolničar, LD Polhov Gradec
Franz Kreft, LD Krog
Tomaž Prevodnik, LD Škofja Loka

80-letnico:

Leopold Maček, LD Laško
Vinko Novljan, LD Mirna peč
Franz Valenčak, LD Jamnica

75-letnico:

Zdravko Bašin, LD Grgar
Janez Cifer, LD Ivanovci
France Cvenkel, LD Kovor-Dobrča
Andrej Dogša, LD Središče ob Dravi
Janko Ercigoj, LD Timav-Vreme
Andrej Eržen, LD Železniki
Rado Furlan, LD Ljajak
Franz Frajzman, LD Pesnica – Jarčina
Anton Kragel, LD Sevnica
Franz Kavšak, LD Velunja-Šoštanj
Andrej Kuret, LD Tabor-Sežana

Andrej Ošlovnik, LD Gradišče
Karol Pišek, LD Horjul
Stane Perko, LD Ivančna Gorica
Alojz Zupančič, LD Jezersko

70-letnico:

Rudi Bevc, LD Videm ob Savi
Lojze Cencič, LD Kobarid
Franz Dvorjak, LD Mislinja
Stane Dolanc, LD Kranjska Gora
Martin Dolinšek, LD Boštanj
Andrej Fišer, LD Stoperce
Oto Falant, LD Radlje ob Dravi
Viktor Grželj, LD Tabor-Zagorje
Ivan Gričar, LD Brežice
Aleksander Hari, LD Križevci v Prekmurju
Andrej Hosner, LD Soča
Mirko Hirci, LD Prebold
Slavko Jakofčič, LD Rakitna
Leopold Kobilica, LD Bojansko-Štore
Anton Kukovec, LD Sp. Ptujsko polje, Sobotinci
Franz Kovač, LD Iga vas
Angel Lazar, LD Kojnik, Pogorje
Zvonko Mikolič, LD Rogatec
Stanko Mikulin, LD Sabotin
Jože Ogrinc, LD Tuhinj
Nevo Pahor, LD Ig pri Ljubljani
Martin Petan, LD Cerknica
Andrej Rauh, LD Vurmar
Milan Rajačić, LD Rakek
Mirko Rijavec, LD Ljajak
Peter Schneider, LD Trbovlje
Vanko Siter, LD Zalec
Drago Štefe, LD Tržič

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki.

bil član nadzornega odbora. Če ni bil član upravnega odbora, je bil mentor mlajšim lovcom in vodja nekaj revirjev. Posebno sta mu bila pri srcu revirja pri Sv. Urhu in Jeruzale, visoko v pohorskih gozdovih. Bil je pionir lovskega strelstva v naši LD in ZLD Maribor in kljub letom na družinski strelski tekmi na glinaste golobe še »spravi v žep« mnogo mlajše tekmece. Karli je še vedno član komisije za ocenjevanje trofej in arhivar LD. V njegovem osebnem arhivu najdemo mlajši lovci vse po-

datke o zgodovini in članih naše LD. Dolga leta je služboval na Občini Slovenska Bistrica kot referent za kmetijstvo in gozdarstvo, kar je preraslo v odlično sodelovanje med LD Slovenska Bistrica, sosednjimi LD in republiškimi gojitvenimi loviščem, sedaj loviščem GG Maribor, ter lastniki zemljišč na tem območju. Službene obveznosti in delo v vodstvu lovske družine pa Karliju niso mogle preprečiti največje ljubezni – lova. Za lov, zlasti na Pohorju, je vedno našel prosti čas. Kljub števil-

nim trofejam v njegovi lovski sobi pa s posebnim ponosom pogleda k »zlatemu« srnjaku in »bronastemu« jelenu štirinajsteraku, ki ju je uplenil v našem lovišču. Da je Karli s svojimi sedmimi križi še vedno pravi »jager«, je dokazal tudi letos, ko je kljub boleznim in ob velikih skrbih svoje žene Francke uplenil srnjaka z enim odlomljenim rogom. Okoli njegove hiše v Kovači vasi je vedno slišati lajež lovskih psov, saj je bil vzoren vodnik brak-jazbečarjev in šringer španjelov. Zdaj mu dela

družbo njegov zvesti kratkodlaki jazbečar Ari.

Za njegov nenadomestljivi delež v naši LD in lovski organizaciji so ga lovci odlikovali z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Ob tvojem visokem jubileju, Karli, ti lovski prijatelji iskreno čestitamo in želimo še veliko lovskih užitkov, hkrati pa ti obljublamo, da bomo v Kovačo vas še prišli po lovske navete.

LD Slovenska Bistrica – M. R.

MLADI PIŠEJO

Z nonotom na lovu

Moj nono Stojan me velikokrat vabi s sabo na lov. Nekega poznega popoldneva sem se odločil in šel z njim. Sedla sva na motor in se odpeljala po gozdni poti do prve jase. Počasi in tiho sva poiskala primeren prostor za opazovanje. Nekaj časa sva opazovala, vendar ni bilo nič. Tiho sva se premaknila na drugo jaso, nekaj sto metrov naprej. V rokah sva imela daljnogled in že mi je nono namignil z roko v določeno smer. Zgledal sem srno, a ni bila sama. Nekaj metrov naprej se je pasla druga. Vesel sem bil, kajti prvič sem videl srni na paši. Redkih besed sva se počasi

premikal na prvo jaso. In glej, kakšna sreča! Zagledala sva divjo svinjo s šestimi mladiči. Svinja je bila velika, črne barve, mladiči pa temnorjavi s svetlimi programi. Vesel sem doma povedal, kaj vse sem videl. Nonota bom pa še kdaj poprosil, da me bo peljal na lov.

Tomaž Paravan – 4. r., OŠ Deskle

Živali umirajo zaradi neodgovornega ravnanja ljudi

Ob DNEVU ZEMLJE, ki je bil 22. aprila, smo se odločili, da bomo povprašali lovca o onesnaženju okolja, ki negativno vpliva na živali. Pogo-

vorili smo se z gospodom Giderjem. **Kako onesnaženje okolja vpliva na živali?**

Na živali veliko vplivajo umetna gnojila in škropiva. Na Sorškem polju so jih prepovedali, vendar kmetje tega ne upoštevajo. Tudi sodobne naprave (čeprav so zelo priročne) vplivajo na pogine raznih živali. V električne žice se zapletajo večje ptice, kar se zanje slabo konča. Traktorji pa s svojim hrupom prestrašijo živali, ki se zato stisnejo k tlom (pritajijo) in traktor jih povozijo. Veliko živali pogine tudi zaradi odvrženih smeti, večinoma

pločevink, ki jih ljudje na izletih mečejo stran. Velikokrat ljudje stare avtomobile odpeljejo v gozd in jih tam pustijo, da »krasijo« gozdove. Iz avtomobilov steče olje v potok in živali se z vodo zastrupijo, poginejo. Gospodu Giderju smo se za pogovor zahvalili. Vsi pa se malo zamislimo in pomislimo, kako bo čez sto let, ko bo naš planet poln smeti, živali pa bodo živele le še v živalskih vrtovih ...

Tanja Krek, 7. a, Katja Cerovski, 7. a, in Jana Novak, 7. d, OŠ Petra Kavčiča, Škofja Loka

HOTEL ORMOŽ

Telefon 386 62 701 121
Telefax 386 62 702 004
Vrazova 5
62270 ORMOŽ

Hotel Ormož je hotel B kategorije s 100 ležišči v dvoposteljnih sobah TWC, TV.

K nam prihajajo posebej radi lovci, ribiči in ljubitelji čudovite prekmurske narave.

Domačim in inozemskim lovskim gostom nudimo lov na malo in veliko divjad.

Organiziramo love v loviščih Zelendvora v sosednji državi Hrvaški. Gostom nudimo organiziran prehod čez mejni prehod v Ormožu, uredimo prenos orožja ter prevoz odstreljene divjadi. **Posebna ponudba:** vse stroške lova lahko lovci poravnajo na recepciji Hotela Ormož.

V objektu Hotela Ormož sta dve restavraciji, lovska soba, vinska restavracija, disco (ob sobotah prirejamo ples ob živi glasbi). Prav tako so v objektu še klubska soba, foto salon, brivsko-frizerski salon ter pomožni prostori za potrebe lovnega turizma.

Nudimo vam domače specialitete in vrhunska vina ter vina posebnih kakovosti pridelovalcev Podravskega rajona in Ljutomersko-Ormoških gor.

Organiziramo tudi piknike in izlete, strokovne ogleda ter programe ob domačih praznikih in izrednih priložnostih.

Vabljeni!

Medveda v gozdu – narisala Janja Kožman, 6.r., OŠ Col.

V gozdu – narisal Boštjan Lemut, 6.r., OŠ Col.

Z žalostjo v srcih smo izvedeli, da je 16. 5. 1995 umrl naš lovski tovariš **Dezider Horvat**.

Rodil se je 21. 5. 1921 in bi letos praznoval že svoj 74. rojstni dan. V

rani mladosti je spoznal lepote narave skupaj s svojim očetom Josipom, ki je bil lovec zakupnik in je bil med ustanovitelj LD Selo. Tako je Dezider postal član iste lovske družine leta 1948.

V lovski družini je opravljal najodgovornejše naloge. Leta 1964 sta se LD Selo-Fokovci in LD Berkovci združili in tako je nastala LD Prosenjakovci. Ves čas je v obeh lovskih družinah, dokler mu je dopuščalo zdravje, opravljal najodgovornejše naloge, vključno z nalogo starešine (od l. 1950 do 1955). V LD Prosenjakovci je bil član VO od 1963 do 1965, njen starešina od 1966 do 1968 in član VO v letih 1968 do 1980. Naloge gospodarja je opravljal od 1968 do 1972.

Zaradi požrtvovalnega dela in neizmerne pravičnosti do divjadi, narave ter zaradi dobrega lovskega tovarištva mu je LZS dodelila znak za lovske zasluge in red III. stopnje.

S svojim umirjenim, preudarnim in vsem članom dostopnim ravnanjem si je pridobil velik ugled in spoštovanje. Sedaj, ko ga ni več, čutimo, da mu nismo nikoli znali povedati, kako smo ga spoštovali in imeli radi. Zato bo ostal takšen v naših srcih do snidenja v večnih loviščih.

Dragi Dezider, hvala ti za vse, kar si storil za slovensko lovstvo, za nas vse, divjad in naravo, ki je s tvojim odhodom izgubila človeka, ki jo je ljubil, spoštoval in nežno nosil v svojem plemenitem srcu.

Od našega dragega lovskega tovariša smo se v velikem številu poslovlili na pokopališču v Fokovcih in mu tako izkazali poslednje lovske časti po starem slovenskem običaju.

LD Prosenjakovci – R. P.

V 78. letu življenja se je 6. 6. 1995 po daljši bolezni tiho poslovil od nas naš dolgoletni in zaslužni član **Franc Vogrin**, od katerega smo se poslovili na pokopališču Vuzenica-Muta z vsemi lovskimi častmi.

Rodil se je 12. 5. 1917 v Dupleku, kjer je preživel otroška leta in se po končani osnovni šoli izučil za krojača. Zaradi svetovne krize, ki je bila tedaj vsepovsod, ni dobil dela v svojem poklicu. Zato se je leta 1935 zaposlil pri splavarjih na Dravi, kjer je delal vse do začetka 2. svetovne vojne. Ko se je leta 1945 vrnil iz vojnega ujetništva, se je zaposlil kot sofer in služboval pri Času v Ožbaltu, pri Tehnogradnji – Vuzenica. Zadnja leta je bil samostojni avtoprevoznik v to-

varni Muta. Medtem si je v Vuzenici ustvaril dom in družino. Nastale pa so tudi razmere, da se mu je uresničila dolgoletna želja – postati lovec. V Lovsko družino Zeleni Vrh – Vuzenica je vstopil leta 1958 in eno leto pozneje opravil tudi lovski izpit. Leta 1967 je postal član UO, kjer je deloval 6 let (do leta 1973). Istega leta je bil izvoljen v nadzorni odbor in bil njegov predsednik 12 let, do leta 1985. Veselje je imel tudi do kinologije in je več let vodil na lov dobro izšolanega goniča, ki je zelo uspešno gonil divjad na jesenskih lovih. Poleg tega je bil dober mentor mlajšim lovcom, veliko pa je pomagal lovski družini tudi z raznimi prevozi, posebno še tedaj, ko je družina gradila lovski dom. Za svoje zasluge je bil ob otvoritvi novega doma leta 1982 odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Da je bil priljubljen tudi med krajani, je pokazal njegov pogreb, ki se ga je udeležilo izredno veliko krajanov. Pogreba se je udeležilo tudi 60 lovcev, 6 praporov pa se je poklonilo njegovemu spominu. Lovski rog, streli iz pušk in zelene vejice, ki so padale v grob, so naznanile, da je za Franca lov končan za vedno. Prisrčna ti hvala za vse, kar si dobrega storil za našo lovsko družino.

LD Zeleni Vrh – F. P.

Po dolgi bolezni, ki ga je priklenjevala k domu v zadnjih dveh letih, je odšel iz vrst LD Bojansko Štore (21. 6. 1995) naš nadvse spoštovani dolgoletni prijatelj **Slavko Turnšek**. Rojen je bil 18. avgusta 1911 na Vranskem. Zeleni bratovščini je bil zvest vse od 6. septembra 1955, ko je v Celju opravil lovski izpit, kot pripravnik pa je v družini deloval že leto dni poprej. Zaradi izrednih zaslug za razvoj Lovske družine Bojansko smo ga pred tremi leti razglasili za častnega člana. Slavko je bil aktiven in vzoren lovec, mlajšim za zgled, vse do tlej, dokler mu je zdravje dovoljevalo.

Predsednik družine je bil v letih 1958 do 1964, predsednik Nadzornega odbora od 1964 do 1970, prosvetni referent od 1970 do 1978, član Disciplinskega razsodišča pa od 1984 do 1986. Za svoje nesebično delo v

lovstvu je prejel priznanje ob 40-letnici LD Bojansko – Štore, znak za zasluge LZS, in priznanje Skupščine ZLD Celje za prizadevno delo pri razvoju lovske organizacije.

Za našim Slavkom, vedrim, spoštljivim in spoštovanim ter nadvse kulturnim lovcom ostaja praznina. Ostal nam bo v spominu, saj smo ga cenili in bil je naš vzor! Hvala ti, Slavko, in v miru počivaj!

LD Bojansko – Štore D. Z.

Ko so v podgorških Senožetih trave vsipale svoje seme v nov vznik s priprošjo jutranjemu soncu, je za kratko, težko in neozdravljivo boleznijo 22. dan male-

ga sprana umrl **Oto Mencinger**, starešina Lovske družine Begunjsčica. Kdo in kaj je bil naš Oto?

Zima je bila in sneg je ležal na gorah in spečih gozdovih, pa tudi polja so bila mrzla in bela. Štefanov dan (26. 12.) je bil tistega sedemindvajsetega leta, ko mu je stekla mehka zibel. Bele rojenice z Dobrave so mu vanjo zložile vsa nagnjenja za hotenja tistega, kar prihodnji polstoletni večini ni bilo dosti mar.

Potem ga je, dečka, moč gozda zvekla vase. Spoznaval je divjad, njene stečine, gnezda in kotišča, grmovja in drevje.

Vendar pa so bile njegove sanje o lepem gozdu kratke. Takratni čas ga je okradel miline otroštva, ko se je s severa in zahoda začel valiti v domovino vihar vojne in ko so naši domovini zagospodarili zavojevalci in spački slovenstva. Še ves oblit z mladostno roso je stopil za klicem svobode. Na tej poti ga je zadela ena od krogel, ki jo je nosil v svojih pljučih kot svinčeno spomenico polnih petdeset let.

Na vse to je pozabil in odpustil je vsem, ko je v sijoči svobodi stopal s tovariši skozi dvorede od sreče jokajočih, trpljenja rešenih in človeku dostojnega življenja hotečih.

Pred skoraj štirimi desetletji pa je prisegel, da bo zvest pastir in varuh divjadi, da jo bo gojil in lovsko pravično gospodaril z njo. Po njegovi nezlagani prisegi je strmo rasla pot v skupnosti enako mislečih, ki so s svojo vedrostjo iskali stika z naravo in korenito odklanjali miselnost iztirjenec v ločevanje članov lovske

organizacije v »lovce« in naravovarstvenike. Zato so mu skozi ves njegov čas pridno, vnema, navdušenje in v znanje zidali trden obelisk v podobo njegove popolnosti.

Po opravljenem lovskem izpitu (1957) je leta 1975 opravil še lovsko-čuvajski izpit. Od leta 1959 do 1963 je bil član UO, od 1964 do 1967 tajnik, od leta 1969 in vse do svoje smrti pa starešina, predsednik, nimmerd lovske družine Begunjsčica. Bil je mentor številnim lovskim pripravnikom, član komisije za strokovno izobraževanje v LD, član gospodarske komisije, referent za lovski turizem. Skratka, bil je oče družine. Pri ZLDG Kranj je več let vodil odbor za gojitev srnjadi in divjega prašiča, bil je dolgoletni član komisije za ocenjevanje lovskih trofejev in član NO. Še posebne zasluge pa ima Oto pri izboljševanju prehrabnih razmer za gamse na Dobrči, za stike med avstrijsko-koroškimi lovci in nami ter s postavitvijo lovske kočice na Dobrči, ki se bo odslej, v njegov spomin, imenovala Otkova kočica na Dobrči. Za vso (ne)našteto prizadevnost, pridnost in zagnanost je prejel znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. in II. stopnje, plaketo ZLD Gorenjske, Kranj, bronasto, srebrno in zlato plaketo LD Begunjsčica, srebrno in zlato plaketo avstrijsko-koroškega lovskega društva pa tudi visoko avstrijsko odlikovanje z zlatim gamsom za mednarodno lovsko sodelovanje.

Še pred temi priznanji pa so mu segali v roke, ko je prejemal državna odlikovanja, kot zasluge za narod, red republike z bronastim vencem in priznanje kokrškega odreda, katerega partizan je bil. Vse to dokazuje, da je bil kremenit narodnjak, tovariš in prijatelj ter mož z vso širino lovskega srca.

Tudi zato so mu takrat peli zvonovi, tudi zato se je oglašil lovski rog in zato mu je škofjeloški lovski pevski zbor pravilčno izpel zadnjo lovsko pesem.

Streli, ki so se vse bolj izgubljali v smeri njegove Dobrave, pa so označili, da je njegov lov za vedno končan.

LD Begunjsčica,

LD Ponikva

in ZLD Gorenjske – N. L.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Jože Fale, LD Gornji Grad, * 10. 3. 1912., † 18. 9. 1995.

Rado Požar, LD Pivka, * 16. 12. 1948, † 15. 9. 1995.

Brane Jazbec, LD Gornji Grad, * 23. 2. 1955, † 7. 9. 1995.

Anton Španbauer, LD Šmartno/Poh., * 30. 5. 1929, † 21. 7. 1995.

Miha Cerjak, LD Artiče, * 8. 9. 1950, † 2. 5. 1995.

Jože Koželj, LD Brezovica, * 13. 3. 1924, † 14. 8. 1995.

Bojan Novak, LD Črnomelj, * 30. 3. 1952, † 6. 12. 1994.

Anton Pezdirc, LD Črnomelj, * 2. 10. 1910, † 11. 8. 1995.

Umrlim časten spomin!

POPRAVEK!

V Lovcu 10/95 je prišlo v tiskarni do neljube zamenjave slik, in sicer pokojnega **Karla Purebra** (LD Stol Žirovnica), na str. 419, in slike jubilara **Lojzeta Ponikvarja** (LD Dobropolje), na str. 418. Jubilaru in prizadetima lovskega družinama se iskreno opravičujemo.

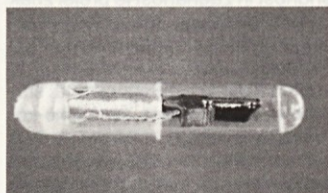
Uredništvo

Označevanje psov z mikročipi

V italijanski reviji *I nostri cani* 7/95, sem z zanimanjem prebral prispevek dr. Ferdinanda Asnaghija, ki bralce seznanja z novo, sodobno metodo označevanja domačih živali (psov) – z mikročipom. Brez dvoma bo ta metoda identifikacije psov kmalu izpodrinila metodo tetoviranja psov v ušesno školjko levega uhlja. Povzeto vsebino prispevka predstavljam tudi našim bralcem. Že dolgo v svetu označujejo živali s podkožnimi mikročipi (predvsem koje in govedo). Pri tem načinu označevanja in identifikacije je bila edina ovira problematika domene o enotni standardizaciji te tehnike, ki pa je ne bi bilo težko premostiti.

Tehnična koda mikročipa

Mikročip ni nič drugega kot nevtralen mikroprocesor, vgrajen (vstavljen) v podkožje, ki ima v svoji

Mikročip (velika povečava).

Injiciranje mikročipa s primerno injekcijo v podkožje na vratu nemškega kdl. ptičarja.

notranjosti identifikacijsko kodo (sorazmerno dolgo in le toliko zapleteno, da ne dopušča zmešnjav). Koda je sestavljena iz sekvence petnajstih znakov z možnostjo neomejenih kombinacij. Nekateri drugi čipi imajo še druge namene (odčitavanje trenutne temperature ipd). Kodo preberemo s posebno pripravo, ki jo držimo v roki – dekodirerjem. Ob aktiviranju dekodirerja ali po naše odčitovalca, ki še najbolj spominja na ščetko za česanje las, ta začne oddajati radijske valove, ki so za žival seveda povsem neškodljivi (ustvari magnetno polje) in aktivirajo mikročip, ki začne oddajati kodificiran signal (alfanumerično kodo), ki ga dekodirer spremeni v čitljivo alfanumerično sekvenco. V podkožje psa (največkrat na stra-

ni vratu) vsajeni mikročip je popolnoma nenevaren za zdravje psa ali druge domače živali. Pri prvih mikročipih, ki so jih vstavili, so sicer opazili premikanje ali pomikanje, kar pa so popolnoma preprečili z uporabo novih materialov. Zdajšnji mikročipi so zelo majhni (1x2mm) in tehtajo le 67 mg (miligramov). Delujejo v temperaturnem območju od -40°C do +70°C. Razdalja odčitavanja z dekodirerjem je približno 10 cm in je pri psih zato ustrezna tudi pri kontroli kinološkega sodnika ali drugega osebeja v ocenjevalnem krogu. Tudi namestitev mikročipa v podkožje je zelo preprosto, saj jo opravi z injekcijsko iglo s premerom 2 mm (manjša bolečina kot pri tetoviranju!). V zadnjem času sta doseglja tako dekodirer kakor mikročip že zelo nizko ceno, ki pa bo ob večji uporabi še naprej padala. Dekoder stane npr. v Italiji 400 000 do 700 000 lir, mikročip pa le 17 000 lir.

Problem standardizacije

Tako kot vedno je tudi injiciranje mikročipov povezano z najrazličnejšimi trgovskimi pristopi raznih proizvajalcev tovrstne opreme, ki so zaslutili možnost dobre kupčije. Dandanes je že veliko dežel, ki so sprejele metodo in izdelke firme DESTRON, a na trgu so tudi drugi izdelki, ki predlagajo svoje in s svojimi metodami. Kljub temu se zdi najprimernejša metoda za uporabo v športni in lovski kinologiji *metodologija DE-*

Naprava za odčitavanje podatkov (kode) z mikročipa.

STRON, ki je v svetu tudi že sicer najbolj uveljavljena. Na srečanju marca letos, ki je bilo v Oslu, je bila sprejeta za sosednjo Italijo npr. poenotena DESTRON standardizacija, in to za vse živali.

Praktična uporabnost

Doslej so v svetu vgradili že približno 5 milijonov mikročipov družbe DESTRON. Samo v Italiji so jih vgradili (injicirali) 13 000 psom in 60 000 jahalnim konjem. Povsem jasno je torej, da prodira v kinologijo nova metoda določanja psov, ki bo zamenjala dosedanje označevanje, imenovano *tetoviranje*, pa čeprav se bodo pojavili nekateri praktični, predvsem pa birokratski problemi. Nedvomno je vstavev mikročipa zelo preprosta, obeležitev psa pa zanesljiva, doživljenjska in daje možnost na-

tančnega odčitavanja kode. To pa je velika prednost pred mnogokrat nečitljivimi vtetoviranimi številkami v uhlju psa, ki jih posebno pri nekaterih pasmah psov zakrije dlaka. To je metoda označevanja, ki je skoraj neboleča in za tako občutljivo bitje, kot je pes, gotovo najprimernejša. Prepričani smo lahko, da se bo – hoteli tako ali ne – ta metoda tudi pri nas kmalu uveljavila.

Pripredil: Ivan Cernatič

Tečaj osnovnega šolanja lovskih psov

V letu 1995 je pri LKD Idrija v Godoviču potekal za vodnike psov tečaj šolanja ubogljivostnih vaj, in to za vse pasme lovskih psov. Zamisel za tečaj je dal Jure Pagon, ki ga je tudi vodil. Njegov pomočnik je bil Zdravko Fekonja, ki je sicer športni kinolog, vendar je s svojimi izkušnjami smiselno dobro dopolnjeval Pagona. Lep primer, kako lahko sodelujejo lovski in športni kinologi! Na tečaj se je sprva prijavilo 10 vodnikov iz LKD Idrija, do konca pa jih je

Udeleženci tečaja osnovnega šolanja lovskih psov v Godoviču.

VZREJNE KOMISIJE ZA KRVOSLEDCE, GONIČE, BRAK-JAZBEČARJE

razpisujejo

VZREJNI PREGLED,

ki bo potekal v soboto, 25. novembra 1995, pred lovskim domom Rinka (Gotovlje pri Žalcu), z začetkom ob 9. uri.

Vzrejno dovoljenje lahko dobijo le psi in psice z odlično ali prav dobro telesno oceno, goniči in brak-jazbečarji morajo imeti opravljeno PNZ, krvosledci pa tudi lokalno tekmo po umetnem krvnem sledu (I. ali II. n. r.).

Vodniki morajo imeti s seboj potrdilo o obveznem cepljenju psov, rodovnik ter njegovo obojestransko fotokopijo.

Vabljeni so tudi vsi sodniki za VI. FCI grupo!

VZREJNA KOMISIJA ZA PSE JAMARJE

organizira

VZREJNI PREGLED ZA TERIERJE IN JAZBEČARJE

25. 11. 1995 na Rinki/Žalcu (v Lovskem domu)

Vabimo vse vodnike **lovskih terierjev** s I. oceno v delu in najmanj prav dobro telesno oceno in vodnike **psic** z najmanj II. oceno v delu in prav dobro telesno oceno. Za **jazbečarje** pa je kriterij za udeležbo najmanj II. ocena v delu in prav dobra tel. ocena. **POZOR!** S seboj obvezno prinesite fotokopijo obeh strani rodovnika!

vztrajalo 8. Dne 23. 5. 1995 so tečajniki opravljali izpite. Izvedbo ubogljivostnih vaj sta ocenjevala znana kinološka sodnika Lojze Mlakar in Marko Mali. Najboljše rezultate so pokazali: brak-jazbečarka Bistra z vod-

nikom Vladimirom Velikonjem (84 točk), kratkodlaki istrski gonič Ari z vodnikom Albertom Stepančičem (81 točk) in brak-jazbečarka Ajka z vodnikom Darkom Likarjem (78) točk. Na koncu želim poudariti, da brez prizadevnosti Jureta Pagona tečaj gotovo ne bi tako uspel, saj nas je znal hrabriti in vzpodbujati, ko smo kdajže dvomili, da je mogoče naše pse res vse pokazano in zahtevano tudi naučiti. Spoznali smo, da se z vztrajnostjo in doslednostjo lahko vse doseže. Upamo, da bodo tečaji postali vsakoletna praksa na območju LKD Idrija, saj je le šolan lovski pes uporaben v lovišču, v ponos in veselje vodniku, sicer pa le ovira pri lovu.

Ivan Uršič

Nera Janinska-Vidra, svetovna pasja lepota

Slovenski planinski gonič, edine avtohtone slovenske pasme, je julija letos v Bruslju na svetovni razstavi psov v lepoti dobil naslov svetovnega prvaka za svojo pasmo. V tem znanem evropskem mestu je bilo letos svetovno pasje romanje; na razstavi je bilo več kot 13.400 psov vseh pasem iz vseh koncev sveta, največ iz Evrope, pa tudi iz Slovenije.

Svetovna lepota Nera Janinska je last Toneta Hočevarja iz Ljubljane.

primerja z nastopom v vrhunskem športu. Tako sem se počutil tudi leta 1972 na olimpiadi v Munchnu, ko sem tekmoval v kanuju na divjih vodah.

Kaj mislite, lovec Tone Hočevar, o tem, da lovci v glavnem bolj cenijo uporabno stran lovskega psa kot lepoto? Kako ocenjujete slovenskega planinskega goniča kot lovskega psa?

»V kuhinji vsak mož rad vidi dobro kuharico, ki je hkrati tudi lepa,« se je pošalil Tone in tako tudi odgovoril na vprašanje. »Slovenskemu planinskemu goniču na Slovenskem delajo krivico in so ga praktično izrinili s tega prostora. Odločil sem se, da bom planinskemu goniču našel ustrezno mesto v slovenskem prostoru, ki ga zasluži. Pa tudi pri slovenskih lovcih.« Po prepričanju Toneta Hočevarja je to slovenski avtohtoni pes. Njegovega »brata« brandel braka lovci v Avstriji in Nemčiji zelo cenijo. »Moji Vidri je prisodil naslov svetovnega prvaka sam podpredsednik Mednarodne kinološke zveze g. Uwe Fischer, kljub temu da sem bil sam v konkurenci, ker to pasmo zelo dobro pozna. Slovenski planinski gonič je pač »brat« brandel braka, »je opozoril Tone Hočevar.

Katere pasme psov ste pogrešali iz Slovenije in katera je bila najbolj zastopana?

»Iz Slovenije ni bilo kraškega ovčarja, prav tako sicer spornega istrskega kratkodlakega in dolgodlakega goniča ter posavskega goniča. Med znanimi pasmami (tudi v Sloveniji) je bilo na razstavi v Bruslju največ zlatih prinašalcev, kar 256.« Kaj svetujete slovenskim ljubiteljem

Foto: B. Leskovic

Nera Janinska (Vidra) se je predstavila že aprila meseca v Ljubljani na mednarodni pasji razstavi, ki je bila na Kodeljevem.

Doma jo kličejo Vidra, stara je dve leti in pol.

Slovenska udeležba, neuradno 30 psov raznih pasem, je bila v primerjavi z nekaterimi evropskimi državami dokaj skromna. Kljub temu so psi iz Slovenije dosegli lep uspeh z dvema naslovoma svetovnih prvakov: poleg psičke Toneta Hočevarja je dobila naslov svetovnega mladinskega prvaka tudi lastnica psa Pumpkin Pie, pasme volčji špic, Tina Kos.

Lastnika Vidre, Toneta Hočevarja, smo kot lovca (član barjanske Lovske družine Rakovnik) povprašali o njegovem mnenju o svetovni lepoti razstavi psov v Bruslju in zmagovalni uvrstitvi njegove lovske psičke. »To je posebno doživetje,« je odgovoril še vedno z občutkom navdušenja Tone Hočevar, »ki se lahko

psov za prihodnjo svetovno razstavo psov, ki bo leta 1996 v Budimpešti in na Dunaju?

»Brez kakršnih koli predsodkov naj se prijavijo na to razstavo, ker imamo v Sloveniji zelo lepe pse.«

Stane Lenardič

PREDVIDENA LEGLA LOVSKIH PSOV

Resasti jazbečarji (SLRJr):

0:5/II, m:5/II, leglo 12. 9.

Rejec Dušan Lipej, Vinarska 10, 68259 Bizeljsko.

0:5/II, m:I/II, leglo 31. 8.

Rejec Florjan Tišler, Krnica 2/B, 64247 Zg. Gorje.

Lovci!

Letošnjo zimo bodo vaše noge ostale

**tople
in
suhe.**

Nepremočljiva zimska obutev s spodnjim delom iz gume, zgornjim delom iz naoljenega nubuk usnja vrhunske kakovosti in troslojnim notranjim čevljem iz **Thermowool™**, odličnega izolatorja tudi pri -40°C.

Vse informacije vam z veseljem posreduje
Iztok Čuk
Spin d.o.o.,
Njegoševa 1, Ljubljana
Telefon: (061) 133-72-13
Telefaks: (061) 302-185

Thermowool™ se je na testu na britanskem Obutvenem tehnološkem inštitutu izkazal kot nadvse primeren material za težjo zimsko obutev.

MILAN & KLEMEN ŠTEH

61352 PRESERJE, KAMNIK POD KRIMOM 120
TEL./FAX: +386 061/63 11 09

Odprto: ponedeljek, torek, petek od 9. do 17 ure;
zaprt: sreda, sobota

Spoštovane lovke in lovci!

- **Opravljamo vsa klasična puškarska dela.**
- Izdelujemo vse vrste lovskega orožja. Zelo veliko zanimanje je za **prelamače vseh tipov izvedb in kalibrov**. Možno je izdelati več kombinacij menjalnih cevi (tudi sodobnejših kalibrov, kot so 6 x 62 R Freres, 6,5 x 65 R RWS, 30 R Blaser, in šibrene kal. 20 mag, 24, 28, 32, 36) ter kombinacije.
- Pri nas dobite **puške za lov na veliko afriško divjad**, kal. .416 Rigby, .458 winch, .375 H & H, 9,3 x 64 in .470 Nitro Expres, .300 Winch. mag. in .300 Winch.
- Izdelujemo **dvocevne šibrenice** petelinke in brezpetelinke.
- Na zalogi imamo **leve zaklepe za karabinke** in naš novi model **karabink Hubertus** z nabojnikom ali brez.
- Naš **butique HUBERTUS** vam vedno nudi luksuzno in klasično lovsko orožje.
- Dovoljujemo si vas opozoriti na našo **omejeno RAZPRODAJO lovskih karabink**, kal. .308 Winch. in .243 Winch. (model 211 in 213) po zelo ugodni ceni 1000 DEM.

Se priporočamo!

Istr. res. goniči (SLRGlr):
0:5/I, m:5/I, leglo 11. 8.
Vinko Gorše, Lončarska 81,
61331 Dolenja vas.

Brak-jazbečarji (SLRBj):
0:5/II, m:4/II, leglo 2. 10.
Jože Ramul, Podgorje 127,
62381 Slovenj Gradec.
0:5/II, m:5/II, leglo 15. 8.
Roman Ogrinc, Ljubljanska 84,
61293 Šmarje-Sap.

Labrador retriever (SLRLR):
0:5/I, m:5/I, leglo 10. 10.
Jože Ferner, Lahova 51,
61293 Šmarje-Sap.

Koker španjeli (SLRKŠ)
0:4/I, m:5/I, leglo 15. 10.
Miro Naveršnik, Žerjav 28,
62393 Črna na Koroškem.

Nemški prepeličarji (SLRPr):
0:5/II, m:1/II, leglo 8. 10.
Ermin Ferfolja, Renški podkraj 21,
65292 Renče

KINOLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE

MALI OGLASI

Prodam karabinko CZ, kal. 7x64, s strelnim daljnogledom 4x32 (suhlova montaža). Cena 1.300 DEM. Tel.: (061) 651-594 ali 264-676, Dejan.

Prodam karabinko CZ, kal. .223 Rem., s str. daljnogledom Tasco 3-9x40, in **tekmovalno karabinko** Remington, kal. .308 winch. (sintetično kopito). Tel.: (065) 54-278, Pahor.

Prodam karabinko, kal. 8x57 JS Sava-Kranj, s str. daljnogledom Tasco (zasučna montaža). Puška je kot nova. Cena 1000 DEM. Tel.: (063) 481-710, zvečer - Mavrič.

Poceni prodam karabinko, kal. 7x66, s str. daljnogledom 6x42 (izdelek L. Borovnika), ter šibrenico, kal. 16/16. Tel.: (064) 78-387, po 20. uri.

Prodam karabinko Shönauer, kal. 7x57, mod. 1930, obnovljeno, s str. daljnogledom Swarovski 6x42, in **blok risanico** (enostrelko) Ruger, kal. .22-250 Rem., s str. daljnogledom Leupold. Tel.: (065) 81-939, Ličen.

Prodam šibrenico-petelinko, kal. 16-16, in **karabinko**, kal. .222 Rem., s str. daljnogledom 6x42. Tel.: (064) 720-035 ali (064) 720-039.

Zaradi smrti lastnika **ugodno prodam rusko bokarico**, kal. 12/12, odlično ohranjeno. Miran Hernavs, Na Tičnico 11, 63230 Šentjur. Tel.: (063) 741-815.

Prodam češko bokarico, kal. 16/7x57 R, s str. daljnogledom 4x32 (suhlova montaža), in **karabinko CZ**, kal. .223 Rem., s str. daljnogledom 6x40 (zasučna montaža). Tel.: (063) 806-139, Zupan.

Prodam suhlovo tricevko, kal. 12-12/7x65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6x62. Tel.: (065) 76-586, Mrak.

Prodam suhlovo tricevko, kal. 16-16/7x65 R, s str. daljnogledom, in **karabinko**, kal. 7x65, s str. daljnogledom. Tel.: (061) 728-010.

Ugodno prodam češko šibrenico brezpetelinko, kal. 16-16. Tel.: (061) 575-324, Klemenčič.

Prodam MK puško Brno Mod. 2, s str. daljnogledom (ali brez njega). Tel.: (061) 485-227 (zvečer).

Izgubil se je (ali so mi ga odpeljali) **brandel brak** (črn, z rjavimi ožigi). V levem uhlju ima vtetovirano številko 00239. Vsako zanesljivo informacijo, ki mi bo pomagala najti psa, bom nagradil. Tel.: (068) 52-806 - Jože Zupančič, Otovec 12, 68340 Črnomelj.

Spomladi 1996 nameravam, za lovske namene, kupiti mladiča **kratkodlakega jazbečarja**. Vse rejce te pasme zato prosim, naj mi sporočijo namen paritve zaradi rezervacije mladiča in ogleda psice. Miran Hernavs, Na Tičnico 11, 63230 Šentjur. Tel.: (063) 741-815.

Prodam brak-jazbečarja s tel. oceno 5 in I. oceno v delu. Informacije po tel.: (061) 704-132, zvečer, Tekavec.

Prodam nemško prepeličarko (rjavko), staro 4 mesece. Tel.: (062) 681-579, Senekovič.

Prodam vrhunsko leglo nemških prepeličarjev (3 psi)-rjavcev. Cena ugodna. Vinko Otorepec, Vrbje 9, 63310 Žalec. Tel.: (063) 712-193.

Izdelujem gamsove čope (tudi iz dlak gamsa, jelena, divjega prašiča). Informacije po telefonu (064) 66-479, Basaj.

OROŽJE, STRELIVO IN LOVSKA OPTIKA

A-9473 Lavamünd - Labot
AVSTRIJA
Telefon: 00-43-4356/2360

OROŽJE:

Stalno imamo na zalogi več kot 100 kosov lovskega in športnega orožja.

STRELIVO:

Na zalogi imamo vse krogelne naboje standardnih velikih in majhnih kalibrov ter šibrene trap naboje.

Akcija: zelo ugodne cene PMP krogelnih nabojev, npr. kal. .222 Rem TM po 6 ATS, kal. .223 Rem. TM po 7 ATS, kal. .243 Winch. po 8 ATS in kal. .30-06 po 8 ATS.

OPTIKA:

Izdelki Tasco, Nikko, Meopta, Seeadler, Kahles, Swarovski itn. so na zalogi v velikem izboru. **Za izdelke Tasco in Kahles veljajo v tem času posebne cene.**

ZAKON O OROŽJU:

Po veljavnem zakonu je dovoljen nakup orožja in streliva osebam, starejšim od 18 let.

Pozor! Od leta 1996 tuji kupci ne bodo mogli več kupovati orožja, ker bo zakon o orožju spremenjen.

Izdelujem razne lestence iz svojih ali prinešenih odpadlih vej jelenjega rogova. Jože Janežič, Špindlerjeva 1, 62310 Slovenska Bistrica.

Prodam pet parov jelenjega rogova. Anton Panjan, tel.: (068) 57-440.

Izdelujem napravo za prirezovanje lobanj srnjadi in gamsov (lov. trofej). Priložim tudi žago. Tel.: (065) 81-907, Andrej Perdih, Volarje 54/b, 65220 Tolmin.

Popravim vam športno, zračno in drugo orožje. Jože Zadnikar, Črna vas 205, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 12-72-166.

Gumbi iz jelenje roževine za lovske obleke in lovske srajce. Izdeluje: Anton Intihar, Kamnik pod Krimom 8 a, 61352 Presejre. Tel.: (061) 631-293.

Izdelam v celoti ročno izrezljane **podstavke za lovske trofeje** vseh vrst. Vsaka podložna deščica je narejena po naročilu in je unikat. Maks Arih, Celjska c. 36, 62380 Slovenj Gradec. Tel.: (0602) 43-914.

Prodam menjalne cevi za češko bokarico, kal. 7x57 R/16, in karabinko, kal. 8x57 JS. Cena po dogovoru. Tel.: (061) 51-193, po 21. uri.

Prodam karabinko, kal. .03-06, s str. daljnogledom Swarovski (6x42) - suhlova montaža. Cena 1.800 DEM. Tel.: (061) 667-430 ali (0609) 627-812.

Prodam breje košute in jelenje damjake za nadaljnjo rejo. Izvorživali je iz Karadjordjeva. Kmetija Dragovan, Svršaki 9, 68330 Metlika. Tel. in fax (068) 58-068.

Prodam kratkodlake jazbečarje, stare 3,5 mesecev (črni z rjavimi ožigi), Franc Porenta, Ljubljana-Lavrica, Vrečarjeva 38, Tel.: (061) 667-952.

Prodam novo karabinko, kal. 8x57 JS, in malo rabljeno **karabinko CZ**, kal. 7x64. Tel.: (068) 53-278, Weis.

Prodam dolgodlake jazbečarje z rodovnikom (stari 4 mesece), odličnih staršev, primerni za lov ali stanovanje. Tel.: (068) 51-592, Alojz.

Oddam 1,5 let staro resasto istrijanko. Tel.: (063) 832-212.

Prodam karabinko, kal. 7x64 s str. daljnogledom 4x32 Zeiss-Jena. Tel.: (061) 1409-433, Slavec.

Prodam karabinko CZ, kal. .223 Rem., s str. daljnogledom 3-9x40 Tasco (cena 1.100 DEM), in karabinko, kal. 7x64, s str. daljnogledom 4x32 (cena 1.200 DEM). Informacije po tel.: (061) 722-052.

Prodam karabinko, kal. .30-06, s str. daljnogledom Swarovski 6x42 (suhlova montaža). Cena 1.800 DEM, tel. (061) 667-430, (0609) 427-812.

Prodam mlade balkanske goniče, leglo 26. 7. 1995, cepljene. So potomci odličnih delavnih staršev. Tel.: (063) 725-038, Križnik.

SPET NAM KOZLE STRELJA

LOVSKA PRATIKA

Tudi grize in praska. Prinaša zgodbe, anekdote, zanimivosti, lovske kuhinje, horoskop, zanke in uganke, nagradno križanko, šal zvrhan koš.

Čaka vas 50 lepih nagrad. Cena 760 SIT. Za večja naročila popust. Naročite jo lahko na naslov:

Magnolija, Celovška 108, Ljubljana; ali po tel.: (061) 553-775 (ves dan).

AVTOTECH d.o.o.

PRODAJA VOZIL

61291 ŠKOFLJICA, Ahlinova 1
Pooblaščen servis SUZUKI, kleparska in mehanična dela

SUZUKI JORDAN

FAX: 061/666-348
TEL.: 061/666-348, 666-359
STARO ZA NOVO

NAJBOLJŠA POSOJILA, UREJENA V 1 DNEVU.

NOVI MODELI BALENO

SWIFT 3/AIRBAG	17.390 DEM
BALENO HB	OD 18.990 DEM
SAMURAI LX	24.390 DEM
VITARA 3	34.700 DEM
VITARA V6	OD 46.990 DEM

DELOVNI ČAS: od 8. do 12. in od 13. do 16.30,
ob sobotah: od 8. do 12. ure.

Za člane LD posebne nagrade!
(Dokaz potrjena članska izkaznica)

Jagdhaus Slovenija

organizira v sodelovanju s

TERUEL AVENTURA

LOV V ŠPANJI

Poleg tradicionalnega španskega lova MONTERIA (zadnji termin 4. 1. do 7. 1) vam lahko organiziramo tudi **posamične love** (1 lovec, 1 vodič) ali **skupinske love** (do 6 lovcev) na **damjake, navadne jelene in muflone** z rogovjem oziroma rogovi do medalje. **Ekskluzivna cena** (3 lovni dnevi) je **3.895 DEM na lovca** (nelovci – spremljevalci plačajo polovično ceno). V ceno je všteti povratni letalski prevoz v Španijo in nazaj, notranji prevozi, zavarovanje lovca, vodenje, priprava trofeje in odstrel navedene divjadi.

Jagdhaus Slovenija

Vaše cenjene prijave pričakujemo na naslov: **Vojteh ROGLIČ**, Pot Josipa Brinarja 9/A, 61430 Hrastnik, tel/fax: (0601) 42-159

AVTOTRADE

d.o.o. Kranj

Prodaja novih in rabljenih avtomobilov

Kranj, Šuceva 17, tel. 064/242-300

**ZA ČLANE LZS
2% POPUST NA
CENO AVTOMOBILA**

SUPER TERENEC PO SUPER CENI

LADA NIVA
ŽE ZA 15.650 DEM
ali na 4-letno posojilo
brez pologa.

Mesečni obrok 449 DEM.

VELIK AVTO ZA MALO DENARJA

LADA SAMARA
ŽE ZA 11.680 DEM
ali na 4-letno posojilo
brez pologa.

Mesečni obrok 329 DEM.

Šiviljstvo

Za prijetnejše počutje v mrzlih dneh uporabljajte termo spodnje perilo.

Poleg tega so vam na voljo tudi različni lovski telovniki, čepice, športne hlače in pelerine iz hubertusa.

Dodatne informacije in naročila dobite po telefonu:

Marija Sovinc
Brode 1,
64220 Škofja Loka
064/685-174
☎ 064/685-175

JOHANN FANZOJ

PUŠKARNA IN LOVSKA OPREMA

LOVSKI TURIZEM

Johann FANZOJ
je navdušen lovec in član
Safari Cluba International

Po ugodnih cenah vam **organizira** tudi **love**
v Kanado in Aljasko. V kooperaciji z Werner-
jem Fleckom iz Avstrije spremlja interese
na **afriški lovski safari**; v lovišča, ki so jih
še pred kratkim odprli v Botswani, Keniji,
Mozambiku in Centralni afriški republiki. Ne-
pozabni vam bodo ostali lovi na BIG FIVE
(slon, bivol, lev, leopard, nosorog).

Za vse izdelke in lovsko opremo, kupljeno pri
nas, dajemo slovenskim lovcem 10% popust.

**ZA UŽITKE PRI OPAZOVANJU DIVJADI,
ZA NATANČEN IN USPEŠEN STREL,
IZBERITE IZ BOGATE PONUDBE IZDELKOV
LOVSKE OPTIKE**

SWAROVSKI
OPTIK

LOVSKI DVOGLEDI NOVE SERIJE

SLC 8 × 42 B
SLC 8 × 42 B
SLC 10 × 42 B

TELESKOPSKI DALJNOGLEDI – SPEKTIVI NOVE SERIJE

CT 75 ALI CT 85 z okularjem
30W, 32W ALI variabilni 20–
60W (poseben nastavek).

STRELNI DALJNOGLEDI HABICHT

6 × 42, 4 × 32,
3–12 × 50; 2,5–10 × 56;
2,5–10 × 42; 1,5–6 × 42;
1,25–4 × 24

- Široko vidno polje, izvrstna kakovost slike,
- prvorazredno razkošje; odporno proti poškodbam zaradi anodnega postopka pri izdelavi.
- Ohišje je iz lahke kovine, zato neznatne teže.

Za vse izdelke in lovsko opremo, kupljeno pri nas, dajemo slovenskim lovcem 10% popust.

SWAROVSKI
OPTIK

VESELILO NAS BO, ČE NAS BOSTE OBISKALI.

A-9170 BOROVLJE - FERLACH

TEL.: 0043/4227/2283 • FAX: 0043/4227/2867